

TRONG SỐ NÀY

Bìa 1. Ảnh: Trang Minh

Chịu trách nhiệm xuất bản

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt

Hội đồng biên tập

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt
(Chủ tịch)

ThS Nguyễn Văn Hà
(Thường trực)

ThS Dương Thị Kim Anh
TS Nguyễn Hoàng Tú Anh
TS Nguyễn Khắc Cảnh

PGS.TS Nguyễn Ngọc Điện

TS Nguyễn Kim Quang

ThS Võ Tấn Thông

Tổng biên tập

Nguyễn Văn Hà

Thư ký tòa soạn

Đoàn Thị Minh Châu

Trị sự

Phạm Hữu Nghĩa

Trình bày

Đặng Đức Lợi

TIÊU ĐIỂM - SỰ KIỆN

4. Bí thư Thành ủy TP.HCM: Đầu tư cho ĐHQG-HCM là đầu tư cho sự phát triển TP.HCM
8. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và tăng cường tiềm lực khoa học, công nghệ
10. ĐHQG-HCM tuyển sinh năm 2016: Mở rộng đối tượng ưu tiên xét tuyển
12. ĐHQG-HCM: Sôi nổi hoạt động tư vấn tuyển sinh
14. Nghĩ về Trung tâm sách đại học

KHOA HỌC - GIÁO DỤC

16. AUN-QA: "điều kiện cần" trong xu thế hội nhập
18. Bảo tồn và phát huy văn hóa cải lương Nam bộ
20. TS Phạm Văn Phúc: "Mỗi lần thay đổi là mỗi lần mệt mỏi"
22. Ngày hội Kỹ thuật Bách Khoa năm 2016
24. Sóng hấp dẫn đã được phát hiện, 100 năm sau tiên đoán của Einstein
26. Hệ thống ứng dụng môi trường thực tại ảo với tương tác tự nhiên
27. *Kim Ngưu truyện* của K.Bakin và *Truyện Kiều* của Nguyễn Du
32. Chuyện chữ chuyện nghĩa

VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

34. Viễn Châu - Ông hoàng âm nhạc cải lương Nam bộ
37. Bài học về đổi mới thơ của Xuân Diệu
40. *Tôi là một kẻ khác*: Cuộc đối thoại với những mê lộ của bản ngã
42. Lòng còng... lòng còng trên sông Hiếu
44. Câu chuyện của một người bảo vệ yêu thơ
46. Trên đỉnh Ngọc Linh
49. Đến Nami để cảm nhận tình yêu
51. Cơm nhà
53. Ba
54. Hành trình tháng ba

NHIP SỐNG TRẺ

55. Người đồng hành phong trào thanh niên
57. Hợp tác xã Thanh niên Nhân văn
59. CLB Nữ sinh KTX ĐHQG-HCM: 10 năm nổi những cảm xúc
61. Không thể trở về Việt Nam với hai bàn tay không
62. Tuổi thanh xuân như một cái vẫy tay
64. Chờ em nhé, được không?
66. Người thầy mơ ước

Bí thư Thành ủy TP.HCM:

ĐẦU TƯ CHO ĐHQG-HCM LÀ ĐẦU TƯ CHO SỰ PHÁT TRIỂN CỦA TP.HCM

Ngày 15/3, Bí thư Thành ủy Đinh La Thăng và Chủ tịch UBND TP.HCM Nguyễn Thành Phong cùng các sở, ngành, chính quyền địa phương đã có buổi làm việc với ĐHQG-HCM. Phía ĐHQG-HCM có Ban Giám đốc ĐHQG-HCM, Giám đốc ĐHQG-HCM các thời kỳ, Hiệu trưởng các trường, các ban và Văn phòng ĐHQG-HCM.

Thái Việt - Đức Lộc

Bí thư Thành ủy TP.HCM Đinh La Thăng chủ trì buổi làm việc với ĐHQG-HCM. Ảnh: Đức Lộc

Hợp tác hiệu quả

Tiếp đoàn đại biểu, PGS.TS Phan Thanh Bình báo cáo về công tác tổ chức, đào tạo, nghiên cứu khoa học (NCKH) và các hoạt động của ĐHQG-HCM trong thời gian qua. Trong đó, ĐHQG-HCM đã hợp tác chặt chẽ với TP.HCM, tham gia giải quyết các vấn đề trong quá trình phát triển của Thành phố, như chương trình ứng dụng khoa học và công nghệ giảm ùn tắc giao thông, chương trình chống ngập, chương trình phát triển công nghệ vi mạch, chương trình khoa học y sinh...

GS Trần Chí Đáo, nguyên Giám đốc ĐHQG-HCM nhận xét về mối quan hệ giữa Thành phố với ĐHQG-HCM là rất quan trọng: "Khi ĐHQG-HCM ra đời, chúng tôi coi đây là một bộ phận của Thành phố, có nghĩa vụ thực hiện các quyết định và nhiệm vụ của Thành phố. ĐHQG-HCM hết sức cố gắng tiếp cận thành tựu khoa học tiên tiến thế giới. Chúng tôi hình thành ngay các trung tâm mũi nhọn như Nano, Manar... để góp phần thúc đẩy Thành phố phát triển".

Nhằm nâng tầm hiệu quả hợp tác giữa ĐHQG-HCM và Thành

phố, ĐHQG-HCM kiến nghị với Bí thư Thành ủy bốn vấn đề gồm: Đánh giá lại các chương trình, dự án hợp tác giai đoạn 2010-2015 làm cơ sở tiếp tục phối hợp có tốt hơn trong giai đoạn 2016-2020; Nghiên cứu xây dựng cơ chế quản lý, tài chính trong triển khai hợp tác giữa hai đơn vị; Thành phố hỗ trợ ĐHQG-HCM triển khai các chương trình hành động thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ TP.HCM lần X; Giúp ĐHQG-HCM hoàn tất công tác giải phóng mặt bằng trong năm 2017.

Tham gia nhiều hơn các chương trình KHCN

Tại buổi làm việc, các trường thành viên đóng góp nhiều ý kiến về việc hợp tác với Thành phố trong các lĩnh vực chuyên ngành. Các nhà khoa học cũng đưa ra các giải pháp tháo gỡ khó khăn trong công tác đào tạo, NCKH. Theo GS Trần Chí Đáo, nhờ mô hình ĐHQG mà Việt Nam không bị lạc lõng trong quá trình hội nhập thế giới. Nhưng khi nói tới chất lượng đào tạo, không còn cách nào hơn là được thế giới công nhận, được kiểm định quốc tế.

PGS.TS Vũ Đình Thành, Hiệu

trưởng Trường ĐH Bách Khoa cho rằng KHCN là chìa khóa để phát triển. Trường ĐH Bách Khoa có khả năng tham gia nhiều hơn các chương trình KHCN của Thành phố. Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, PGS.TS Võ Văn Sen mong muốn có được sự giúp đỡ của Thành phố trong lĩnh vực hợp tác văn hóa quốc tế. Hiện nay tất cả lãnh sự quán ở Thành phố đều có quan hệ tốt với trường này.

PGS.TS Hồ Thanh Phong, Hiệu trưởng Trường ĐH Quốc Tế thể hiện hy vọng được đóng góp vào sự phát triển của thành phố bằng các chương trình giao thông, logistics; đặc biệt là lĩnh vực quản lý công, đào tạo cán bộ trẻ biết việc, biết quản lý, biết lắng nghe và giao tiếp quốc tế.

Cơ chế để thúc đẩy phát triển trí tuệ, khoa học

GS Trần Linh Thuộc, Hiệu trưởng Trường ĐH KHTN chia sẻ: "Trường đào tạo theo hướng NCKH cơ bản nên rất tốn kém, ít thu hút sinh viên. Hiện nay nhà trường cần được mở rộng quyền tự chủ, nhất là tự chủ về tài chính". GS Thuộc đề nghị lãnh đạo Thành

GS Trần Chí Đáo phát biểu tại buổi gặp gỡ. Ảnh: Đức Lộc

phổ có cơ chế đầu tư vào các chương trình NCKH của ĐHQG-HCM.

Ngày tại cuộc họp, Bí thư Thành ủy Đinh La Thăng yêu cầu Giám đốc Sở Tài chính Phan Thị Thắng báo cáo tình hình. Bà Thắng cho biết: "Theo quy định thì TP.HCM không thể rút tiền từ ngân sách để đầu tư cho ĐHQG-HCM. Vì ngân sách cho ĐHQG-HCM được phân bổ từ ngân sách Trung ương".

Để tháo gỡ vướng mắc này, TP.HCM đã có chương trình kích cầu, hỗ trợ lãi suất. Khi có chương trình cần đầu tư, các đơn vị của ĐHQG-HCM chỉ cần 30% vốn, 70% còn lại do ngân hàng, tổ chức tài chính, ngân sách Thành phố hỗ trợ lãi suất 100% trong 10 năm. "Tuy nhiên, mong muốn của các trường là được hỗ trợ luôn chứ không muốn vay" - giám đốc Sở Tài chính báo cáo.

Chia sẻ vấn đề này với ĐHQG-HCM, Bí thư Thành ủy cho rằng: "Vay thì vẫn phải trả. Nhưng đây là đầu tư mạo hiểm nên chưa chắc hoàn vốn. Như vậy có cơ chế tài chính nào không? Bây giờ phải quên chuyện chi từ ngân sách đi. Coi như là một khoản đầu tư cho sản phẩm mới có được không?"

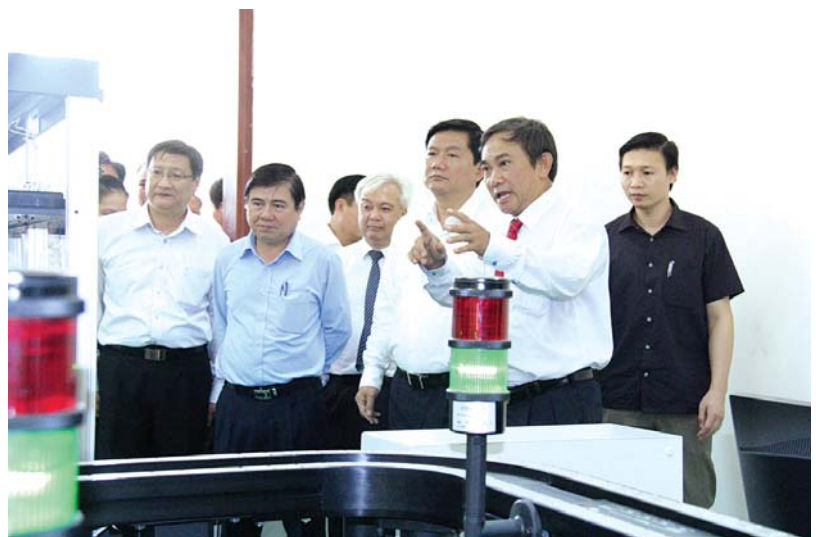
Chứ vay thì ai dám đứng ra để trả". PGS.TS Nguyễn Anh Thi, Giám đốc Khu Công nghệ Phần mềm ĐHQG-HCM đề xuất chính quyền TP.HCM nên thành lập quỹ đầu tư mạo hiểm để đầu tư vào các chương trình NCKH của ĐHQG-HCM. Sau đó, dùng tiền từ quỹ này đầu tư lại vào quỹ đầu tư mạo hiểm tư nhân có năng lực đã được kiểm chứng hiệu quả trước đó. "Khi cùng đầu tư với họ vào các dự án đầu tư mạo hiểm thì chắc chắn Thành phố sẽ xây dựng được công nghiệp đầu tư mạo hiểm và bảo toàn được nguồn vốn ngân sách đã bỏ ra. ĐHQG-HCM

không thiếu công nghệ và nhân lực chất lượng cao, nhưng để biến đó thành kinh tế thì đó là vai trò của khu vực tư nhân. Cần đẩy mạnh phong trào khởi nghiệp và vai trò của tư nhân chứ không thể bắt các thầy đi làm kinh tế. Sứ mạng của các thầy là dạy học" - ông Thi nhấn mạnh.

Phản hồi ý kiến này, Bí thư Thành ủy Đinh La Thăng yêu cầu Sở Tài chính nghiên cứu cơ chế tài chính để phối hợp: "Phải theo xu hướng đặt hàng, đầu tư và trường sẽ thực hiện, không đi theo hướng lấy tiền ngân sách hoặc cho vay kích cầu. Đồng thời nghiên cứu thành lập quỹ đầu tư mạo hiểm, quỹ đầu tư tư nhân trong đó có sự tham gia của Nhà nước".

Còn Chủ tịch UBND TP.HCM Nguyễn Thành Phong khẳng định dù không thể lấy tiền từ ngân sách của Thành phố để rót cho ĐHQG-HCM nhưng không phải là không có hướng giải quyết. "Vấn đề là phải nghĩ ra cơ chế để thúc đẩy phát triển trí tuệ, khoa học" - ông Phong nói.

GS Nguyễn Thanh Nam, Trưởng Ban KHCN ĐHQG-HCM nêu dẫn chứng: Thành phố từng rót vốn kích cầu cho tòa nhà Y sinh của ĐHQG-HCM, "nhưng

Đoàn đại biểu thăm Trường ĐH Quốc Tế. Ảnh: Đức Lộc

Đoàn đại biểu thăm Thư viện Trung tâm ĐHQG-HCM. Ảnh: Thái Việt

xây xong rồi chúng tôi chưa tìm ra đầu tiên để trả lại Thành phố. Tôi cũng kiến nghị Thành phố nên cho chúng tôi số tiền đó như là đầu tư cơ bản".

Tạo ra làn sóng khởi nghiệp mạnh mẽ

Cuối ngày, Bí thư Thành ủy Đinh La Thăng trả lời các kiến nghị của ĐHQG-HCM: "ĐHQG-HCM chính là động lực của Thành phố. ĐHQG-HCM như cửa hồi môn, bảo bối mà Chính phủ dành cho Thành phố. Chúng ta coi KHCN là then chốt, cho nên việc sử dụng hiệu quả ĐHQG-HCM, đội ngũ giáo sư,

tiến sĩ, chuyên gia doanh nghiệp... sẽ có ý nghĩa quyết định đối với quá trình công nghiệp hóa - hiện đại hóa Thành phố".

Theo ông, để ĐHQG-HCM thực sự là nguồn lực của Thành phố, là chìa khóa thành công của cả nước thì phải tập trung đầu tư mạnh và có chiều sâu cho nơi này. "Không có lý do gì có tiền mà không tiêu được. Không lý gì lại không có cơ chế, TP.HCM lại là nơi năng động nhất nước. Tiền của Thành phố thì có mà đầu tư cho trường không được, chỉ vương mấy thủ tục hành chính rõ ràng là chúng ta chưa năng động, chưa chủ động, chưa coi ĐHQG-HCM

là nguồn lực" - ông phân tích.

Bí thư Thành ủy kết luận: "Đầu tư cho ĐHQG-HCM là đầu tư cho sự phát triển của TP.HCM. Để phát huy hết năng lực của ĐHQG-HCM, các cơ quan của Thành phố cùng với Khu Công nghệ cao, Khu Công nghệ Phần mềm Quang Trung cần có quy chế phối hợp. Phải kết nối thành chuỗi để cho ra sản phẩm cuối cùng đóng góp cho khu vực phía Nam. Cần đề cao quyền tự chủ cho các trường và đẩy mạnh xã hội hóa đầu tư. Nhà trường cần phải gắn kết với các doanh nghiệp để thương mại hóa các sản phẩm nghiên cứu. ĐHQG-HCM cùng với Thành phố tạo ra phong trào, làn sóng khởi nghiệp cực kỳ mạnh mẽ với sự giúp đỡ của các nhà khoa học, thầy cô giáo, giúp cho thanh niên làm giàu từ trí tuệ, khả năng sáng tạo của mình".

Trước đó, đoàn công tác đã đi thăm Phòng thí nghiệm Nano, Thư viện Trung tâm, Trường ĐH Quốc Tế và Khu Đô thị ĐHQG-HCM ■

“ ĐHQG-HCM cùng với Thành phố tạo ra phong trào, làn sóng khởi nghiệp cực kỳ mạnh mẽ với sự giúp đỡ của các nhà khoa học, thầy cô giáo, giúp cho thanh niên làm giàu từ trí tuệ, khả năng sáng tạo của mình. ”

Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và tăng cường tiềm lực khoa học, công nghệ

Đây là nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu thứ 4, trong 10 nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu nhằm đạt mục tiêu tổng quát: "Bảo đảm ổn định kinh tế vĩ mô, phấn đấu tăng trưởng kinh tế cao hơn 5 năm trước (...). Tiếp tục xây dựng nền tảng để sớm đưa nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại" được thông qua tại Đại hội Đảng XII vừa qua.

Sinh viên ĐHQG-HCM thực tập tại phòng thí nghiệm. Ảnh: Tư liệu

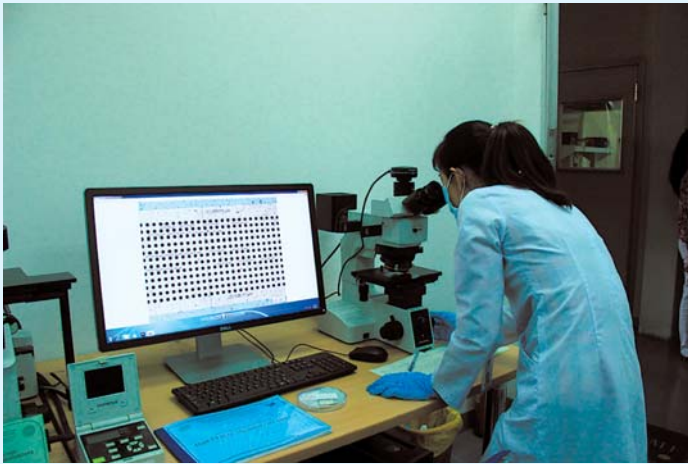
Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo

Thực hiện đồng bộ các cơ chế, chính sách, giải pháp phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội. Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo theo hướng mở, hội nhập, xây dựng xã hội

học tập, phát triển toàn diện năng lực, thể chất, nhân cách, đạo đức, lối sống, ý thức tôn trọng pháp luật và trách nhiệm công dân. Chú trọng phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao.

Đổi mới khung chương trình, quan tâm hơn đến yêu cầu tăng cường kỹ năng sống, giảm tải nội dung trong các bậc học phổ thông; nâng cao kiến thức chuyên sâu và tác phong công nghiệp trong đào tạo nghề; phát huy tư duy sáng tạo, năng lực tự nghiên cứu ở bậc đại học. Đổi mới mục tiêu, nội dung, hình thức kiểm tra, thi và đánh giá kết quả giáo dục và đào tạo. Đẩy mạnh phân luồng, liên thông trong giáo dục, đào tạo. Phát triển giáo dục đại học theo hướng hình thành cơ sở giáo dục đại học định hướng nghiên cứu, cơ sở giáo dục đại học định hướng ứng dụng và cơ sở giáo dục đại học định hướng thực hành. Phát triển đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý đáp ứng yêu cầu đổi mới. Gắn đào tạo với nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ và thu hút các nhà khoa học tham gia giảng dạy.

Phát triển hợp lý và bảo đảm bình đẳng giữa giáo dục công lập và giáo dục ngoài công lập. Ngân sách nhà nước bảo đảm cho giáo dục phổ cập và tiếp tục kiên cố hóa trường, lớp học. Khuyến khích xã hội hóa đầu tư phát triển các trường chất lượng cao ở tất cả các cấp học và trình độ đào tạo. Giao quyền tự chủ cho các cơ sở giáo dục, đào tạo, nhất là các trường đại học, trường dạy nghề. Thí điểm chuyển đổi mô hình trường công lập sang cơ sở giáo dục do cộng đồng, doanh nghiệp quản lý và đầu tư phát triển. Đẩy mạnh dạy nghề và gắn kết đào tạo với doanh

Sinh viên ĐHQG-HCM thực tập tại phòng thí nghiệm. Ảnh: Thái Việt

nghiệp. Phân cấp quản lý hợp lý trong đào tạo nghề. Quan tâm phát triển giáo dục, dạy nghề trong đồng bào dân tộc thiểu số và các vùng khó khăn. Hoàn thiện chính sách tín dụng ưu đãi cho học sinh, sinh viên có hoàn cảnh khó khăn. Khuyến khích hình thành các quỹ học bổng giúp học sinh, sinh viên nghèo vượt khó, học giỏi. Có cơ chế đặc thù để tuyển chọn và trọng dụng nhân tài.

Tăng cường quản lý nhà nước về nguồn nhân lực, gắn kết cung - cầu. Thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu lao động, tạo điều kiện hỗ trợ dịch chuyển lao động và phân bố lao động hợp lý, hiệu quả.

Tăng cường tiềm lực khoa học, công nghệ

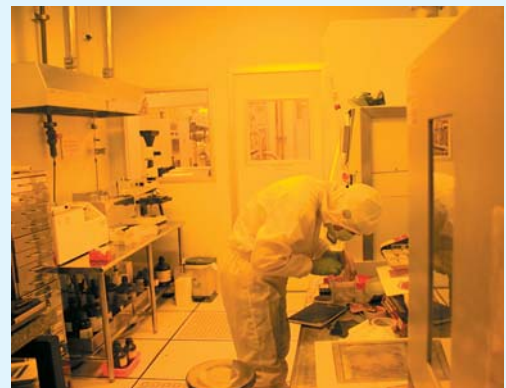
Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về khoa học, công nghệ. Tăng cường tiềm lực khoa học, công nghệ và xây dựng hệ thống đổi mới sáng tạo quốc gia, phát huy năng lực sáng tạo của mọi cá nhân, doanh nghiệp, tổ chức. Thực hành dân chủ, tôn trọng và phát huy tự do sáng tạo trong hoạt động nghiên cứu, tư vấn, phản biện của các nhà khoa học. Khuyến khích và tạo thuận lợi cho doanh nghiệp thuộc mọi thành phần kinh tế nghiên cứu phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ. Tăng cường hoạt động nghiên cứu khoa học trong các trường đại học. Đổi mới cơ chế quản lý, nhất là cơ chế tự chủ về tài chính, tổ chức và hoạt động của tổ chức khoa học, công nghệ công lập. Hoàn thiện thể chế định giá tài sản trí tuệ, tăng cường bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ, xử lý

nghiêm các vi phạm. Hỗ trợ nhập khẩu công nghệ nguồn, công nghệ cao và kiểm soát chặt chẽ việc nhập khẩu công nghệ.

Có cơ chế đặc thù để phát triển các cơ sở nghiên cứu khoa học, công nghệ trọng điểm theo mô hình tiên tiến và triển khai những dự án khoa học, công nghệ quan trọng phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh. Thực hiện cơ chế đặt hàng, đấu thầu, khoán kinh phí theo kết quả đầu ra và công khai, minh bạch chi phí, kết quả nghiên cứu. Giao quyền sở hữu kết quả nghiên cứu khoa học, công nghệ có sử dụng ngân sách nhà nước cho tổ chức, cá nhân chủ trì nghiên cứu, đồng thời có cơ chế phân chia lợi ích hợp lý. Nâng cao hiệu quả hoạt động các quỹ về phát triển khoa học, công nghệ; khuyến khích các quỹ đầu tư mạo hiểm. Tăng cường kiểm tra, giám sát, đánh giá độc lập, tư vấn, phản biện, giám định xã hội đối với hoạt động khoa học, công nghệ.

Sử dụng hiệu quả nguồn vốn ngân sách nhà nước và có cơ chế, chính sách thu hút các nguồn lực ngoài nhà nước đầu tư nghiên cứu phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ. Xây dựng một số viện nghiên cứu ứng dụng khoa học, công nghệ hiện đại, phát triển các trung tâm đổi mới sáng tạo và vườn ươm công nghệ. Tạo thuận lợi thúc đẩy phát triển mạnh doanh nghiệp khoa học, công nghệ. Có chính sách trọng dụng và tôn vinh đội ngũ khoa học, công nghệ. Khuyến khích các nhà khoa học là người Việt Nam ở nước ngoài và người nước ngoài tham gia hoạt động khoa học, công nghệ tại Việt Nam.

(Nguồn: Báo điện tử ĐCSVN; chapeau và intertitre do Bản tin đặt) ■

Học viên cao học nghiên cứu tại Viện nghiên cứu Nano ĐHQG-HCM. Ảnh: Thái Việt

ĐHQG-HCM tuyển sinh năm 2016:

MỞ RỘNG ĐỐI TƯỢNG ƯU TIÊN XÉT TUYỂN

Năm 2016, ĐHQG-HCM tuyển sinh căn cứ trên kết quả kỳ thi THPT Quốc gia và quá trình học tập THPT của thí sinh. 10% chỉ tiêu được dành để ưu tiên xét tuyển các học sinh giỏi từ các trường chuyên, năng khiếu trên toàn quốc. Cũng từ năm học này, các đối tượng ưu tiên xét tuyển được mở rộng với 82 trường chuyên, năng khiếu trên toàn quốc thay vì 5 trường như năm 2015.

Ban Đại học và Sau Đại học ĐHQG

Xét tuyển dựa trên kết quả thi THPT Quốc gia

Điều kiện xét tuyển đối với hệ đại học là thí sinh phải có điểm trung bình cộng ba năm học THPT (lớp 10, lớp 11 và lớp 12) từ 6,5 trở lên; đối với hệ cao đẳng là 6,0 trở lên.

Thí sinh phải có điểm thi THPT năm 2016 tại các cụm thi do trường ĐH chủ trì lớn hơn hoặc bằng ngưỡng điểm do trường xét tuyển quy định cho từng nhóm ngành/ngành. (Ngưỡng điểm sẽ được quy định căn cứ trên ngưỡng điểm đảm bảo chất lượng do Bộ GD&ĐT quy định cũng như căn cứ trên phổ điểm thực tế của kỳ thi năm 2016).

Xét tuyển đợt 1: Bắt đầu nhận hồ sơ đăng ký xét tuyển (ĐKXT) từ ngày 1/8/2016

đến ngày 12/8/2016, xét tuyển và công bố kết quả trúng tuyển từ 13-15/8/2016; mỗi thí sinh được ĐKXT vào tối đa 2 trường, mỗi trường tối đa 2 ngành đào tạo;

Xét tuyển các đợt bổ sung: Với các ngành còn chỉ tiêu sau khi kết thúc đợt 1. Trong khoảng thời gian từ ngày 21/8/2016 đến ngày 20/10/2016, mỗi đợt kéo dài 15 ngày; mỗi thí sinh ĐKXT mỗi đợt vào tối đa 3 trường, mỗi trường tối đa 2 ngành đào tạo. Tương tự như đợt đầu, thí sinh cũng không được phép rút hồ sơ sau khi đã nộp.

Với môn thi năng khiếu (xét tuyển vào ngành Kiến trúc, Trường ĐH Bách Khoa) thí sinh đăng ký trực tiếp tại trường và dự thi vào thời gian từ ngày 5/7 đến 15/7/2016.

Các thí sinh tìm hiểu về thông tin ưu tiên xét tuyển vào ĐHQG-HCM trong ngày hội Tuyển sinh 2016 tại Trường ĐH Bách Khoa.
Ảnh: Trang Minh

ĐHQG-HCM phụ trách 4 cụm thi THPT Quốc gia

Chiều 17/3, Bộ GD&ĐT công bố 70 cụm thi THPT Quốc gia 2016 do các trường đại học chủ trì. Hà Nội có 5 cụm thi, TP.HCM có 4 cụm thi.

Các cơ sở giáo dục đại học được giao chủ trì cụm thi có nhiệm vụ tổ chức kỳ thi, chấm thi, chấm phúc khảo, in giấy chứng nhận kết quả thi cho thí sinh, thông báo kết quả thi và báo cáo dữ liệu kết quả thi về Bộ GD&ĐT theo quy định của Quy chế thi THPT Quốc gia. ĐHQG-HCM chủ trì ba trong bốn cụm thi tại TP.HCM, gồm:

Cụm thi số 6: Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM chủ trì, gồm các quận, huyện: quận 12, Bình Tân, Tân Phú, Củ Chi và Hóc Môn.

Cụm thi số 7: Trường ĐH KHTN ĐHQG-HCM chủ trì, gồm các quận: quận 2, quận 9, Bình Thạnh, Gò Vấp, Thủ Đức và Phú Nhuận.

Cụm thi số 8: Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM chủ trì, gồm các quận, huyện: quận 1, quận 3, quận 4, quận 7, quận 11, Nhà Bè và Cần Giờ.

Ngoài ra, cụm thi số 54 tại tỉnh Bình Dương, do Trường ĐH Kinh tế - Luật, ĐHQG-HCM chủ trì, phối hợp Trường Đại học Thủ Dầu Một.

Hội đồng tuyển sinh của các đơn vị thuộc ĐHQG-HCM sẽ chủ động thực hiện xét tuyển, công bố điểm chuẩn và danh sách thí sinh trúng tuyển, nhập học trong thời gian quy định.

Ưu tiên xét tuyển

Đối tượng được ưu tiên xét tuyển vào ĐHQG-HCM là học sinh các trường THPT chuyên, năng khiếu cấp trường đại học, tỉnh thành trên toàn quốc (xem danh sách tại www.vnuhcm.edu.vn). Các điều kiện: tốt nghiệp THPT năm 2016; đạt danh hiệu học sinh giỏi trong năm lớp 10, năm lớp 11 và năm lớp 12 hoặc là thành viên đội tuyển của trường hoặc tỉnh thành tham dự kỳ thi học sinh giỏi quốc gia; có hạnh kiểm tốt trong năm lớp 10, năm lớp 11 và năm lớp 12; Chỉ áp dụng một lần đúng năm học sinh tốt nghiệp THPT. Học sinh được đăng ký ưu tiên xét tuyển vào một ngành của một trường thành viên, khoa trực thuộc của ĐHQG-HCM. Chỉ tiêu ưu tiên xét tuyển là 10% tổng chỉ tiêu của ngành/nhóm ngành.

Thí sinh nộp hồ sơ đăng ký bao gồm: phiếu đăng ký ưu tiên xét tuyển (tải mẫu tại trang www.vnuhcm.edu.vn); một bài luận được thí sinh viết tay trên giấy A4, trình bày được động cơ học tập và sự phù hợp của năng lực bản thân với ngành học, trường học; một thư giới thiệu của giáo viên trường THPT, nơi thí sinh học lớp 12; bản sao học bạ 3 năm

THPT (có xác nhận của trường THPT); một phong bì đã dán tem và ghi rõ địa chỉ liên lạc của thí sinh; hai ảnh chân dung cỡ 4x6 kiểu chứng minh thư mới chụp trong vòng 6 tháng (có ghi rõ họ và tên, ngày tháng năm sinh, tên lớp vào mặt sau tấm ảnh).

Thời gian nhận hồ sơ và thực hiện công tác xét tuyển từ ngày 15/5 đến 15/6/2016. Thí sinh nộp hồ sơ trực tiếp hoặc gửi bưu điện bảo đảm đến trực tiếp các trường/khoa trực thuộc ĐHQG-HCM.

Hội đồng tuyển sinh các trường/khoa thuộc ĐHQG-HCM thực hiện xét tuyển từ ngày 16/6 đến 20/6/2016. Công tác xét tuyển theo các nguyên tắc: xem xét tính hợp lệ của hồ sơ; sắp xếp và tuyển chọn thí sinh theo thứ tự từ cao xuống thấp cho đến khi tuyển đủ chỉ tiêu căn cứ theo tiêu chuẩn điểm trung bình 3 năm học THPT (lớp 10, lớp 11, lớp 12) của 3 môn trong tổ hợp xét tuyển của ngành/nhóm ngành do hội đồng tuyển sinh của trường/khoa quy định. Các thí sinh có điểm bằng nhau sẽ được phân loại dựa trên chất lượng của bài luận và thư giới thiệu.

ĐHQG-HCM công bố kết quả ưu tiên xét tuyển từ ngày 20/6 đến 25/6/2016. Thời gian làm thủ tục nhập học từ ngày 1/8 đến 10/8/2016. Thí sinh nộp bản chính phiếu báo kết quả thi THPT quốc gia 2016 như một phần thủ tục nhập học. Thí sinh không làm thủ tục nhập học trong thời gian quy định sẽ bị xóa kết quả xét tuyển ■

ĐHQG-HCM: Sôi nổi hoạt động tư vấn tuyển sinh

Trang Minh - Thanh Quang

Sáng 28/2, Ngày hội tư vấn tuyển sinh-hướng nghiệp 2016 tại TP.HCM chính thức diễn ra trong khuôn viên Trường ĐH Bách Khoa (ĐHQG-HCM), mở màn cho mùa tư vấn tuyển sinh tại khu vực miền Nam.

Ngày mở màn tại Trường ĐH Bách Khoa

ĐHQG-HCM tham gia ngày hội với 11 gian hàng được đầu tư kỹ lưỡng từ khâu thiết kế, trang trí cho đến hình thức tổ chức, tiếp cận học sinh của các trường, đơn vị trực thuộc.

Một điểm mới của năm nay là đa số các gian hàng đều trang bị thêm màn hình LCD để giúp học sinh và phụ huynh được tận mắt nhìn thấy những hình ảnh về hoạt động học thuật nổi bật, cơ sở vật chất, điều kiện ăn ở, đi lại của sinh viên ở các trường. Ngoài ra, học sinh còn được tham gia các trò chơi giao lưu, khuấy động không khí cùng các anh chị sinh viên.

Gian hàng của ĐHQG-HCM luôn thu hút đông đảo học sinh, phụ huynh đến tư vấn. Ảnh: Trang Minh

Suốt ngày hội, khu vực của ĐHQG-HCM luôn tấp nập các lượt học sinh ra vào, kể cả giờ nghỉ trưa. Ở đây luôn có đội ngũ các thầy cô sẵn sàng tư vấn về các vấn đề mà học sinh và phụ huynh quan

tâm như cơ hội việc làm, chương trình đào tạo, học phí, điểm chuẩn các năm...

Để học sinh hiểu rõ hơn về công việc sau này, Khoa Luật của Trường ĐH Kinh tế-Luật tổ chức

Trường ĐH Kinh tế-Luật tổ chức phiên tòa giả định. Ảnh: Trang Minh

Gian hàng tư vấn của Khoa Kỹ thuật Hệ thống Công nghiệp, Trường ĐH Bách Khoa. Ảnh: Trang Minh

Các thầy cô luôn sẵn sàng tư vấn kể cả giờ nghỉ trưa. Ảnh: Trang Minh

Các ngành xã hội của Trường ĐH KHXH&NV được nhiều học sinh quan tâm. Ảnh: Trang Minh

Học sinh THPT từ các địa phương phần khởi tham dự ngày hội. Ảnh: Thanh Quang

TS Phạm Tấn Hạ, Trưởng phòng Đào tạo, Trường ĐH KHXH&NV tư vấn cho học sinh. Ảnh: Thanh Quang

phiên tòa giả định; các Trường ĐH Bách Khoa, ĐH Quốc Tế, ĐH KHTN tổ chức nhiều gian hàng giới thiệu các sản phẩm khoa học công nghệ của sinh viên.

Bên cạnh việc đồng hành cùng chương trình tư vấn tuyển sinh-hướng nghiệp tại đây, các trường thành viên ĐHQG-HCM sẽ đẩy mạnh các hoạt động tư vấn tuyển sinh riêng tại các trường trung học phổ thông trong thành phố và các tỉnh thành lân cận.

Chuỗi hoạt động tư vấn tại miền Tây

Ngày 13/3 đông đảo học sinh các tỉnh Đồng bằng sông Cửu Long đã đến tham dự ngày hội Hướng nghiệp- Tư vấn tuyển sinh do Báo Tuổi Trẻ tổ chức tại Trường ĐH Cần Thơ.

Có 132 gian hàng của 80 đơn vị giáo dục tham gia tư vấn thuộc nhiều lĩnh vực và ngành nghề khác

nhau. Gian hàng ĐHQG-HCM thuộc loại quy mô và hùng hậu nhất, gồm đủ các đơn vị thành viên. Các gian hàng tư vấn hướng nghiệp chuyên sâu về các lĩnh vực kinh tế, khoa học-kỹ thuật, công nghệ thông tin, luật, xã hội nhân văn, các chương trình liên kết, chương trình tiên tiến, chương trình đào tạo quốc tế cùng các kỹ năng thiết yếu của sinh viên như sống nội trú, sinh hoạt tập thể, điều kiện và thủ tục đăng ký nội trú tại Ký túc xá ĐHQG-HCM...

Ngày hội có hơn 4.000 lượt học sinh đến tư vấn tại gian hàng của ĐHQG-HCM và các trường, đơn vị thành viên. Đa số học sinh quan tâm đến hình thức xét tuyển của ĐHQG-HCM, quy định về thi tuyển, tuyển thẳng và chế độ

ưu tiên đối với học sinh các trường THPT chuyên trên cả nước.

Học sinh còn quan tâm đến chỉ tiêu xét tuyển của từng trường cũng như bản khoản về điểm số khi tham khảo điểm chuẩn năm 2015 của các đơn vị thành viên trong khối ĐHQG-HCM.

Khối ngành được các thí sinh quan tâm nhiều nhất là khối ngành về kinh tế - luật, xã hội và nhân văn và các chương trình tiên tiến, chương trình liên kết quốc tế, cơ hội du học cũng như các chính sách học bổng của ĐHQG-HCM.

Tại ngày hội, ngoài những khu vực tư vấn riêng của các trường và các đơn vị giáo dục, học sinh còn được tham gia và đặt câu hỏi tư vấn theo các nhóm ngành và tư vấn tâm lý, sức khỏe, lựa chọn ngành nghề.

Từ ngày 12 đến 16/3, ĐHQG-HCM tổ chức chuỗi chương trình tư vấn - hướng nghiệp tuyển sinh cho học sinh tại các trường THPT chuyên khu vực Tây Nam bộ. Chương trình này thành công tốt đẹp với sự tham gia của hơn 2.500 học sinh của 5 trường tại các tỉnh Vĩnh Long, An Giang, Đồng Tháp ■

Gian hàng tư vấn chuyên sâu của ĐHQG-HCM. Ảnh: Thanh Quang

Khánh thành Trung tâm Sách đại học. Ảnh: MTO

Nghĩ về

TRUNG TÂM SÁCH ĐẠI HỌC

Trung tuần tháng 11/2015, Trung tâm sách đại học được thành lập từ việc cải tạo tầng hầm để xe của Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM. Trong bài phát biểu khai mạc, PGS.TS Phan Thanh Bình, Giám đốc ĐHQG-HCM nói về viễn cảnh đẹp đẽ mà Trung tâm sách đại học sẽ mang đến cho mọi người. Nó là nơi chuyên chở những ước mơ của người làm giáo dục đại học, của người học và người nghiên cứu; nơi hỗ trợ hiệu quả cho việc tự đào tạo, tiếp cận tri thức đại học và nhất là nơi trở thành không gian sinh hoạt học thuật của giới đại học.

Phiên An

Những mong muốn của PGS.TS Phan Thanh Bình cũng là niềm khát khao đầu đầu của các trường đại học Việt Nam. Bởi không gian sinh hoạt học thuật ấy từ lâu đã nép mình trong những khuôn khổ của hội thảo, tọa đàm hay các báo cáo chuyên đề... mà ở đó người ta không tìm thấy sinh khí của những cuộc tranh luận dân chủ giữa các trường phái học thuật; không tìm thấy bóng dáng của các sinh viên hồ hởi tham dự, trao đổi cùng các giáo sư.

Sự vắng mặt của tinh thần tự do học thuật ở các diễn đàn chính thống đã tạo nên những dịch chuyển về không gian sinh hoạt

học thuật, khi chúng được diễn ra, dù đơn lẻ, ở các hoạt động bên lề của đại học Việt Nam. Người ta rồi sẽ tìm thấy những cuộc đối thoại, tranh luận sôi nổi giữa các học giả, nhà nghiên cứu với hàng trăm sinh viên quanh các chủ đề hiếm khi được nhắc đến ở các giảng đường, đặc biệt là các đại học thuộc khối ngành khoa học xã hội và nhân văn.

Tinh thần tự do học thuật ấy được khởi xuất từ dòng thông báo trong một vài địa chỉ mail quen thuộc để rồi lan tỏa cùng những lời chuyện tai nhau sau mỗi diễn đàn kết thúc. Đó là lớp học Nhập môn triết học Tây phương của GS.TS Nguyễn Hữu Liêm với hơn 300 sinh viên chen chúc ngồi kín giảng đường của Đại học Hoa Sen. Các buổi trò chuyện triết học của nhà nghiên cứu Bùi Văn Nam Sơn, hoạt động ra mắt sách của NXB Tri Thức, các buổi trò chuyện về chủ đề tự do của GS.TSKH Nguyễn Văn Trọng, TS Dương Ngọc Dũng... làm những người tổ chức phải bối rối vì số lượng tham dự viên luôn đăng ký vượt hạn định. Bởi các lớp học, buổi tọa đàm này đã trở thành một thực tế học thuật, điều mà trước đây ở giảng đường, sinh viên chỉ được cảm nhận trong những câu chuyện

của giảng viên đứng lớp về môi trường học thuật bên Âu-Mỹ.

Những hoạt động bên lề này thường được khởi xướng bởi các nhà nghiên cứu có thâm niên phát triển năng lực chuyên môn trong môi trường học thuật Tây phương, hay các trí thức thường góp mặt trong các hoạt động dân sự như nhà nghiên cứu triết học Bùi Văn Nam Sơn, GS Chu Hảo, nhà văn Nguyễn Ngọc, TS Nguyễn Đức Thành, nhà ngoại giao Tôn Nữ Thị Ninh, nhạc sĩ Dương Thụy, dịch giả Phạm Nguyên Trường, Nguyễn Đôn Phước, Nguyễn Nghị... Họ chia sẻ tri thức, thông tin, kinh nghiệm ở các sinh hoạt của Café Nhân Văn, Café sáng thứ Bảy, CLB Lan tỏa tri thức - những nơi mà họ có lẽ chịu ít áp lực hơn khi xuất hiện trên các diễn đàn chính thống.

Trên các diễn đàn về chấn hưng nền giáo dục nước nhà luôn có một phần không nhỏ là những ta thán của xã hội về sự yếu kém, tụt hậu của giáo dục đại học. Ngoài các hạn chế về tài chính, cơ sở vật chất, năng lực quản trị thì việc thiếu vắng không gian sinh hoạt học thuật, giờ đây, phải được xem là một nguyên nhân đáng kể và cần được nhận thức một cách đầy đủ.

Không gian sinh hoạt học thuật

chỉ có thể tồn tại trong môi trường tự do học thuật. Nó được dựng xây trên tinh thần khai phóng trong giảng dạy, nghiên cứu và đối thoại mà không bị giới hạn bởi những điều cấm kỵ hay sự kiểm duyệt; cũng như tự do diễn ngôn và tự do công bố kết quả nghiên cứu, ngay cả khi chúng không cổ xúy cho những giáo điều định sẵn.

Không gian ấy luôn hướng đến sự đa dạng về trường phái, quan điểm học thuật, tôn trọng và đối xử công bằng với sự khác biệt, nhằm đảm bảo tiến trình đối thoại và không ngừng tái thẩm định các hệ thống giá trị quy chiếu được mặc định, mà mục đích tối thượng là kiếm tìm chân lý, làm giàu có túi khôn của nhân loại, phục vụ nhu cầu nhận thức vô hạn con người về thế giới tự nhiên và cuộc sống của chính mình. Tinh thần này đã được Đại hiến chương Đại học (Magna Charta Universitatum) của Hiệp hội các đại học châu Âu (1988) khẳng định: "Tự do trong nghiên cứu và đào tạo là nguyên tắc cơ bản của cuộc sống đại học, các chính phủ và các trường đại học, trong phạm vi tối đa của mình, phải đảm bảo tôn trọng yêu cầu cơ bản này".

Đã có một thời, ký ức về không gian học thuật chỉ còn lại trong những câu chuyện cũ giữa các nhà nghiên cứu từng là một thế hệ thụ lãnh. Đó là những diễn đàn trên *Tư tưởng*, *Chiều hướng mới*, *Tri thức*, *Văn khoa*, *Sử Địa*... được hình thành từ các môi trường học thuật sôi nổi của Viện đại học Vạn Hạnh, Viện đại học Đà Lạt, Đại học Văn Khoa Sài Gòn...

Những ký ức này nhắc nhở chúng ta niềm hy vọng về sự phục sinh của tinh thần tự do học thuật từng là một thực tế lịch sử. Và Trung tâm sách đại học hôm nay chính là một cánh én cuối đồng ■

Trung tâm sách đại học giảm giá nhân dịp khai trương. Ảnh: MTO

AUN-QA:

"điều kiện cần" trong xu thế hội nhập

AUN-QA (ASEAN University Network - Quality Assurance) là chuẩn kiểm định chất lượng dành cho hệ thống các trường đại học (ĐH) thuộc khối ASEAN được triển khai vào năm 1999. ĐHQG-HCM tham gia kiểm định AUN từ năm 2009, đến nay đã có 23 chương đạt chuẩn này.

Đức Lộc

Hữu ích từ những áp lực

Một chuẩn chất lượng đào tạo được công nhận luôn là một vấn đề trọng tâm của nhiều trường ĐH. Ở phạm vi trong nước, chuẩn quốc gia là mốc cơ bản để khẳng định chất lượng đào tạo. Tuy nhiên, trong xu thế hội nhập quốc tế thì mốc chuẩn quốc gia chỉ là "cần" chứ chưa "đủ" nên đòi hỏi các trường ĐH phải tìm đến những thước đo chất lượng mới mang tầm cỡ khu vực và thế giới. Và

AUN-QA là một thước đo như thế.

Quá trình đánh giá chất lượng theo tiêu chuẩn AUN trải qua ba giai đoạn chính: (1) Tìm hiểu bộ tiêu chuẩn; (2) Viết báo cáo tự đánh giá; (3) Đánh giá ngoài. Trong đó, giai đoạn tìm hiểu bộ tiêu chuẩn là bước đầu tiên để các trường rà soát các tiêu chuẩn do AUN đề ra (hiện nay, AUN-QA đánh giá theo 15 tiêu chuẩn; đến năm 2017 sẽ còn 11 tiêu chuẩn). Sau đó các nhà quản lý và chuyên gia cùng "đánh giá trong", "tự nhìn lại mình" xem đáp ứng các

tiêu chuẩn của AUN tới đâu để tìm giải pháp để cải tiến, đảm bảo chất lượng. Cuối cùng là giai đoạn đánh giá ngoài, gồm 4 bước: (1) Đăng ký kiểm định chất lượng chương trình đào tạo với tổ chức kiểm định. (2) Thực hiện tự đánh giá chương trình đào tạo theo tiêu chuẩn; (3) Đoàn đánh giá đến kiểm định tại cơ sở đào tạo; (4) Cấp giấy chứng nhận đối với các chương trình đạt yêu cầu.

Trên lý thuyết là như vậy, còn thực tế quá trình kiểm định diễn ra, các đơn vị thường gặp nhiều khó khăn.

Đoàn kiểm định của ANU làm việc tại ĐHQG-HCM ngày 13/1/2016. Ảnh: Đức Lộc

TS Huỳnh Văn Thông, Trưởng khoa Báo chí và Truyền thông (BC&TT) Trường ĐH KHXH&NV - khoa vừa đạt chuẩn AUN-QA trong đợt kiểm định vào tháng 1/2016, cho biết: "Khoa BC&TT thành lập chưa đầy 10 năm, phần lớn đội ngũ giảng viên còn non trẻ và đang trong giai đoạn theo đuổi các bậc đào tạo sau đại học nên nhân lực thực hiện chương trình đào tạo còn khá mỏng. Chưa kể, do đặc thù chuyên ngành đào tạo báo chí, khoa thường xuyên mời các nhà báo có kinh nghiệm thực tiễn nghề nghiệp tham gia giảng dạy, nhưng các tiêu chí về bằng cấp chưa đáp ứng. Điều này có thể không được đoàn đánh giá chia sẻ đầy đủ. Ngoài ra, trong điều kiện khó khăn chung về ngân sách, việc đảm bảo trang thiết bị thực hành lĩnh vực truyền hình và báo chí đa phương tiện là một khó khăn lớn không dễ vượt qua".

Cùng thành công trong đợt kiểm định với Khoa BC&TT còn có Khoa Kinh tế Trường ĐH Kinh tế - Luật. Nhìn lại hành trình chuẩn bị kiểm định, PGS.TS Nguyễn Chí Hải, Trưởng khoa Kinh tế, cho biết khoa ông cũng chịu nhiều áp lực: "Việc thực hiện đánh giá ngành đào tạo theo Bộ tiêu chuẩn AUN-QA là công việc đòi hỏi rất nhiều thời gian, công sức, khả năng am hiểu về các tiêu chuẩn, cách viết báo cáo, kỹ thuật làm minh chứng... Bên cạnh đó lực lượng tham gia thực hiện công tác đánh giá AUN của Khoa mặc dù rất nhiệt tình, nhưng hầu hết chưa có kinh nghiệm, lại phải đảm nhiệm nhiều công tác chuyên môn, công tác quản lý, do vậy Khoa đã chịu nhiều áp lực lớn".

Một hành trình hơn là đích đến

Chuẩn chất lượng AUN cao hơn chuẩn quốc gia khiến cho không ít trường ĐH ở Việt Nam

đã "rớt" ở vòng tự đánh giá. Nhưng đạt chuẩn AUN là một bước đi cần thiết để có thể vươn xa trên bản đồ giáo dục ĐH quốc tế. Bởi vì AUN-QA không tập trung vào đặc trưng của từng chuyên ngành mà tập trung vào điều kiện để đảm bảo chất lượng đào tạo của một chương trình. Cái đích AUN hướng đến rất thực tế mà ở bất cứ môi trường giáo dục ĐH nào cũng cần như: chuẩn đầu ra, khung chương trình, giảng viên và sinh viên, cơ sở vật chất, công tác đảm bảo chất lượng...

Khi tham gia kiểm định AUN-QA, các đơn vị đào tạo sẽ có dịp nhận diện rõ hơn những ưu điểm và hạn chế của mình, đặc biệt là nhận thức được chỗ đứng hiện tại của mình trong mạng lưới các trường ĐH Đông Nam Á, để có mục tiêu và giải pháp hoàn thiện mình trong tương lai. TS Huỳnh Văn Thông chia sẻ: "Chuẩn đầu ra và chương trình đào tạo được thiết kế phù hợp với yêu cầu thực tế nghề nghiệp là điểm mạnh rõ nét của Khoa BC&TT. AUN-QA cũng có tiêu chuẩn đánh giá về đội ngũ sinh viên của Khoa. Và đó cũng là một tiêu chuẩn mà Khoa tự tin. Ngoài ra, Khoa cũng tin rằng mình sẽ được đánh giá tốt ở tiêu chuẩn về sự hài lòng của nhà tuyển dụng và người học. Tuy nhiên, các tiêu chuẩn về cơ sở vật chất, về điều kiện và hoạt

động hỗ trợ cho giảng viên là những vấn đề mà Khoa đánh giá là phải nỗ lực cải tiến nhiều nữa mới đạt tiêu chuẩn AUN-QA". Còn PGS.TS Nguyễn Chí Hải cho biết Khoa Kinh tế cũng bộc lộ vài chỗ "đáng ngại": "Đó là nguồn lực của nhà trường phục vụ đào tạo còn hạn chế nhất định, thư viện trường quy mô còn khá khiêm tốn..."

Bên cạnh đó, khi tham gia kiểm định AUN-QA, giảng viên và sinh viên sẽ gián tiếp hưởng lợi từ việc cơ sở vật chất được nâng cấp, chất lượng chương trình được nâng cao. Và quan trọng là các đơn vị đào tạo xác định được vị thế mình đang ở đâu, mình cần làm gì để hướng tới những chuẩn quốc tế cao hơn, như quan niệm của TS Huỳnh Văn Thông: "Đón nhận những nhận xét của đoàn đánh giá để định hướng cho quá trình cải tiến và nâng cao chất lượng mới là điều quan trọng".

Đến nay, ĐHQG-HCM đã có 23 chương trình tham gia kiểm định AUN và cả 23 chương trình đào tạo đều đạt chuẩn. Trong đó nổi bật là Trường ĐH Quốc Tế với chương trình Kỹ thuật Hệ thống Công nghiệp đạt 5/7 điểm và chương trình Kỹ thuật Y sinh đạt 5,1/7 điểm. Đây là hai chương trình có điểm đánh giá cao nhất nước và được xếp vào nhóm đứng đầu của khu vực ■

Đạt AUN-QA là cơ sở quan trọng để tiếp tục cải thiện

Trong thời gian tới, Khoa Kinh tế sẽ nâng cao chất lượng đào tạo bằng cách nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, tăng cường công tác nghiên cứu khoa học và hội nhập quốc tế; gắn đào tạo với nhu cầu thị trường lao động. Khoa đặt trọng tâm hướng chất lượng đầu ra vào thị trường lao động quốc tế, trước hết là khu vực ASEAN, khi Việt Nam đã gia nhập AEC. Tận dụng cơ hội mở rộng mối quan hệ hợp tác với các khoa, trường ĐH có uy tín trên thế giới trong công tác đào tạo và nghiên cứu kinh tế học. Đặc biệt là tham gia và đẩy mạnh công tác trao đổi sinh viên, giảng viên, công nhận kết quả học tập, tín chỉ lẫn nhau với các trường ĐH có uy tín trong Mạng lưới AUN.

PGS.TS Nguyễn Chí Hải

(Trưởng Khoa Kinh tế, Trường ĐH Kinh tế - Luật)

Hội thảo khoa học:

BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY VĂN HÓA CẢI LƯƠNG NAM BỘ

"Lâu nay, việc bảo tồn và phát huy vốn di sản văn hóa cải lương Nam bộ được chú trọng nhiều trên phương diện sáng tác, biểu diễn nhưng ít được quan tâm trên bình diện nghiên cứu khoa học, tìm hiểu học thuật. Vì vậy Hội thảo khoa học văn hóa cải lương Nam bộ lần này được xem là một đóng góp có ý nghĩa lớn cho việc giữ gìn và nhân rộng những giá trị văn hóa của sân khấu cải lương".

Phan Anh

Đó là nhận định của TS Ngô Thị Phương Lan - Phó Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM tại hội thảo khoa học "Văn hóa cải lương Nam Bộ - Từ đờn ca tài tử đến sân khấu cải lương, từ lý luận đến thực tiễn", do Trường ĐH KHXH&NV tổ chức ngày 9/3.

Đến tham dự hội thảo có PGS.TS Thành Phần - Quyền Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Đông Nam Á, PGS.TS Trần Thị Mỹ Liên - Phó Giám đốc Nhạc viện TP.HCM, học giả An Chi cùng các soạn giả Ngô Hồng Khanh, Xuân Hồng, Hà Nam Quan, NSUT Lê Thiện và các nhà nghiên cứu đến từ các tỉnh Trà Vinh, Bến Tre, Tiền Giang, Long An và An Giang.

Mỹ Tho - cái nôi cải lương Nam bộ

Khái quát về tiến trình hình thành cải lương Nam bộ, TS Huỳnh Công Tín - Trưởng ban tổ chức hội thảo cho rằng: "Nghệ thuật cải lương có những tiền đề khá phong phú và cũng không kém phần phức tạp, từ nguồn gốc

Các nhà nghiên cứu, soạn giả tham gia hội thảo. Ảnh: Phan Anh

nhạc cung đình và ca nhạc Huế vào vùng đất mới Nam bộ, rồi hình thành nhạc lễ Nam bộ đến nhạc tài tử Nam bộ. Khi có điều kiện quá độ nó phát sinh hình thức ca ra bộ đến hát chập và kết quả cải lương ra đời đầu tiên tại Mỹ Tho vào ngày 15/8/1918, với hình thức ca kịch là sân khấu sàn diễn, gọi là sân khấu cải lương".

Khẳng định "Mỹ Tho là nơi xướng xuất ra nghệ thuật đờn ca tài tử và sân khấu cải lương Nam bộ", TS Mai Mỹ Duyên, Trường ĐH Trà Vinh, đánh giá: "Mỹ Tho là đô thị đã sớm phát triển ngay từ thế kỷ XVIII, lại từng là tâm điểm giao lưu kinh tế - văn hóa, nơi hội tụ nhiều giai nhân, tài tử nên sự tiếp nhận âm nhạc thính phòng miền Trung của các bậc trí thức đã nhanh chóng hòa hợp cùng với

dòng nhạc lễ dân gian trong các dịp lễ hội, là động lực thúc đẩy cho sự phát triển phong trào đờn ca tài tử ngày thêm lớn mạnh và ra đời nhanh chóng của sân khấu cải lương".

Theo TS Mai Mỹ Duyên, tại vùng đất này, những gánh hát đầu tiên và gánh hát nữ độc nhất ở Việt Nam đã lần lượt ra đời. Đó là gánh hát của thầy Năm Tú, gánh hát Nam Đồng Ban (sau đổi là Tái Đồng Ban) của thầy Hai Cu, gánh Đờn Bào Nam của cô Tư Sự, gánh Huỳnh Kỳ của Bạch công tử (Lê Công Phước), gánh Đờn Nữ Ban của cô Ba Viên - Trần Ngọc Viện (cô ruột của GS.TS Trần Văn Khê),... Và những không gian văn hóa này đã tạo ra các cây đa, cây đề của sân khấu cải lương Nam bộ như: Năm Phỉ, Hai Giỏi, Năm

Từ trái qua, NSUT Lê Thiện, TS Mai Mỹ Duyên và soạn giả Hà Nam Quan giao lưu với các nhà nghiên cứu.
Ảnh: Phan Anh

Châu, Phùng Há, Bảy Nam, Ba Vân, Trần Hữu Trang... Tất cả cho thấy một truyền thống văn hóa được xác lập, một sự tiếp nối tạo nên tính liên tục của nghệ thuật đờn ca tài tử ở vùng hạ lưu sông Tiền.

Bài ca "vua" của nghệ thuật cải lương

ThS Đỗ Quốc Dũng trong tham luận *Những đặc điểm tiêu biểu của bài vọng cổ nhịp 32* nhấn mạnh: "Ở lĩnh vực cải lương, vọng cổ nhịp 32 từ lâu đã trở thành một thể điệu chủ lực, còn gọi là bài ca vua; nếu không có vọng cổ nhịp 32 thì bất thành cải lương".

Theo ThS Đỗ Quốc Dũng, nguyên thủy của vọng cổ nhịp 32 vốn là một thể điệu đơn lập (có nguồn gốc từ bản *Dạ cổ hoài lang*, do nhạc sĩ Cao Văn Lầu sáng tác); nói cách khác, nó là một tiết mục lẻ khi trình diễn ở hình thức ca nhạc. Nếu tách rời vọng cổ nhịp 32 ra khỏi hình thức ca kịch cải lương, nó vẫn có đủ khả năng sử dụng độc lập và mang tính ca kịch. Nghĩa là tính ca kịch trong phạm vi hẹp hơn, là bài ca vọng cổ luôn có tính hí, nộ, ái, ố,... mà ca kịch cải lương vốn có.

Bài vọng cổ nhịp 32 còn có nét rất độc đáo là chính nó đã chấp cánh cho biết bao nghệ sĩ cải lương trở nên nổi tiếng và làm nao lòng người mộ điệu từ trong quá khứ cho đến hiện tại. Hàng loạt bài ca vọng cổ nhịp 32 của soạn giả Viễn

Cảnh, Lê Thủy, Minh Vương... Bên cạnh đó, nhiều tác giả sáng tác vọng cổ thành công và họ nổi danh cũng từ sáng tác lời ca vọng cổ nhịp 32. Ngoài "vua" viết vọng cổ là soạn giả Viễn Châu, còn có những tác giả nổi tiếng khác như: Trần Nam Dân, Loan Thảo, Ngô Hồng Khanh, Trọng Nguyễn, Minh Thùy...

Có thể thấy, vọng cổ nhịp 32 tuy ra đời muộn hơn so với nhiều thể điệu khác, nhưng đã nhanh chóng chiếm ngôi vị "độc tôn" ở địa hạt cải lương và khẳng định được sự phát triển phong phú, tính hoàn mỹ của nó trong đời sống âm nhạc và ca kịch truyền thống dân tộc. Nó còn là phương tiện ca ngâm thuần túy rộng khắp trong sinh hoạt văn hóa tinh thần của cư dân Nam bộ. Đây cũng là một đặc điểm mà các thể điệu khác không thể có được.

Nghề làm trang phục cải lương

Là tham luận duy nhất trong 24 tham luận gửi về hội thảo theo đánh giá của TS Huỳnh Công Tín, tham luận *Bảo tồn và phát huy nghề làm trang phục cải lương ở TP.HCM* của ThS Nguyễn Thị Tâm Anh, Trường ĐH Mở TP.HCM, đã đặt ra những vấn đề khó khăn của hoạt động cải lương hiện đại nhìn từ các cơ sở làm trang phục cải lương.

Qua khảo sát thực tế, ThS Nguyễn Thị Tâm Anh cho biết:

"Hiện nay, nghề làm trang phục cải lương ở TP.HCM đang hoạt động cầm chừng. Một bộ phận các cơ sở nhỏ lẻ có nguy cơ lụi tàn. Đội ngũ nghệ nhân kế thừa lâm vào tình trạng khủng hoảng do đặc trưng riêng của nghề về phương thức lưu truyền, công tác đào tạo nghề gặp nhiều khó khăn. Phần lớn các cơ sở trang phục lưu truyền nghề theo phương thức cha truyền con nối, không phổ biến cho người ngoài gia tộc. Điều này đặt ra thách thức lớn đối với nghề. Nếu không tìm ra phương hướng truyền nghề phù hợp với tình hình thực tế, nghề sẽ có nguy cơ mai một theo thời gian".

Theo ThS Nguyễn Thị Tâm Anh, khó khăn lớn nhất của các nghệ nhân may phục trang sân khấu là sự phá giá của một số người mua bán trang phục khiến cho công lao động và giá trị của từng kiếu trang phục sân khấu bị rớt giá. Bên cạnh đó, việc đào tạo nghề cũng gặp nhiều khó khăn, do không có tài liệu chính quy hướng dẫn việc thiết kế trang phục, dẫn đến các nghệ nhân phải tự tìm hiểu nên có lúc gặp sai sót trong một số chi tiết liên quan lịch sử dân tộc.

Cuối hội thảo, soạn giả Hà Nam Quang và NSUT Lê Thiện đã giao lưu cùng các nhà nghiên cứu. Thể hiện lại vai Thần Phi trong vở *Rạng ngọc Côn Sơn* của soạn giả Xuân Hồng, NSUT Lê Thiện chia sẻ: "Tuy chỉ được giao một vai nhỏ, xuất hiện đúng một cảnh nhưng cả đời này tôi không thể quên được. Hôm nay, khi được mời tham dự hội thảo, tôi chỉ ước ao rằng chúng ta có thể mở rộng quy mô hội thảo, thu hút sự quan tâm của nhiều học giả, các cơ quan báo đài hơn để mọi người cùng ngồi lại với nhau, tìm hiểu, đưa ra những giải pháp khôi phục một loại hình văn hóa dân tộc đã từng phát triển thật rực rỡ" ■

TS PHẠM VĂN PHÚC:

"Mỗi lần thay đổi là mỗi lần mệt mỏi"

Đó là chia sẻ chân tình của TS Phạm Văn Phúc - một nhà nghiên cứu, một thầy giáo trẻ "nặng nợ ân tình" với Phòng thí nghiệm Nghiên cứu và Ứng dụng Tế bào gốc, Trường ĐH KHTN - ĐHQG-HCM.

Ngọc Anh

TS Phạm Văn Phúc làm việc trong phòng thí nghiệm. Ảnh: NVCC

Không có tình yêu nào là tự nhiên

Kể lại quãng đời học sinh của mình, TS Phạm Văn Phúc cho biết, lúc học trung học phổ thông anh không có ước vọng đi theo con đường sinh học. Anh dự định theo ngành toán vì anh học rất khá môn này. Mãi đến khi đi thi học sinh giỏi cấp tỉnh, anh lần lượt rớt toán, rớt hóa và rồi rớt luôn cả môn lý, thầy cô mới bắt đầu ôn luyện cho anh thi môn sinh học. Gọi là may mắn hay là cơ duyên cũng được, lần thi đó anh đậu giải cấp tỉnh và được bồi dưỡng đi thi cấp quốc gia.

Chính trong những ngày "dùi mài kinh sử" ấy, nghe các thầy

trình bày về những ứng dụng rộng rãi, khả năng tuyệt vời của sinh học, anh bắt đầu bị cuốn hút, rồi trở thành đam mê môn học này từ lúc nào không biết.

Nhận ra sinh học và y sinh là một trong những ngành rất triển vọng hiện nay, anh muốn sử dụng công nghệ sinh học làm ra thuốc trị bệnh, nên sau khi đạt giải Ba kỳ thi quốc gia và được tuyển thẳng vào đại học, anh quyết định theo học ngành Công nghệ Sinh học Trường ĐH KHTN thay vì vào ĐHY Dược như nhiều người bạn khác. Nhắc lại sự lựa chọn của mình hơn mười năm trước, TS Phạm Văn Phúc trải lòng: "Lúc đó mình được tuyển thẳng vào ĐHY

Dược TP.HCM. Nhưng mình cảm thấy không thích hợp ngành này. Mình nghĩ rằng mình phải làm ra cái gì bên thuốc, nên mình mới quyết định vào Trường ĐH KHTN".

Hiện tại anh cùng những đồng nghiệp ở Phòng thí nghiệm tập trung vào hai dự án nghiên cứu. Thứ nhất là điều trị các bệnh mãn tính và thứ hai là điều trị ung thư, hai dự án này đều dựa trên cơ sở công nghệ tế bào gốc.

Sự cố gắng không ngừng của anh đã được đền đáp xứng đáng bằng hai giải thưởng khoa học năm 2015. Đó là giải KOVA cho công trình công nghệ phân lập tế bào gốc mô mỡ trong điều trị các

bệnh và giải Quả cầu vàng cho nghiên cứu điều trị ung thư bằng công nghệ tế bào tua.

Chia sẻ về giải thưởng Quả cầu vàng, anh cho biết: "Từ năm 2008 - 2009, mình bắt đầu nghiên cứu đề tài này. Mình cảm nhận đây là công nghệ có tiềm năng rất lớn trong tương lai. Rất trùng hợp là hai năm sau, công nghệ này đã được trao giải thưởng Nobel cho người phát minh nó. Như vậy một lần nữa mình có thêm niềm tin để tiếp tục nghiên cứu".

"Không có thầy Ngọc thì không có Phúc"

Ở tuổi 34, những thành công mà TS Phạm Văn Phúc đạt được là niềm mơ ước đối với nhiều người. Bằng cấp, kiến thức và cái tâm của một nhà khoa học có thể mang đến cho anh một cuộc sống tiện nghi, thoải mái. Nhưng anh vẫn gắn bó với Phòng thí nghiệm hơn mười năm nay, lương tháng "ba cọc ba đồng" và đôi khi rơi vào trạng thái cô đơn, lạc lõng trong công việc.

Nhiều lần anh tự hỏi: "Ai là người hỗ trợ mình, ai là người giúp đỡ mình, ai là người cộng tác với mình" để rồi anh nhận ra chẳng có

Người hết lòng đam mê nghiên cứu khoa học

TS Phạm Văn Phúc sinh ngày 23/8/1982 tại Bình Định. Anh công bố gần 100 công trình khoa học trên các tạp chí quốc tế. Anh và nhóm nghiên cứu chuyển giao một số công nghệ điều trị bệnh bằng tế bào gốc, đặc biệt là điều trị bệnh thoái hóa khớp và bệnh tắc nghẽn phổi mãn tính (COPD), đã được Bộ Y tế Việt Nam cấp phép thử nghiệm lâm sàng.

Ngoài giải thưởng Quả cầu vàng và giải thưởng KOVA, Tạp chí *Biomedical Research and Therapy* do anh sáng lập và làm tổng biên tập được liệt kê trong cơ sở dữ liệu ESCI, Web of Science (Thomson Reuters) vào cuối năm 2015. Đây là một trong số hiếm hoi các tạp chí xuất bản tại Việt Nam được liệt kê vào cơ sở dữ liệu này.

Thầy Phan Kim Ngọc (Trưởng Phòng thí nghiệm Nghiên cứu và Ứng dụng Tế bào gốc) nhận xét: "TS Phạm Văn Phúc là người ngay thẳng và đặc biệt có bản lĩnh. Một người sẵn sàng bảo vệ chân lý và hết lòng đam mê nghiên cứu khoa học".

bao nhiêu người cả. Quanh quẩn chỉ có anh, thầy Phan Kim Ngọc (Trưởng Phòng thí nghiệm Nghiên cứu và Ứng dụng tế bào gốc) và các bạn sinh viên cùng làm việc với nhau. Không ít lần anh nghĩ đến việc tìm chỗ khác làm để có "điều kiện" hơn. Thế nhưng tình yêu dành cho Phòng thí nghiệm và lòng biết ơn đối với thầy Phan Kim Ngọc đã giữ chân anh ở lại, làm việc và cống hiến.

Anh chia sẻ: "Không có thầy Ngọc thì không có Phúc". Bởi lẽ những ngày đầu đến với giảng đường đại học, anh trải qua cuộc

sống vô cùng khó khăn, vất vả. Mãi đến khi gặp được thầy Ngọc, thầy giúp đỡ anh gần như mọi thứ. Thầy vận động người này, người khác giúp anh từ tiền ăn học cho đến phương tiện đi lại. "Vì thế, tôi mang nặng ơn nghĩa của thầy. Và tôi làm việc hết mình vì mong muốn lớn nhất của thầy, đó là phát triển tế bào gốc", TS Phúc tâm sự.

Với sinh viên, TS Phạm Văn Phúc là một thầy giáo trẻ nhiệt tình. Anh ví von công việc giảng dạy của mình như việc một chàng trai "lèo đèo" đi theo cô gái. Bởi vì anh ta thích, anh ta yêu nên mới "đeo bám" theo như thế. Anh quan niệm người thầy phải có khả năng khơi gợi được niềm đam mê của sinh viên dành cho môn học mà mình đảm trách.

Trở thành Phó trưởng Phòng thí nghiệm Nghiên cứu và Ứng dụng tế bào gốc, giờ đây bản khoăn lớn nhất của anh là làm sao để Phòng thí nghiệm phát triển một cách bền vững. Còn riêng bản thân, anh chọn lối sống giản dị. Với anh, mọi thứ đều là một thế giới phẳng, chậm chậm và cẩn thận trôi đi: "Cuộc sống sẽ nhẹ nhàng hơn khi chúng ta không phải thay đổi quá nhiều theo từng tình huống. Vì mỗi lần thay đổi là mỗi lần mệt mỏi" ■

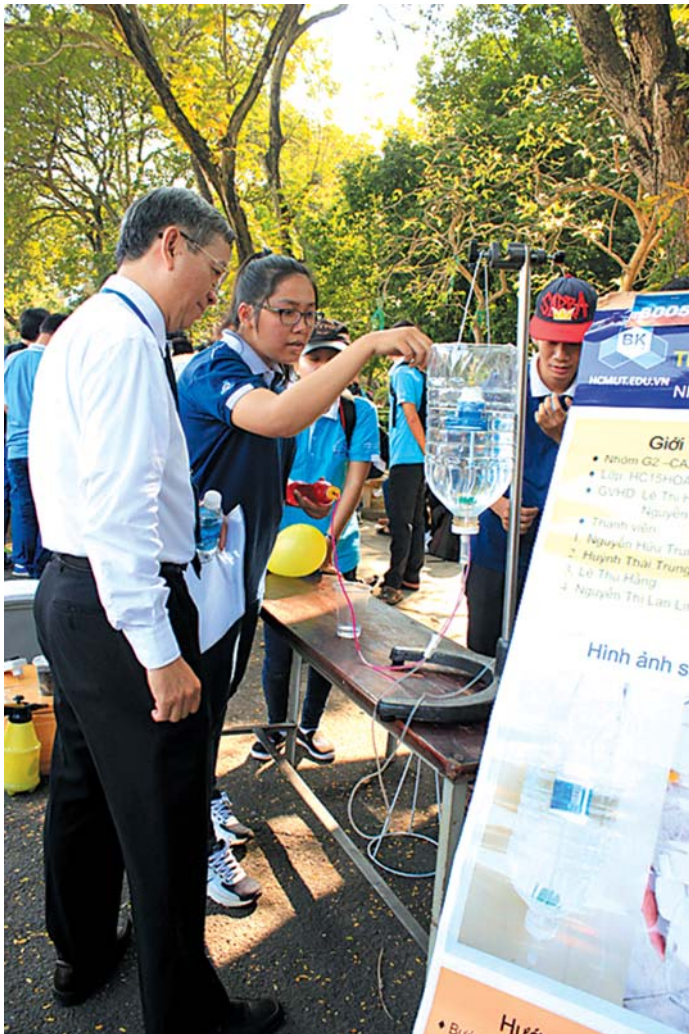

TS Phạm Văn Phúc giới thiệu Tạp chí *Biomedical Research and Therapy* do anh sáng lập.
Ảnh: Đức Lộc

Ngày hội Kỹ thuật Bách Khoa năm 2016

Sáng ngày 5/3 Trường ĐH Bách Khoa, ĐHQG-HCM đã tổ chức Ngày hội Kỹ thuật dành cho sinh viên năm nhất của trường, thu hút gần 3.000 sinh viên tham gia.

Bài và ảnh: Phòng CTSV Trường ĐH Bách Khoa

PGS.TS Vũ Đình Thành tham quan mô hình thiết kế của sinh viên Khoa Kỹ thuật Hóa học.

P hát biểu khai mạc, PGS.TS Vũ Đình Thành - Hiệu trưởng Trường ĐH Bách Khoa cho biết Trường ĐH Bách Khoa là đơn vị đầu tiên của ĐHQG-HCM triển khai áp dụng mô hình giảng dạy CDIO (Conceive - hình thành ý tưởng, Design - thiết kế, Implement - triển khai, Operate - vận hành) vào chương trình đào tạo tại các khoa, ngành, bộ môn trong toàn trường và được nâng cấp theo từng năm học. Năm đầu tiên, sinh viên được học môn Nhập môn về kỹ thuật, trong đó vận dụng nguyên lý CDIO ở cấp độ đơn giản. Các năm học tiếp theo, sinh viên có điều kiện nhìn lại kết quả của mình để tiếp tục hoàn thiện bản thân và chuẩn bị cho nghề nghiệp tương lai. Đây là nền tảng để các doanh nghiệp đánh giá về đội ngũ sinh viên tốt nghiệp và đặt hàng cụ thể để nhà trường xây dựng chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo theo mô hình CDIO.

Hơn 400 mô hình, đồ án đa dạng do sinh viên thiết kế đã thu hút đông đảo thầy cô, sinh viên quan tâm, nhất là các thiết kế có tính ứng dụng cao như hệ thống xử lý thu và lọc nước mưa trên mái nhà, robot clean house, robot thám hiểm địa hình, vấy yếm biến hóa... của sinh viên Khoa Cơ khí; mô hình ô tô bay, bãi đậu xe tiết kiệm diện tích, xe gieo hạt và bón phân dạng hạt của sinh viên Khoa Kỹ thuật Giao thông...

Ông Bùi Trọng Tín - Phó Tổng Giám

Mô hình thiết kế của sinh viên Khoa Cơ khí.

đồng Công ty Samco tin tưởng việc đào tạo theo mô hình CDIO, chất lượng đào tạo của Trường ĐH Bách Khoa ngày càng được nâng lên. Ông bày tỏ hy vọng Công ty Samco sẽ đồng hành cùng nhà trường trong quá trình đào tạo để đóng góp cho xã hội nguồn nhân lực chất lượng cao.

Bắt đầu từ năm học 2014-2015, Trường ĐH Bách Khoa áp dụng chương trình đào tạo mới 140 tín chỉ. Chương trình này chú trọng việc trang bị kiến thức và kỹ năng, khuyến khích sinh viên tham gia nghiên cứu khoa học, sáng tạo kỹ thuật và công nghệ. Đây là kết quả của quá trình xây dựng chương trình đào tạo theo mô hình CDIO sau khi áp dụng thành công tại Khoa Cơ khí từ năm 2009.

Ngày hội Kỹ thuật được tổ chức lần đầu tiên vào năm 2011 trong phạm vi Khoa Cơ khí. Cho đến nay, sau 6 năm tổ chức, ngày hội đã mở rộng ra phạm vi toàn trường, tập hợp được nhiều mô hình thiết kế của sinh viên từ năm thứ nhất đến năm cuối, từ môn học Nhập môn kỹ thuật đến đồ án môn học, luận văn tốt nghiệp...

Ngày hội Kỹ thuật vừa là môi trường học tập giúp sinh viên thử sức, trải nghiệm và sáng tạo, tiếp bước truyền thống nghiên cứu của trường. Ngày hội cũng trang bị cho sinh viên các kỹ năng, kỹ thuật chuyên nghiệp như làm việc theo nhóm, giải quyết vấn đề, giao tiếp, thuyết trình... Đặc biệt, ngày hội còn tạo điều kiện cho sinh viên năm thứ nhất có cái nhìn toàn diện và lòng yêu thích đối với ngành nghề mình đang theo học ■

Sinh viên tham quan mô hình tại Khoa Kỹ thuật Địa chất và Dầu khí.

Sinh viên Khoa Điện - Điện tử thuyết trình trước Ban giám khảo

SÓNG HẤP DẪN ĐÃ ĐƯỢC PHÁT HIỆN, 100 NĂM SAU TIÊN ĐOÁN CỦA EINSTEIN

Các nhà khoa học đã phát hiện trực tiếp sóng hấp dẫn đến từ sự va chạm và sáp nhập của hai lỗ đen. Hiện tượng vật lý này xảy ra dữ dội, tạo nên sóng hấp dẫn lan truyền trong vũ trụ và được quan sát vào ngày 14/9/2015. Các kết quả vừa được công bố đồng loạt trên các tạp chí *Physical Review Letters* và *The Astrophysical Journal Letters*

Phan Bảo Ngọc

Sóng hấp dẫn là gì?

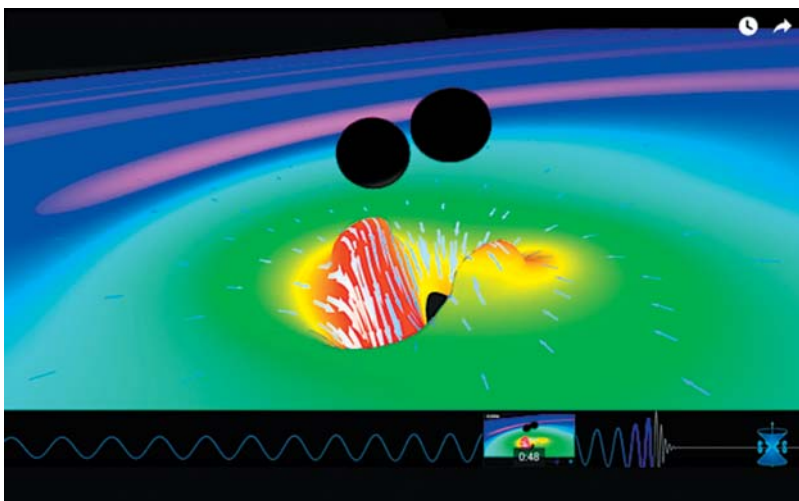
Sóng hấp dẫn là những gợn sóng trong không - thời gian được tạo ra từ các hiện tượng vật lý xảy ra một cách dữ dội trong vũ trụ, chẳng hạn như sự va chạm và sáp nhập của các ngôi sao đặc và có khối lượng lớn như các sao neutron hay các lỗ đen. Cách đây đúng 100

năm, vào năm 1916, Einstein đã chỉ ra rằng, những vật thể siêu khối lượng chuyển động có gia tốc sẽ tạo ra những rung lắc dữ dội không - thời gian, làm biến dạng không gian và tạo ra những gợn sóng. Những gợn sóng này mang theo năng lượng lan truyền trong vũ trụ với vận tốc ánh sáng. Từ năm 1916 cho đến nay, sóng hấp dẫn chưa lần nào được quan sát trực tiếp.

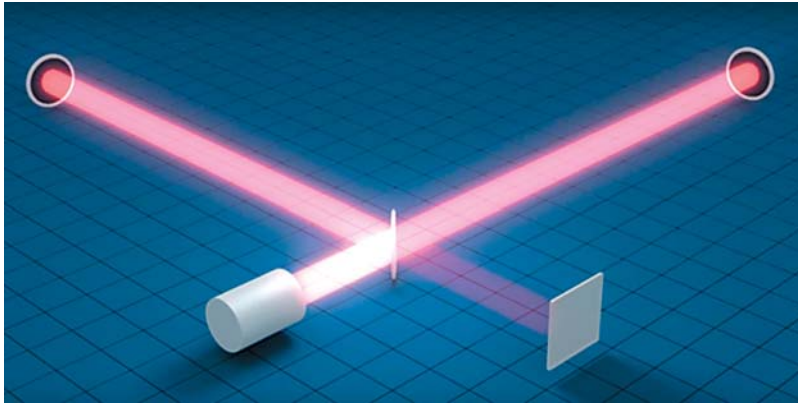
Tín hiệu sóng hấp dẫn được phát hiện đến từ sự va chạm và sáp nhập của hai lỗ đen có khối lượng cỡ 35 và 30 lần khối lượng mặt trời. Những lỗ đen này cách chúng ta cỡ 1,3 tỷ năm ánh sáng, nghĩa là hiện tượng này đã xảy ra cách đây 1,3 tỷ năm, trước cả thời điểm sự sống đa bào đầu tiên xuất hiện trên Trái đất. Những lỗ đen này có thể được hình thành sau khi các ngôi sao khối lượng lớn tiêu thụ hết nhiên liệu, sụp đổ và tạo thành lỗ đen. Sự sáp nhập của hai lỗ đen tạo thành một lỗ đen có khối lượng lớn hơn 62 lần khối lượng mặt trời. Phần khối lượng hụt được bức xạ thành sóng hấp dẫn theo hệ thức biểu thị mối quan hệ khối lượng - năng lượng nổi tiếng của Einstein $E = mc^2$. Tần số của sóng hấp dẫn được dự đoán nằm trong khoảng từ 10^{-7} Hz đến 105Hz.

Sóng hấp dẫn đã được phát hiện như thế nào?

Sóng hấp dẫn tạo ra từ sự va chạm và sáp nhập của hai lỗ đen được phát hiện bởi Đài quan sát

Mô phỏng không - thời gian bị uốn cong quanh hai lỗ đen, các gợn sóng hấp dẫn (màu hồng) được tạo ra trong quá trình xảy ra va chạm và sáp nhập. Nguồn: LIGO.

Mô phỏng các bộ phận cơ bản của LIGO, một bộ phận chia đôi luồng laser được đặt ở giữa, tạo thành hai luồng ánh sáng laser giao thoa với nhau sau khi phản xạ từ các gương. *Nguồn: LIGO.*

sóng hấp dẫn giao thoa kế LIGO (Laser Interferometer Gravitational-wave Observatory).

Giao thoa kế LIGO bao gồm một nguồn phát laser và hai "cánh tay", mỗi cánh tay dài 4km vuông góc với nhau, các gương phản xạ được đặt ở cuối mỗi cánh tay. LIGO hoạt động trong vùng tần số từ 80-7000 Hz.

Khi không có sóng hấp dẫn, hai luồng laser di chuyển ở hai cánh tay lệch pha nhau chính xác 180 độ nên triệt tiêu nhau hoàn toàn, do đó không có tín hiệu ở máy dò. Khi xuất hiện sóng hấp dẫn đi qua sẽ tạo ra sự kéo và nén không gian và do đó sẽ làm thay đổi độ dài của mỗi "cánh tay" của Giao thoa kế LIGO cỡ 10^{-18} m (LIGO có thể phát hiện sự thay đổi khoảng cách cỡ 10^{-19} m!).

Sự thay đổi độ dài này sẽ làm hai luồng laser lệch pha (khác 180°) và tạo nên hệ vân giao thoa và do đó có tín hiệu ở máy dò.

Kỷ nguyên khoa học mới và khởi đầu cho nền văn minh mới?

Sự phát hiện sóng hấp dẫn, nếu được xác nhận bằng nhiều quan sát độc lập khác, sẽ mở ra kỷ nguyên mới trong khoa học. Nó là bằng chứng quan sát thực nghiệm trực tiếp và đầu tiên, chứng minh nhiều lý thuyết trong vật lý và vũ trụ học liên quan đến sóng hấp dẫn. Nó cũng chứng tỏ sự tiến bộ vượt bậc khó tưởng tượng của loài người về các kỹ thuật và công nghệ đỉnh cao.

Cách đây 150 năm, Maxwell

đã phát triển lý thuyết khoa học mô tả sóng điện từ. Từ đó đến nay, đã có vô số ứng dụng của sóng điện từ trong đời sống mà nếu không có nó sẽ không có nền văn minh nhân loại như hiện nay.

Sóng hấp dẫn làm biến dạng không thời gian, nó có thể thâm nhập vào các không gian mà sóng điện từ không thể làm được. Sóng hấp dẫn có những tính chất vật lý gì, ứng dụng ra sao, sẽ thay đổi nền văn minh loài người như thế nào?

Từ nay, chúng ta có thể bắt đầu hành trình một bộ phim viễn tưởng.

Thông tin thêm về chương trình

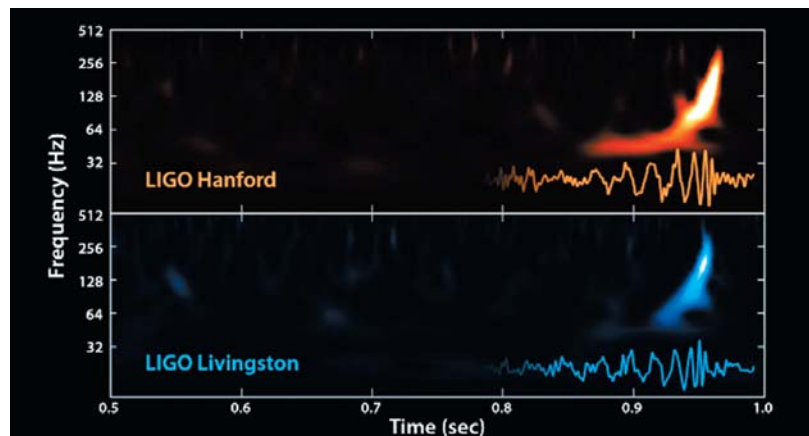
Đài quan sát LIGO được chính thức thành lập năm 1992 bởi các nhà khoa học thuộc Viện Công nghệ California (Caltech), Viện Công nghệ Massachusetts (MIT) và từ các trường viện khác trên thế

giới. Việc xây dựng các máy dò sóng hấp dẫn được hoàn thành vào năm 1999. Các nhà khoa học bắt đầu tìm kiếm sóng hấp dẫn từ năm 2002 đến 2010 nhưng không thành công và tưởng chừng như thất bại.

Tuy nhiên, những bài học quý giá trong quá trình vận hành LIGO đã dẫn đến sự thay đổi hoàn toàn thiết kế LIGO liên tục diễn ra từ 2010 đến 2014. Việc thiết kế lại LIGO đã tạo ra một máy dò siêu nhạy, có khả năng phát hiện sự thay đổi khoảng cách giữa các gương phản xạ và nguồn phát laser, khi có sóng hấp dẫn đi ngang qua, vào cỡ 1/10.000 lần kích cỡ của 1 hạt proton.

LIGO được tài trợ chính bởi Quỹ Khoa học Quốc gia Mỹ (NSF) với kinh phí hơn 500 triệu USD. Việc săn tìm sóng hấp dẫn được thực hiện rông rãi với sự tham gia của hơn 1.000 nhà khoa học đến từ 15 quốc gia trong 13 năm và cuối cùng đã thành công, được xem là một thành tựu khoa học lớn của thế kỷ XXI.

Vào tháng 8/2013, ĐHQG-HCM đã vinh dự đón tiếp GS Barry Barish, Chủ nhiệm Chương trình LIGO, kiêm Giám đốc Đài quan sát LIGO giai đoạn 1997-2005 đến thăm và làm việc tại ĐHQG-HCM ■

Tín hiệu sóng hấp dẫn (từ 35-250 Hz) đạt cực đại (cỡ 5 sigma, trong đó 1 sigma là sai số) khi hai lỗ đen sáp nhập. Quá trình này diễn ra trong khoảng 0,12 giây. Tín hiệu được phát hiện đầu tiên bởi LIGO tại Livingston, bang Louisiana (Mỹ) và sau đó khoảng 0,007 giây bởi LIGO tại Hanford, bang Washington (Mỹ), phù hợp với thời gian để sóng hấp dẫn di chuyển giữa hai địa điểm. *Nguồn: LIGO.*

Hệ thống ứng dụng môi trường thực tại ảo với tương tác tự nhiên

Sinh viên Nguyễn Xuân Giềng (giữa), Võ Lâm Khánh Duy (bìa phải) nhận giải Đặc biệt EUREKA năm 2015. Ảnh: NVCC

Minh Trang

Thiết thực và dễ ứng dụng

Nhận thấy việc ứng dụng công nghệ thực tại ảo đang ngày càng phổ biến trên thế giới và có tiềm năng phát triển mạnh ở Việt Nam, hai chàng trai của Khoa Công nghệ Thông tin, Trường ĐH KHTN, đã quyết tâm bắt tay vào nghiên cứu.

Tháng 7/2015, sau gần 6 tháng nghiên cứu, sản phẩm bước đầu được hoàn thành. Theo Nguyễn Xuân Giềng, điều các bạn tâm đắc nhất về đề tài là tính thực tiễn của nó, là khả năng ứng dụng vào cuộc sống một các thiết thực.

Nhóm nghiên cứu xây dựng đề tài theo ba hướng tiếp cận gắn liền với từng điều kiện kinh phí cụ thể. Đầu tiên là với kinh phí đầy đủ thì sẽ làm "hệ thống chìm đắm và tương tác thực trong thế giới ảo". Thứ hai, với điều kiện kinh phí vừa phải sẽ có "hệ thống tương tác với vật thể 3 chiều từ xa". Hướng nghiên cứu thứ ba đặc biệt dành cho những nơi có kinh phí hạn chế là "hệ thống hologram quan sát vật

thể 3 chiều ở cự ly gần".

Chia sẻ một số ứng dụng cụ thể, Xuân Giềng cho biết đề tài có thể ứng dụng vào những môn học mang tính tích hợp. Ví dụ ở môn Lịch sử, thay vì người học phải học thuộc qua câu chữ thì tại sao chúng ta không để người học được chứng kiến môi trường thật, không gian thật của các sự kiện lịch sử như cảnh ta tấn công và giành chiến thắng ở Điện Biên Phủ. Qua đó, điều mà người học biết được không chỉ là kiến thức mà còn là những trải nghiệm lịch sử thật sự, thấy rõ hơn giá trị của các sự kiện lịch sử.

"Sắp tới, tụi mình sẽ mở rộng hơn sự tương tác của người dùng trong các hệ thống, để người dùng có thể tự tạo ra được sản phẩm theo nhu cầu riêng của mình, tự trao đổi và hoàn thiện với nhau chứ không phụ thuộc vào tụi mình nữa" - Khánh Duy chia sẻ.

Xác định được đam mê là tìm được chính mình

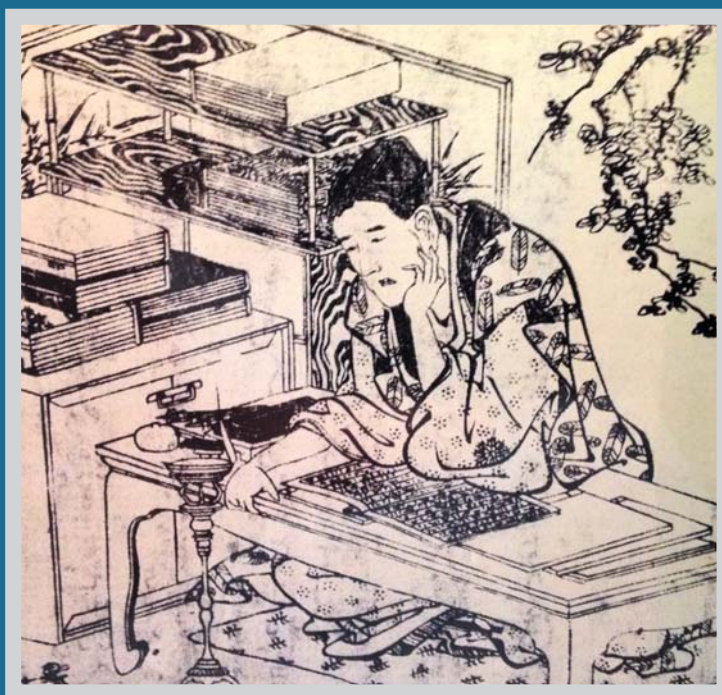
Nói về những ngày gian khó thực hiện đề tài, các tác giả cho biết: "Đề tài thuộc lĩnh vực công nghệ khá mới tại Việt Nam nên nguồn tài liệu và kinh nghiệm nghiên cứu còn rất ít. Có nhiều vấn đề tụi mình phải thảo luận với nhau rồi mới xin ý kiến của thầy hướng dẫn để tìm giải pháp. May mắn là tụi mình được PGS.TS

Trần Minh Triết và nhiều thầy cô khác của khoa CNTT tận tình giúp đỡ". Lại thêm một khó khăn nữa là lúc đó hai đồng tác giả rơi vào tình cảnh "mỗi đứa một nơi". "Năm 2015 mình đang theo học chương trình trao đổi sinh viên ở Hàn Quốc, còn Khánh Duy thì ở Việt Nam nên hai đứa làm việc với nhau chủ yếu là qua mạng. Khi gặp vấn đề khó khăn hoặc khi có ý kiến trái ngược không thể giải quyết dễ dàng qua thư điện tử được nên cũng có mấy lần hai đứa giận nhau, định bỏ cuộc. Những lúc như vậy, tụi mình lại nhờ đến thầy. Thấy hai đứa có 'triệu chứng' bất hòa thì thầy gọi hai đứa nói chuyện ngay. Nhờ vậy mà mọi chuyện được đầu vào đây" - Xuân Giềng kể lại.

Theo hai bạn trẻ, xác định được cái mình đam mê chính là tìm được bản thân. Đam mê giúp mình có động lực vượt qua khó khăn. Và khó khăn là cơ hội để chúng ta phấn đấu hoàn thiện, chuẩn bị tâm thế cho một bước tiến mới. Cuộc sống bày ra trước chúng ta nhiều sự lựa chọn nên hãy chọn điều bạn thật sự thích. Giữa việc mình thích và mình không thích, được làm việc mình thích luôn sẽ dễ dàng hơn. Vậy nên, hãy chọn cho mình một công việc làm bạn cảm thấy "thích" và cố gắng hết sức với nó. Thành công sẽ mỉm cười với bạn ■

KIM NGƯ TRUYỆN CỦA K.BAKIN VÀ CỦA NGUYỄN DU

PGS.TS Đoàn Lê Giang
(Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM)

Kim Vân Kiều truyện

Nhà văn chuyên nghiệp đầu tiên của Nhật Bản

Kyokutei Bakin 曲亭馬琴 (1767-1848) sinh ở Fukagawa, Edo (Tokyo hiện nay), vốn tên là Takizawa Okikuni 滝沢興国, sau đổi tên là Toku 解, là nhà văn của thể loại Yomihon (độc bản, truyện có kèm theo tranh). Ông sinh ra trong một gia đình thuộc tầng lớp samurai nhưng lâu không có người kế tục. Năm 24 tuổi ông đến gặp nhà văn nổi tiếng Edo là Santo Kyoden xin làm môn đệ để học viết loại truyện tranh dành cho người lớn (gọi là sách bìa vàng/hoàng biểu chỉ). Năm 27 tuổi ông kết hôn với con gái một gia đình thương gia, hai người có với nhau bốn con: một trai ba gái. Thời gian sau, công việc buôn bán thất bát, ông quyết tâm đi theo con đường cầm bút, và trở thành nhà văn chuyên nghiệp. Năm 1807 ông cho ra mắt bộ truyện nổi tiếng *Chuyện lạ Giương cung như vành trăng* 權説弓張月 (*Thung thuyết cung trương nguyệt/Chinsetsu yumiharizuki*). Với bộ truyện này tên tuổi của Bakin trở nên sáng chói, sánh ngang với Kyoden - thầy của ông. Năm 1814 ông bắt đầu cho ra mắt bộ truyện đồ sộ *Truyện tám chú chó trung thành của nhà Satomi ở Nanso* 南総里見八犬伝 (Nam Tổng Lý Kiến bát khuyến truyện/*Nanso Satomi hakkenden*), thường được gọi tắt là

Bát khuyến truyện/Truyện tám chú chó (Hakkenden). Với 98 tập, 106 quyển, và mất 28 năm để hoàn thành (1814-1842), *Bát khuyến truyện* trở thành tác phẩm đồ sộ nhất của Bakin, đồng thời cũng là của văn học Nhật Bản. Bộ truyện này đã đưa tên tuổi Bakin trở thành nhà văn đứng đầu của văn học thời Edo hậu kỳ.

Cuối đời Bakin bị mù, rồi con trai chết, vợ cũng qua đời, bất hạnh chồng lên bất hạnh. Không thể tự mình viết truyện được, Bakin phải nhờ cô con dâu là Omichi chép lại những điều ông đọc theo kiểu “khẩu thuật bút ký” cho đến khi bộ *Bát khuyến truyện* chấm dứt. Ông trút hơi thở cuối cùng vào năm 1848, thọ 82 tuổi, trong khi còn viết dở hai tác phẩm: *Khuyh thành thủy hử truyện* và *Cận thế thuyết mỹ thiếu niên lục*. Mộ của ông hiện nay ở chùa Jinkoji (Thâm Quang tự) ở quận Bunkyo, Tokyo.

Kyokutei Bakin là nhà văn chuyên nghiệp đầu tiên của Nhật Bản sống thuần túy bằng nhuận bút. Ông để lại một sự nghiệp sáng tác đồ sộ “sách chất cao hơn người” với hơn 30 quyển bao gồm 3 thể loại: độc bản (truyện nhiều chữ ít tranh), hoàng biểu chỉ (truyện tranh dành cho người lớn), tùy bút; trong đó có không ít những tác phẩm chịu ảnh hưởng, hay

phóng tác các tiểu thuyết Trung Quốc. Truyện *Phong tục Kim ngư truyện* đương thời được yêu thích, ngày nay được nhiều nhà nghiên cứu Việt Nam, Nhật Bản, Trung Quốc quan tâm đến nó vì nó phóng tác từ *Kim Vân Kiều truyện*, một tác phẩm được nói đến nhiều sau khi *Truyện Kiều* của Nguyễn Du nổi tiếng thế giới.

Nội dung Kim ngư truyện

Ở làng Namba xứ Tsu có người võ sĩ vô chủ tên là Thuyền Vĩ Lân Tàng/Funao Rinzo làm nghề bán cá vàng. Vợ là Mikusa/Thủy Thảo, hai vợ chồng sinh ra ba người con: Con gái đầu là Ngư Tử/Uwoko, 18 tuổi xinh đẹp, đàn hay, viết chữ đẹp, lại có tài văn thơ. Kế đến là cậu con trai tên là Kỳ Nhị Lang/Hirejio 17 tuổi, chăm học văn luyện võ. Cô út là Ất Ngư/Otowo, 15 tuổi, dung mạo xinh đẹp, tính tình hiền hậu, lại khéo tay mọi việc. Ông Lân Tàng nuôi nhiều cá nhưng ông thích nhất là con cá Lan Đào. Có một người khách thích con cá vàng này, nằng nặc đòi mua cho bằng được, dù đắt đến giá nào. Ông Lân Tàng bán đi rồi mà cứ tiếc mãi, ông có linh cảm là sẽ mất đứa con đầu mà ông nhất mực yêu quý.

Vào mùa xuân, chùa Tennoji mở hộp tượng Phật cho mọi người đến chiêm bái. Ba chị em đi lễ chùa

trở về thì nhìn thấy mộ một kỹ nữ nổi tiếng xinh đẹp nhưng bất hạnh là Địa Ngục Thái Phu/Jigoku Tayu. Vừa lúc ấy có một chàng thanh niên chừng 20 tuổi đi lại, đó chính là Đình Tĩnh Kim Trọng Lang/Kinjuro, bạn của Kỳ Nhị Lang. Hai người vương vấn, tương tư. Trên đường về ba chị em gặp hồn ma nàng Địa Ngục Thái Phu hiển linh. Tối đến nàng Địa Ngục báo mộng cho Ngự Tử biết cuộc đời sẽ đau khổ vì quả báo kiếp trước.

Kim Trọng Lang tìm cách thuê nhà gần nhà Ngự Tử và gặp được nàng nhờ cái thoa cài đầu của nàng bỏ quên. Hai bên trao kỹ vật làm tin. Sau đó có một buổi tối hai người có dịp gặp nhau tâm tình.

Gặp cảnh gia biến, Ngự Tử quyết bán mình cho Hồi Tứ Lang/Mawashiro để lấy vàng cứu chuộc cha và em. Ngự Tử đêm đến trần trọc không ngủ được, nàng trao duyên lại cho em. Không ngờ Ngự Tử bị vợ chồng Hồi Tứ Lang lừa vào lầu xanh, nàng quyết liệt chống lại Phủ Ngưu/Nadeushi không chịu tiếp khách. Phủ Ngưu đành phải hoãn binh, cho nàng ra gần chùa Diệu Quang tính dưỡng và đợi tìm người tử tế mà gả cho. Nhưng sau đó Ngự Tử đã mắc vào kế của Thủ Tứ Lang/Konoshiro, đi trốn cùng hắn, bị Hồi Tứ Lang cùng gia nhân đuổi theo bắt được.

Mụ Phủ Ngưu đánh Ngự Tử thừa sống thiếu chết, cuối cùng Ngự Tử đành chấp nhận làm kỹ nữ.

Một thời gian sau Ngự Tử gặp Thúc Thái Lang/Tsukatara là con trai của một hào thương, quê ở Ako, nhưng mở cửa hàng bán đồ tơ lụa Trung Quốc ở Akama. Hào thương có công hiến tiền của giúp lãnh chúa nên được phép đổi họ và mang kiếm. Vợ của Thúc Thái Lang là Đề Kiều/Unohashi con gái lãnh chúa xứ Ako, trước kia đem lòng yêu Thúc Thái Lang nên được cha mẹ hai bên tác hợp cho. Thúc Thái Lang say mê Ngự Tử đã tìm cách chuộc nàng ra, ở với nhau một thời gian. Đề Kiều biết chuyện, đã sai người lừa bắt Ngự Tử về làm hầu nữ và hành hạ nàng đủ điều. Thúc Thái Lang trở về, kinh ngạc gặp lại Ngự Tử. Đề Kiều bắt Ngự Tử hầu rượu vợ chồng mình. Ngự Tử vô cùng đau khổ nói muốn đi tu, Đề Kiều đồng ý, cho ra Trì Phật Đường chép kinh. Ngự Tử trốn khỏi Trì Phật Đường, đến ẩn thân ở am của ni sư Giác Duyên/Kakuen. Sau lại bị bà già Gia Thế Mộc/Kasegi - người mà sư Giác Duyên gửi gắm nuôi Ngự Tử, cùng với cháu lừa bán Ngự Tử vào lầu xanh ở gần Kamakura.

Trong lầu xanh ở Kamakura, Ngự Tử gặp một võ sĩ lang thang là Hạ Dã Thái Lang/Shimonotaro. Hạ Dã Thái Lang đem lòng yêu

quý Ngự Tử ngay từ đầu, đã hứa chuộc Ngự Tử ra làm vợ. Chàng vừa bước khỏi lầu xanh thì gặp ngay một đám du thủ du thực đòi đánh để bắt chàng phải hủy bỏ việc chuộc Ngự Tử ra. Chàng đánh tan bọn vô lại. Nào ngờ đó là kế của Ngự Tử thử lòng chàng. Ngự Tử nhân đó kể hết gian nan, đau khổ của cuộc đời mình. Được ít lâu Hạ Dã Thái Lang lên đường. Ba năm sau chàng chiến thắng trở lại đón Ngự Tử. Chàng cho người bắt tất cả kẻ gây khổ đau cho Ngự Tử, cũng như đưa về những người đã giúp nàng để báo ân báo oán. Ngự Tử ngồi sau cánh cửa cùng Hạ Dã Thái Lang xét xử. Hạ Dã Thái Lang quyết định hình phạt như bọn chúng đã thề. Ngự Tử can ngăn không nên gây điều ác, hãy tha tính mạng cho chúng. Nhưng Hạ Dã Thái Lang quyết không nghe vì chàng cho rằng thưởng phạt là chuyện lớn của quốc gia. Mụ Phủ Ngưu (Tú Bà), Hồi Tứ Lang (Mã Giám Sinh), Thủ Tứ Lang (Sở Khanh), bà mối (em gái Gia Thế Mộc/Bạc Bà), Thế Gia Mộc (Bạc Bà), Quyết Bát (Bạc Hạnh), Ung, Khuyển... bị giết chết bằng những hình phạt tàn khốc. Hạ Dã Thái Lang cho đánh Kế Tĩnh (Hoạn Bà), và định cho đánh Đề Kiều (Hoạn Thư) đến chết, thì Ngự Tử ngăn lại vì dấu sao Đề Kiều cũng là vợ của chồng

Kimnguruten - bản viết tay.
Ảnh: Internet

Kimnguruten -
bản in khắc gỗ.
Ảnh: Internet

cũ, hay ghen cũng là bình thường, đồng thời thuộc dòng dõi cao sang nên xin tha. Mụ quản gia cũng xin chịu hình phạt thay chủ nên Hạ Dã Thái Lang cũng nguôi. Hạ Dã Thái Lang trách mắng Thúc Thái Lang (Thúc Sinh), nhưng cũng thưởng công cho chàng này 100 lượng vàng. Kế Tinh (Hoạn Bà) trở về nhà, đau đớn và chết ngay trên thuyền. Đê Kiêu đau khổ,

một năm sau thì chết. Thúc Thái Lang sau lấy vợ khác sống yên ổn. Mụ quản gia mang vàng được tặng đi mua đất làm nhà, nhận con nuôi, sống hạnh phúc tuổi già. Ngự Tử khuyên Hạ Dã Thái Lang bãi binh đầu hàng để nàng về quê với gia đình.

Phiến Cốc Triều Hưng/ Tomoogi cử Bồ Lưu Biện Di/ Furuno Benya làm quan thuyết

hàng, cho mang lễ vật cùng với hai thể nữ. Ngự Tử nhiều lần khuyên Hạ Dã Thái Lang ra hàng nhưng chàng không chịu. Chàng bắt hai thể nữ đàn hát và hầu rượu. Ngự Tử khuyên can, chàng phải hòa để giữ lấy lãnh thổ, chứ đam mê tửu sắc thể này thì có ngày mất mạng. Hạ Dã Thái Lang nghĩ Ngự Tử ghen với hai thể nữ, nên lời nói không đáng tin. Hạ Dã Thái Lang và quân lính tiệc tùng say sưa suốt ngày, việc canh phòng trở nài. Phiến Cốc Triều Hưng quyết định tấn công Kamakura. Đêm đến ông ta cho mấy nghìn quân lính bất ngờ đánh vào. Quan quân của Hạ Dã Thái Lang chen nhau bỏ chạy. Hạ Dã Thái Lang say quá không biết gì. Ngự Tử lay mái không dậy, bèn phải lấy bát nước hắt vào mặt chàng mới khiến chàng tỉnh. Ngự Tử mang giáp trụ đến cho chồng. Hạ Dã Thái Lang một mình nghênh địch, nhưng bị bao vây bốn phía, bị trúng rất nhiều mũi tên mà chết đứng. Ngự Tử ra nhận xác chồng, khóc lóc kể lể một hồi thì cái xác ngã xuống. Bồ Lưu Biện Di chặt lấy thủ cấp Hạ Dã Thái Lang, bắt trói Ngự Tử trình cho Triều Hưng. Triều Hưng đánh giá cao công trạng của Bồ Lưu Biện Di nên phong thưởng đất đai và cho cưới Ngự Tử. Triều Hưng sau đó bị hôn Hạ Dã Thái Lang ám mà bị bệnh, mấy năm sau thì chết. Ngự Tử theo Bồ Lưu Biện Di về nơi đất mới, nàng lấy cơ bệnh nên không chăn gối với hắn. Bồ Lưu Biện Di đến an ủi vợ, hai người uống rượu. Bất ngờ Ngự Tử rút kiếm của Bồ Lưu Biện Di chém đứt đầu hắn để trả thù cho chồng, rồi nhảy xuống sông Hitachi Tonegawa trầm mình.

Xác trôi đến chỗ ông chài, được ni Giác Duyên vớt lên, nhấn bụng cho ộc nước ra, rồi đổ thuốc cứu sống. Giác Duyên nói hết tiền thân hậu vận của nàng cho nàng

nghe. Ông chài có công cứu Ngư Tử được Giác Duyên ban thưởng chữ, sau đó chuyên niệm Phật mà có cuộc sống như ý. Ngư Tử xin theo Giác Duyên để học đạo, được cho pháp danh là Diệu Long/Myoryu. Có đêm nằm mơ gặp lại nàng Địa Ngục, được nàng báo mộng cho biết nghiệp báo đã được trả xong.

Trở lại chuyện Kim Trọng Lang, chàng theo lời trao duyên của Ngư Tử mà cưới Ất Ngư. Đám cưới do vị quan là cha nuôi của Ngư Tử đứng ra làm chủ hôn. Kim Trọng Lang và Kỳ Nhị Lang có công cứu được con trai tướng quân Ashikaga Yoshiharu khỏi bị nhóm tàn quân của Hạ Dã Thái Lang giã làm gấu và sói đến hại, nhờ thế mà được Tướng quân phong thưởng hậu hính và cho làm gia thần, thị vệ cho con trai tướng quân. Hai người được Tướng quân phái đến làm lễ tham bái tổ tiên ở Itako, gặp trời mưa phải vào am trú ẩn, nhờ thế mà tình cờ gặp lại Ngư Tử đang tu ở đây. Cả nhà đoàn tụ. Sau Kỳ Nhị Lang cưới con gái ông quan thanh liêm là bố nuôi của Ngư Tử, sinh đủ cả trai gái. Kim Trọng Lang cũng có hai trai hai gái với Ất Ngư. Kim Trọng Lang và Kỳ Nhị Lang lên Kyoto làm việc, họ xây một thảo am đón Ngư Tử về tu. Ban đêm Ngư Tử được ni Giác Duyên hiện về báo cho hay kiếp trước nàng là một con cá vàng lớn phạm tội ăn rất nhiều cá con, nên bị nghiệp báo. Nói xong Giác Duyên hiện nguyên hình là Quan Âm Bồ Tát cưới một con cá vàng lớn bay đi. Sau Ngư Tử trở thành một ni sư danh tiếng, và nàng chỉ giao thiệp với nữ nhân mà thôi.

So sánh *Kim ngư truyện* và *Truyện Kiều*

So với *Truyện Kiều* của Nguyễn Du thì *Kim ngư truyện* của K.Bakin

có nhiều thay đổi thêm thắt so với *Kim Vân Kiều truyện* của Thanh Tâm Tài Nhân. Không gian thay đổi từ Trung Quốc sang Nhật Bản, hoàn cảnh lịch sử cũng thay đổi từ thời Gia Tĩnh triều Minh (thế kỷ XVI) sang thời Muromachi (thế kỷ XIV-XVI), con người cũng thay đổi, tất cả chuyển sang tên họ người Nhật... Vậy là *Kim ngư truyện* trở nên gần gũi, thân thiết hơn với người Nhật. Thế nhưng *Kim ngư truyện* dường có được người Nhật yêu thích nhưng cũng không thể nào sánh được với việc người Việt thích *Truyện Kiều*, tại sao vậy?

Nội dung truyện cũng có nhiều thay đổi. Có nhân vật bị bỏ đi, hai ba nhân vật ghép lại một, như Tam Hợp Đạo Cô bị bỏ đi, nhưng hợp nhất với ni sư Giác Duyên; Quan thuyết hàng và thổ quan nhập lại thành Bồ Lưu Biện Di. Tính cách nàng Ngư Tử khôn ngoan hơn, mạnh mẽ hơn, có tính chất võ sĩ đạo hơn; cuộc đấu tay đôi giữa Hạ Dã Thái Lang (Tù Hải) và Phiến Cốc Triều Hung (Hồ Tôn Hiến) gay cấn hơn, giống với tiểu thuyết lịch sử, truyện quân ký Nhật Bản hơn. Số phận các nhân vật được giải quyết chu đáo hơn *Truyện Kiều*, không chỉ các nhân vật quan trọng, ngay cả các nhân vật phụ như Mục quản gia, ông chài vớt Ngư Tử lên... cũng được Bakin giải quyết. Nội dung truyện, tính cách nhân vật “Nhật Bản hóa” cao độ như thế, nhưng sao người Nhật lại không yêu thích *Kim ngư truyện* bằng người Việt yêu thích *Truyện Kiều*, tác phẩm *Kim ngư truyện* không trở thành một tác phẩm mang tính Nhật Bản sâu sắc như *Truyện Kiều* với văn hóa, tính cách, thậm chí vận mệnh của người Việt Nam?

Về phương diện nghệ thuật tự sự, K.Bakin là nhà văn kể chuyện có tài. *Kim ngư truyện* có

nhiều thay đổi, sáng tạo. *Kim ngư truyện* ngắn gọn, súc tích hơn, hấp dẫn hơn với nhiều tình tiết mới so với *Truyện Kiều*. *Kim ngư truyện* kể chuyện hợp lý hơn, chi tiết đời thường rất cụ thể, sinh động. Giọng điệu tự sự của *Kim ngư truyện* nhiều chỗ có tính hài hước, hóm hỉnh, rất thú vị. Thế nhưng *Kim ngư truyện* lại không có đời sống lâu dài như *Truyện Kiều*, không gian của nó không vượt qua được Nhật Bản, thậm chí nó có thể bị quên lãng giống như *Kim Vân Kiều truyện* của Thanh Tâm Tài Nhân nếu không có *Truyện Kiều* của Nguyễn Du.

Như vậy vấn đề không phải là sự thay đổi bề ngoài mà chính là thay đổi bên trong, hiện thực bề ngoài không quan trọng bằng hiện thực tâm lý. Giáo sư Takeuchi Yonosuke khi dịch *Truyện Kiều* sang tiếng Nhật đã nhận xét tác phẩm của Nguyễn Du đã “hoán cốt đoạt thai” nghĩa là thay đổi hoàn toàn tinh thần của *Kim Vân Kiều truyện*. *Truyện Kiều* đã không kể một câu chuyện có tính “khuyến thiện trừng ác” mà là câu chuyện của tình nghĩa - tình nghĩa là cái căn cốt của tâm hồn Việt Nam; *Truyện Kiều* đã không chú trọng ở hiện thực bên ngoài, hiện thực đời thường mà chú trọng ở hiện thực tâm lý; *Truyện Kiều* đã không chỉ kể câu chuyện về một con người, một gia đình, mà là câu chuyện về phận người - thân phận con người; *Truyện Kiều* đã không lựa chọn sự hấp dẫn câu chuyện bằng tài kể chuyện linh hoạt, hóm hỉnh mà sáng tạo một tuyệt tác nghệ thuật ngôn từ - từng câu từng chữ đều làm lay động sâu xa trái tim người đọc. Đó là sự khác nhau giữa “thợ người” và “thợ trời”, giữa một nhà văn tài năng với một thiên tài, giữa một tác phẩm của một thời và kiệt tác của muôn thủa ■

An Chi

*** Trung Thủy (TP.HCM),**
*Xin ông cho biết “cầu thủ ra ràng”
là cầu thủ như thế nào? Gần đây,
đã có một số nhà báo dùng từ như
thế. Xin cảm ơn ông.*

Trả lời: “Cầu thủ ra ràng” là cầu thủ mới mọc lông. Nhưng muốn biết thực ra các tác giả đó muốn nói gì thì có lẽ ta cũng nên dẫn những câu cụ thể của họ để suy luận: “Hiện tại, lứa cầu thủ đầu tiên của PVF đã 18 tuổi và sắp ‘ra ràng’, nhưng PVF đã có sự chuẩn bị nào để tung ra sản phẩm đầu tiên do họ đào tạo?” (Đỗ Tuấn, *PVF - thế lực mới của bóng đá trẻ, Bóng đá+*, 23/3/2015); “Lứa U.17 của PVF nay chỉ còn 1 năm nữa là ‘ra ràng’ (...)” (Nhật Thành, *Tiêu cực ảnh hưởng tới bóng đá trẻ: Nỗi lo “đầu ra” của các trung tâm đào tạo, laodong.com.vn*, 29/7/2014); “Lò PVF cho ‘ra ràng’ lứa cầu thủ đầu tiên” (*tuoitreonline*, 11/9/2015); “Và ngày lứa cầu thủ đầu tiên của học viện này ra ràng, ai cũng phấn khởi (...)” (Nhất Huy, *Xem Hoàng Anh Gia Lai, nhớ Cảng Sài Gòn, Công an TP.HCM*, 23/11/2015)...

Với 4 câu trích dẫn trên đây, các tác giả chỉ đơn giản muốn nói rằng các cầu thủ kia sắp “rời khỏi trung tâm đào tạo”, nhưng vì khoái “sáng tạo” nên họ mới dùng hai chữ chuyên chỉ một đặc điểm của loài chim. “Ra ràng” là một ngữ đoạn vị từ thường đi

Cầu thủ ra ràng là cầu thủ mới mọc... lông tơ!

chung với hai tiếng “bò câu” thành “bò câu ra ràng”, mà ta có thể đọc thấy trên mạng một cách dễ dàng. Nhưng hiểu nó cho đúng thì hãy còn là một vấn đề mà chúng tôi muốn đặt lại, thay vì cứ để cho nó trôi qua một cách tự nhiên nhi nhien. Hiện đang có ba cách hiểu về “ra ràng”:

1. Thô thiển nhất là ý kiến mặc nhiên cho rằng “ràng” là “chuồng (bò câu)”, như có thể thấy trong hai dẫn chứng hoàn toàn trùng hợp về ngôn từ sau: “Bò câu ra ràng là chỉ chim bò câu đã được 10 - 15 ngày tuổi, thường vươn cổ thập thò ở tổ và ra ràng để đón ăn mồi” (Lai Minh, *Bò câu ra ràng, Tổ Quốc*, 22/1/2013); và “Bò câu ra ràng là chỉ chim bò câu đã được 10 - 15 ngày tuổi, thường vươn cổ thập thò ở tổ và ra ràng để đón ăn mồi” (*Chim bò câu gốc quê đại bố dưỡng cho sức khỏe, nongsanyenthe.com*).

2. Cũng có cách hiểu mơ hồ, thiên về thời gian sinh trưởng như: “Trong thuật ngữ ẩm thực, chim ra ràng là thịt bò câu khoảng một tháng tuổi; nó đã đạt tới kích cỡ gần trưởng thành nhưng chưa đầy đặn” (*Tình hình sử dụng thịt chim bò câu, naihuou.com*, 25/1/2014); “Chim bò câu ra ràng là loại chim vừa mới sinh sản khoảng 15 ngày tuổi” (*Bò câu ra ràng là gì, Trang trại chim bò câu Pháp Quảng Ngãi*); “Bò câu ra ràng là loại chim vừa mới nở khoảng 10 ngày tuổi, thuộc món đại bổ chính hiệu” (*Hấp dẫn bò câu ra ràng, SAIGONamthuc.vn*, 7/10/2013); “Chim non... sau khi nở được 3 tuần tuổi là ra ràng và chim mẹ lại chuẩn bị đẻ lứa tiếp theo” (*hieumap, Bò câu đẻ?, Diễn đàn sinh vật cảnh Việt Nam*).

3. Gần với sự thật nhất, nhưng lại không hoàn toàn hiển ngôn, là những ý kiến sau đây: “Chim ra ràng là chim mà lông dưới cổ

Bò câu ra ràng. Nguồn: Internet

và cánh rất ngắn và thưa, chúng chưa bay được” (*Bồ câu ra ràng ngon, bỏ , rẻ - giao tận nơi, Vatgia.com*); “(...) chim bồ câu dùng để hầm phải là chim mới ra ràng, chưa đủ lông (...)” (DS Mỹ Nữ, *Bồ câu ra ràng hấp hạt sen, Đà Nẵng điện tử, 5/4/2010*); “Chúng to chừng nắm tay và mọc lông măng thưa thớt, chỉ có phần cánh và phần lưng là mọc dày hơn chút đỉnh” (*Chim bồ câu gốc quê đại bổ dưỡng cho sức khỏe, nongsanyenthe.com*); “Bồ câu phải là bồ câu ‘mới ra ràng’, vừa mới mọc đầy đủ lông con chứ bồ câu già quá thì không còn ngọt, thịt bị dai” (*Thưởng thức món bồ câu tiềm thuốc bắc ở Quy Nhơn, KinhteSaigonOnline, 19/4/2012*); “Bồ câu ra ràng (mới bắt đầu đủ lông) là béo và mềm ngọt nhất” (*Cách nấu cháo chim bồ câu bổ dưỡng cho bà bầu và trẻ em, vaobepnauan.com*).

Cách hiểu thứ 3 là cách hiểu xác đáng hơn vì rất gần với nội dung ngữ nghĩa của hai tiếng “ra

ràng” mà *Từ điển tiếng Việt* do Văn Tân chủ biên (NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội, 1967) giảng là “nói chim con, thường là chim bồ câu, mọc đủ lông” còn từ điển cùng tên của Vietlex do Hoàng Phê chủ biên thì giảng là “(chim non) mới mọc đủ lông, đủ cánh, bắt đầu có thể bay ra khỏi tổ”. Thực ra lời giảng của cả hai quyển từ điển trên đây đều cần được chỉnh lý. Từ điển của Văn Tân đã đưa vào lời giảng nét nghĩa “mọc đủ lông” thì không chính xác còn từ điển của Hoàng Phê lại chế tạo thêm cái nét nghĩa “bắt đầu có thể bay ra khỏi tổ” thì càng xa sự thật. “Ràng” là lông tơ của loài chim cho nên “ra ràng” có nghĩa là “đang mọc lông tơ” và ngữ đoạn này cùng nằm trên một trục đối vị (paradigmatic axis) với “ra hoa”, “ra lá”, “ra nhánh”, “ra nụ”, “ra rễ”... Vậy “bồ câu ra ràng” là “bồ câu con đang mọc lông tơ” nên chẳng làm sao “có thể bắt đầu bay ra khỏi tổ”.

Hai quyển từ điển mang đặc trưng của phương ngữ Nam bộ là

Đại Nam quốc âm tự vị của Huỳnh-Tĩnh Paulus Cửa và *Việt Nam tự điển* của Lê Văn Đức đều nhầm lẫn vì đã đánh đồng hai chữ đồng âm (theo ngữ âm Nam bộ) khác nghĩa là “ràn” và “ràng”. “Ràn” là “chuồng gia súc, gia cầm” còn “ràng” là “lông tơ của loài chim”.

Đại Nam quốc âm tự vị không có “ràng” mà chỉ có “ràn” nhưng lại ghi nhận hai mục: “Ra ràn. Chim con mới nở, mới ra khỏi ổ, mới biết chuyền”; và “Cu con ra ràn. Chim cu mới nở, hiểu là một vật ăn rất ngon”. Giảng như vậy thì mâu thuẫn vì mới nở thì không thể ra khỏi ổ (tổ) và càng không thể biết chuyền. Và cu con mới nở thì cũng chẳng ai ăn vì chỉ có “cu con ra ràng” (chứ không phải “ràn”) mới được “hiểu là một vật ăn rất ngon” mà thôi.

Việt Nam tự điển cũng không có “ràng” còn mục “ra ràn” thì được giảng là “tơ, nói về loài chim vừa mọc lông, to con, thịt mềm, chưa rõ (chưa sẵn chắc - AC). Ở đây, lời giảng thì có thể xem là đúng nhưng chính tả thì sai vì chữ “ràng” lại bị ghi thành “ràn”. Phải là “ràng” thì mới vằn một cách ngon lành với “nàng” trong câu “Nhất chim ra ràng, nhì nàng bồ quốc” hoặc với “tang” trong câu “Cau phơi tái, gái mần tang, bồ câu ra ràng, gà mái ghẹ”.

Tóm lại, “ra ràng” là “mọc lông tơ”; bởi vậy ta không nên vì sính chữ mà biến câu thủ mới “rời khỏi trung tâm đào tạo” thành “câu thủ mới... mọc lông tơ”! ■

VIỄN CHÂU - ÔNG HOÀNG ÂM NHẠC CẢI LƯƠNG NAM BỘ

Phan Yên *tổng hợp*

Ông ra đi tạo nên một khoảng trống đến ngổ ngang trong đời sống cải lương Nam bộ. Rồi đây, người ta sẽ kể nhiều kỷ niệm về ông, trong một phần ký ức của các thế hệ chúng ta nghiệm những thăng trầm của lịch sử. Ở đó, họ kể nhau nghe và nhắc nhớ nhau về ngày ấu thơ và một thời tươi trẻ, đã say lòng với làn điệu, lời ca qua những *Tình anh bán chiếu*, *Dạ cổ hoài lang*, *Võ Đông Sơn - Bạch Thu Hà* của thầy tuồng trứ danh: Viễn Châu.

Tam hùng giới cổ nhạc

NSND Viễn Châu tên thật là Huỳnh Trí Bá, sinh năm 1924 tại Trà Vinh. Ông xuất thân trong gia đình vọng tộc, là con thứ sáu, nhưng gọi là Bảy Bá theo cách của người miền Nam.

Thuở nhỏ, ông học quốc văn ở trường làng và học Hán văn với những bậc túc nho ngay tại nhà. Ông sớm mê đàn ca, cả tân lẫn cổ, thường có mặt trong các buổi đờn ca tài tử, hoặc cùng bạn bè tổ chức đờn ca. Ông mày mò những ngón đàn học lóm qua đĩa hát nhựa cũng như các nhóm đàn ca tài tử ở làng quê. Sẵn năng khiếu và đam mê, ông nhanh chóng thông thạo cả đàn tranh, violon và guitar phím lõm.

Năm 1942, truyện ngắn đầu tay của ông *Chàng trẻ tuổi* được đăng trên báo *Dân Mới*. Thế là, ông nổi chí giang hồ, trốn nhà lên Sài Gòn lúc tuổi 16. Ở Sài Gòn, ông không theo nghiệp cầm bút mà làm nhạc công cho đoàn Tố Như, rồi có dịp ra Hà Nội trong chuyến lưu diễn cùng đoàn nhạc kịch Năm Châu. Không có duyên làm nhà văn, nhưng cây bút đã đưa ông đến với bước ngoặt đầu đời và có ý nghĩa đặc biệt mãi cho đến sau này.

Sau khi trở về từ Hà Nội, ông bị người anh bắt về quê. Mấy năm rời xa nghiệp diễn, ngón đàn của ông không mai một mà càng thêm điêu luyện, đặc biệt là đàn tranh. Cho đến khi lên Sài Gòn lần hai, ông nhanh chóng in dấu ấn sâu đậm trong lòng đồng nghiệp và người mộ điệu.

Với nghệ danh Bảy Bá, ông cùng Năm Cơ,

Văn Vĩ được tôn xưng là "tam hùng" của giới cổ nhạc thập niên 1960. Ngón đàn của ông đơn giản, dung dị nhưng đầy cảm xúc và tác động sâu sắc đến trái tim người nghe. Ngón đàn ấy như nhạc sĩ Hùng Lâm từng nhận xét, là một "tám tám âm thanh đủ màu đủ vẻ, lúc nào cũng sáng bóng lên nhờ tiếng đàn tranh của Bảy Bá (...). Tiếng đàn tranh của ông óng chuốt như chuối ngọc lên nước. Những chữ nhấn, vuốt, gân guốc đậm đặc, sắc sảo, sống động lạ lùng, nhiều lúc buông thả một cách đáng yêu".

Bên cạnh đó, lối chơi sáng tạo, mới mẻ được Viễn Châu khai phá đã trở thành bài học kinh nghiệm cho nhiều thế hệ nhạc sĩ như NSND Thanh Hải, Duy Kim, Minh Hòa...

Người khai sinh Tân cổ giao duyên

Năm 1945, ông viết vở cải lương đầu tay *Hồn chiến sĩ* nhằm kêu gọi đóng góp cho cuộc kháng chiến chống Pháp. Nhưng mãi đến năm 1950, bút danh Viễn Châu mới lần đầu tiên ra mắt công chúng qua kịch bản *Nát cánh hoa rừng*, gây tiếng vang lớn trên sân khấu Sài Gòn. Ít ai biết được rằng, ông lấy nghệ danh Viễn Châu để nói đến tình cảnh "Xa Đôn Châu", mà Đôn Châu chính là nơi ông được sinh ra.

Từ những kinh nghiệm học hỏi ở các nghệ sĩ tài danh bấy giờ như Năm Châu, Trần Hữu Trang, Duy Lâm, Lê Hoài Nở..., ông nhanh chóng trau dồi thêm kỹ năng sáng tác và tiếp tục cho ra đời nhiều tác phẩm tiêu biểu như *Tình*

Người tạo danh cho các nghệ sĩ

NSND Viễn Châu qua đời vào ngày 1/2/2016, hưởng thọ 92 tuổi. Ông là tác giả của hơn 2.000 bài vọng cổ và 70 kịch bản cải lương lòng danh, góp phần rất lớn trong việc bảo tồn và phát huy nghệ thuật đờn ca tài tử, cải lương Nam bộ. Ông được mệnh danh là vua của các vị vua cải lương, "là người tạo danh cho các nghệ sĩ", bởi khi thể hiện những sáng tác của ông, các nghệ sĩ cải lương đã khẳng định tài năng của mình với những phong cách, giọng hát mà khi xem và nghe khán giả không thể nào nhầm lẫn được. Có thể kể đến như nghệ sĩ Út Trà Ôn, Thanh Nga, Thanh Sang, Út Bạch Lan, Lệ Thủy...

Ông được Nhà nước phong tặng danh hiệu Nghệ sĩ Ưu tú năm 1988 và Nghệ sĩ Nhân dân năm 2012. Năm 2014, ông được Nhà nước trao tặng Huân chương Lao động hạng III cho những đóng góp xuất sắc đối với nghệ thuật đờn ca tài tử Nam bộ.

Tháng 8/2015, lần đầu tiên, các bài vọng cổ của ông được tuyển chọn trong công trình Sọan giả Viễn Châu - 100 bài vọng cổ đặc sắc do TS Huỳnh Công Tín tuyển chọn, chú giải và NXB Chính trị Quốc gia ấn hành.

NSND Viễn Châu và GS Trần Văn Khê. Ảnh: Internet

mẫu tử, Sau bức màn nhung, Đời cô Nga, Hoa Mộc Lan, Hàn Mặc Tử, Cưới vợ cho vua... Các vở này đều được đón nhận nồng nhiệt, và cái tên Viễn Châu đã có một chỗ đứng vững chắc trong lòng khán giả mộ điệu.

Năm 1958, ông mạnh dạn khai phá một thể loại nhạc mới với tên gọi: tân cổ giao duyên. Tác phẩm đầu tiên *Chàng là ai* phát hành năm 1964 cùng giọng ca Lệ Thủy lập tức gây nên giông bão thời đó, nhiều người khen nhưng cũng lắm kẻ chê.

Bị "dập" toi bởi, ông vẫn cười, tiếp tục sáng tác và cải tiến. Hơn nửa thế kỷ sau, khi thời hoàng kim của cải lương đã trôi qua, tân cổ giao duyên vẫn có sức sống mạnh mẽ trong lòng công chúng. Nhiều nghệ sĩ thế hệ sau được khán giả yêu thích và biết đến qua các tác phẩm của ông như nghệ sĩ Mỹ Châu với *Hòn vọng phu*, nghệ sĩ Út Trà Ôn với *Tình anh bán chiếu*... Sau đó, ông

còn sáng tác thêm cả vọng cổ hài. Hàng loạt tác phẩm *Vợ tôi nói tiếng Tây, Sợ vợ, Tôi mến làng tôi, Chó mực đầu cáo, Lá sớ tảo quân...* đã giúp Văn Hường đạt đến đỉnh cao vinh quang, được mệnh danh là "Vua ca vọng cổ hài".

Có lẽ, ai lắng nghe những bài tân cổ giao duyên, các tuồng xưa tích cũ, cả những bài vọng cổ hài do Viễn Châu chấp bút hẳn sẽ cùng tri âm như những lời của GS Nguyễn Văn Tuấn: "Như cá sống trong nước, khi không có nước mới biết nước là cực kỳ cần thiết cho sự sống của mình. Sinh ra và lớn lên với những câu hát, câu hò, vọng cổ, tôi không cảm thấy trân quý những câu ca mà có người giễu cợt là 'cải lương' đó. Nhưng từ khi đi định cư ở nước ngoài, một thời gian dài gần hai mươi năm, tôi không có dịp nghe vọng cổ, mới thấy như mình thiếu một cái gì rất gần. Những câu hát lướt thướt và ngậm ngùi như mái chèo khuấy động dòng sông trong đêm trăng sáng, đưa lời ca tiếng nhạc chấp chùng theo sóng nước đi xa tắp, rồi mất hút sau rặng trâm bầu... Tưởng như là những câu hát 'tự tại', nhưng khi vắng rồi mới thấy mình nhớ nhung da diết" ■

NSND Viễn Châu và poster *Tình anh bán chiếu*. Ảnh: Internet

Bài học về
ĐỔI
MỚI
THƠ
của Xuân Diệu

PGS.TS Lê Tiến Dũng
(Trường ĐH KHXH&NV)

Nếu sống đến năm nay (2016) Xuân Diệu đã bước vào tuổi một trăm. Người ta nhớ đến Xuân Diệu nhiều mặt: Xuân Diệu là nhà thơ tình số một, thơ Xuân Diệu là nỗi khát khao giao cảm với đời...

Nhà thơ Xuân Diệu. Ảnh: Internet

Mới nhất trong các nhà thơ mới

Có lẽ, nói đến thơ Xuân Diệu trước 1945 không ai không thừa nhận những cái mới mà ông mang đến cho thi ca. Khi Hoài Thanh viết *Thi nhân Việt Nam* (1941) Xuân Diệu mới hai mươi lăm tuổi và chỉ mới có một tập *Thơ Thơ* trình làng cùng với một ít bài đăng báo. Vậy mà ông đã được tác giả *Thi nhân Việt Nam* dành cho một địa vị danh dự với lời khen hết mực “là người mới nhất trong các nhà thơ mới (...). Người đã tới giữa chúng ta với một y phục tối tân và chúng ta đã rụt rè không muốn làm thân với con người có hình thức phương xa ấy. Nhưng rồi ta cũng quen dần, vì ta thấy người cùng ta tình đồng hương vẫn nặng”. Mấy chục năm sau, các nhà nghiên cứu từ Bắc chí Nam như Hà Minh Đức, Nguyễn Đăng Mạnh, Lê Đình Kỵ và

Thanh Lãng, Phạm Thế Ngũ... đều khẳng định cái mới của Xuân Diệu.

Tuy nhiên, có một khía cạnh trong những cái mới của Xuân Diệu mà ít người chú ý. Đó là ngôn ngữ thơ của ông. Nó mới đến nỗi thời đó có người cho ông là “ngô nghê”, là “quái gở” khi ông viết “trăng rộng quá”, “nguy nga gió”... Thậm chí có người như Thái Phi còn khuyên ông không biết làm thơ thì “đừng nên làm thơ nữa”. Quả thật, Xuân Diệu đã mang lại một hệ thống lời thơ rất mới. Ông đưa cả cách diễn đạt câu văn Pháp vào lời thơ của mình. Những cách nói định lượng về những cái trừu tượng vốn không có trong tiếng Việt được ông đưa vào thơ mình rất tự nhiên:

“Một ít nắng, vài ba sương mỏng thắm
Mấy cảnh xanh, năm bảy sắc yêu yêu”

Rồi một loạt những kiểu diễn đạt rất “Tây” xuất hiện dày đặc trong thơ Xuân Diệu như “vườn anh rất đợi chờ”, “nhan sắc ơi”, “bình minh quá”... Hệ thống ngôn từ với cách sử dụng mới mẻ đã khiến cho Xuân Diệu viết được những câu thơ đầy ấn tượng.

Cái gốc truyền thống rất vững chãi

Nhưng một mặt khác, trong lời thơ Xuân Diệu vẫn đầy những điển tích, điển cố, ngôn ngữ cổ điển như “chiếc én lưu ly”, “lòng cao chín bệ”, “người du tử”, “thân lữ cô”... Có điều ở đây Xuân Diệu đã đổi mới cách dùng với nét nghĩa mới rất sáng tạo. Là một nhà thơ mới rất mới, vậy mà đây đó vẫn nhận ra những phảng phất hơi thở của thơ cổ điển. Ví như câu thơ “Thu đến nơi nơi động tiếng huyền” trong bài *Thơ duyên* của ông có âm hưởng của thơ Liễu Tông Nguyên một nghìn năm trước: “Thu lai xú xú cát sàu trường” (Mùa thu tới đâu đâu cũng cát dạ sàu thương). Hay như câu thơ “Tơ liễu giống gần, tơ liễu êm” như phảng phất hơi thơ của Trịnh Cốc “Dương Tử Giang đầu dương liễu xuân” (Bên sông Dương Tử, dương liễu đượm màu xuân)... Cứ thế, cái “hơi hám” của người xưa quyện vào

*Gió lạnh rồi đây! Sắp nhớ nhung
Sương thu lẳng đàng bạc cây tùng
Tùng nhà mở cửa tương tư nắng
Sắp sửa lòng ta để lạnh lùng!*

(Ngẩn ngơ)

trong hồn thơ rất mới của ông, làm nên nét “rất lạ mà rất quen”.

Ở thể thơ cũng vậy, khi Thơ Mới vừa xuất hiện, người ta đua nhau làm thơ “12 chân”, thơ tự do... Có nhà thơ ở buổi đầu của phong trào như Lưu Trọng Lư sáng tác thơ tự do chiếm đến 35%.

Vậy mà Xuân Diệu lại tỏ ra “chân chỉ” hơn ai hết. Cả hai tập thơ của ông ở thời kỳ này chỉ có 4 bài tự do. Trong khi đó thể thơ ông sử dụng nhiều nhất lại là thơ 7 tiếng (48%), một thể thơ “thất ngôn cổ điển giản và nói ra” (Hoài Thanh). Điều đáng nói là thơ 7 tiếng của Xuân Diệu rất gần với thất ngôn cổ điển. Các bài 7 tiếng của Xuân Diệu đều chia khổ, mỗi khổ “bốn câu ba vắn” như một bài tứ tuyệt:

Gió lạnh rồi đây! Sắp nhớ nhung
Sương thu lẳng đàng bạc cây tùng
Tùng nhà mở cửa tương tư nắng
Sắp sửa lòng ta để lạnh lùng!

(Ngẩn ngơ)

Trong 47 bài 7 tiếng của ông thời kỳ này có 226 khổ thơ thì đã có tới 199 khổ cấu trúc kiểu 1 bài tứ tuyệt như vừa dẫn. Lại nữa, thơ 7 tiếng của ông có rất nhiều cách ngắt nhịp như 2/5, 5/2, 1/6... nhưng cuối cùng thì nhịp cơ bản nhất vẫn là 4/3, nghĩa là trùng với nhịp của câu thơ thất ngôn cổ điển. Những điều vừa nêu cho thấy ý, tình, cảm xúc của thơ Xuân Diệu rất mới, nhưng âm hưởng thơ ông lại rất truyền thống, rất cổ điển.

Ngay ở cả thơ rất mới mà ông sử dụng thời bấy giờ như thơ 8 tiếng vẫn có những nét rất cổ điển. Các nhà nghiên cứu điều khẳng định thơ 8 tiếng là một sáng tạo độc đáo của Thơ Mới. Xuân Diệu dùng thể này khá nhiều, chỉ sau thơ 7 tiếng (33%). Và cũng như các nhà thơ mới khác, thể này ở Xuân Diệu rất mới về cách tổ chức bài thơ, về cách gieo vần, về cảm xúc... Nhưng về nhịp thơ lại là nhịp của câu thơ 8 tiếng trong ca trù. Thống kê 106 bài ca trù trong *Tuyển tập ca trù* do Ngô Linh Ngọc và Ngô Văn

Phú biên soạn (NXB Văn học, Hà Nội, 1987), chúng tôi thấy có 438 câu 8 tiếng trên tổng số 1.638 câu (khoảng 17%). Trong 438 câu 8 tiếng này chủ yếu ngắt nhịp theo lối 3/2/3 hoặc 3/3/3 (98%) như:

Nợ tang bồng/ phải trả/ mới là trai
Mảnh áo xiêm/ buộc lấy/cắt hình hài
(Cao Bá Quát - *Thanh nhàn là lái*)

Câu thơ 8 tiếng Xuân Diệu chủ yếu ngắt nhịp theo lối này (94%)

Ngày trong lấm,/ lá êm,/ hoa đẹp quá
Nhan sắc ơi,/ cây cỏ/ chói đầy sao
Tháng giêng cười,/ không e lệ,/ chút nào
Bằng trăm cánh/ của bướm chim/rối rắm.
(*Mời yêu*)

Xuân Diệu đã làm sống lại âm điệu của câu ca trù trong một thể thơ rất mới. Ông đã làm cho thể thơ rất mới trở nên thân thuộc và gần gũi.

Xuân Diệu là nhà thơ của cái mới, của sự đổi mới. Nhưng cái mới của ông lại dựa vào cái gốc truyền thống rất vững chãi. Nhờ đó, những đổi mới của ông dù táo bạo đến đâu, “tối tân” đến đâu cũng không chông chênh. Bài học đổi mới ấy cho đến nay vẫn còn nguyên giá trị ■

... và bạn thơ Huy Cận. Ảnh: Internet

Tôi là một kẻ khác:

Cuộc đối thoại với những mê lộ của bản ngã

Phan Nhật Anh

Như một biểu hiện của tâm thức luôn thăng hoa cùng chữ nghĩa, *Tôi là một kẻ khác* - tập thơ đầu tiên của Nhật Chiêu, đã mở ra những suy tư từ thẳm sâu trong mỗi người: cuộc đối thoại với những mê lộ của bản ngã.

Cuộc đối thoại này được ẩn trong những cách tân về hình thức của Nhật Chiêu, tương ứng với hai phần của tập thơ là hai thể loại do ông sáng tạo: thơ giao lời kẻ và thơ tượng quê.

Thơ giao lời kẻ thể hiện dưới dạng một trường ca gồm 36 khúc. Mỗi khúc là một tứ tuyệt, sau đó là lời kẻ mang dáng dấp của thơ văn xuôi. Hai hình thức này chiếu ứng nhau, làm nên một thể thống nhất.

tôi là cọng cỏ dại
tùng mọc ngày XUA rồi
tôi là cọng cỏ dại
sẽ mọc ngày SAU thôi

tình cờ chiều hôm ấy
du khách gặp cọng cỏ dại
mọc giữa kẻ đá
và nghe cỏ hát TÔI LÀ
trên đường trở về
du khách tự nhủ
cỏ biết cỏ là ai
CÒN TÔI ?

Trong cuộc đối thoại đầu tiên này, *Tôi là một kẻ khác* bộc lộ nhận thức về sự chuyển hóa của bản ngã: *tôi* có thể là *kẻ khác* bất cứ lúc nào, nơi đâu, những chuyển hóa luôn diễn ra liên tục với tính bất định của một cuộc đời vô thường.

Sự chuyển hóa ấy trước hết biểu hiện trong nội tại của mỗi bản ngã. Mỗi khúc trong trường

ca thơ giao lời kể đều bắt đầu bằng *tôi là không* viết hoa và *kẻ khác* là cuộc hóa thân của *chiếc giếng không, tín đồ, kẻ điên; là Sheherazade, Xuân Hương, Alice; là thánh nhân, bóng ma, kẻ tự sát, viên đạn...* Những hóa thân thành kẻ khác bộc lộ sự giao cảm với kiếp người khác nhau mà ở đó hình thành nên những nhận thức về cảm thông, vị tha, về những khao khát một đời sống chân thành, trải lòng để thấu hiểu.

Bên cạnh đó, *Tôi là một kẻ khác* còn chứa đựng ý niệm về sự tương quan của bản ngã với vạn vật. *Tôi là một kẻ khác* vì đâu có riêng tôi. Không có tôi một cõi và không có một cõi tôi, mà chỉ có thể tôi khi có *người khác*, tức có tương quan.

tôi là một con điếm
đêm mưa ĐÚNG trên cầu
tôi cùng mưa lấp liếm
dồn lại những SÂU lâu

một người khách trong đêm
tìm đến
với gương mặt đầy thương tích
như mới vừa bị ném đá
tôi chợt nhận ra trong mưa
người khách lạ đêm nay
đến từ hơn 2.000 năm trước
a đêm nay a mưa bay

Hơn 2.000 năm trước vị khách này là ai? Ông có mối liên hệ gì với cô gái điếm? Có phải ông đã từng đến thế gian để giải thoát nhân loại khỏi tội lỗi mà họ gây ra? Nhưng cô gái điếm vẫn còn đó, gặp gỡ vị khách trong cuộc trở lại của hơn 2.000 năm sau. Phải chăng điều này chứng tỏ việc xuất hiện của vị khách đến từ 2.000 năm trước, dù có hay không, thì cô vẫn là cô gái điếm? Vị khách ấy đã không giải thoát cô hay nhân loại khỏi tội lỗi của mình như những diễn ngôn đã đề ra? Và sự tồn tại của cô gái điếm như một minh chứng cho sự lựa chọn của cô và chỉ có cô mới tự giải thoát chính mình?

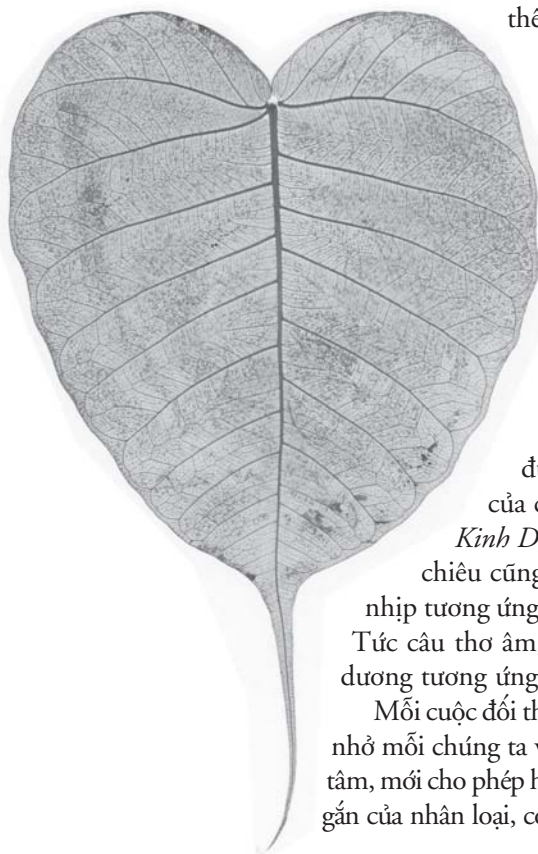
Nhận thức về sự chuyển hóa của bản ngã còn là hành động của sự thức tỉnh. Hành động này đòi hỏi một sự tham gia trọn vẹn, nó bao hàm việc nắm bắt được *kẻ khác* ở nơi sâu nhất của bản thể *tôi*. Vậy, có một ai đó khác suy nghĩ, cảm nhận, đau khổ và hành động bên trong tôi. Cái tôi khác này

thay thế cho cái tôi đặc thù của tôi tồn tại trước khi chuyển hóa. Khi *tôi là một con điếm*, tôi ý thức được rằng chỉ có tôi mới tự giải thoát cho chính mình.

Ở phần thơ tượng quẻ (chỉ chiếm 8 bài trong tập thơ), gồm hai phần tượng quẻ và thơ. Tượng quẻ gồm 64 quẻ trong *Kinh Dịch* thể hiện sự chuyển hóa của các hiện tượng trong vũ trụ. Nhật Chiêu đã mượn hình thức của những quẻ này để sáng tạo nên một thể thơ mới, gọi là thơ tượng quẻ.

Mỗi bài thơ tương ứng và tương ý với mỗi quẻ, được sáng tác theo nguyên tắc nhịp thơ đi theo nhịp của các hào âm và dương trong mỗi quẻ. Mỗi quẻ trong *Kinh Dịch* gồm 6 hào âm dương thì mỗi bài thơ của Nhật Chiêu cũng gồm 6 câu thơ, mỗi câu 6 chữ liền mạch hay ngắt nhịp tương ứng với các hào âm (- -) hay hào dương (-) trong quẻ đó. Tức câu thơ âm, tương ứng với hào âm thì ngắt nhịp 3/3; câu thơ dương tương ứng với hào dương thì không ngắt nhịp.

Mỗi cuộc đối thoại trong mê lộ hóa thân của bản ngã dường như nhắc nhở mỗi chúng ta về sự quên mình. Chỉ có sự trống vắng bí ẩn trong nội tâm, mới cho phép hợp nhất về mặt tinh thần với người khác. Và những hàn gắn của nhân loại, có lẽ cũng bắt đầu từ đây, khi *Tôi là một kẻ khác* ■

Lòng còng... lòng còng trên sông Hiếu

Việt Thành

*Lòng còng...
lòng còng...
gõ vào đêm vội vã
tiếng cuộc đời trôi dạt trên sông
qua những tháng năm cơ cực
tiếng mõ gọi bao xóm làng thao thức
mẹ ơi...*

(**Tiếng gõ chài** - Hoàng Vũ Thuật)

Mỗi dòng sông đều ẩn chứa trong lòng mình những ký ức như những món quà lưu giữ tâm hồn của mỗi con người từng gắn bó với nó. Cũng như nhiều tỉnh thành khác trên khắp đất nước Việt Nam, Quảng Trị cũng chứa đựng trong mình những dòng sông với những cái tên thân thiết đã đi vào lịch sử. Con sông Bến Hải hay còn gọi là sông Bến Hói - Rào Thanh, nơi đánh dấu 20 năm chia cắt đất nước. Và Hiếu

Giang (sông Hiếu) trước năm 1306 là biên giới giữa Đại Việt và Champa. Dòng sông đánh dấu nơi Công Chúa Huyền Trân theo lệnh Thái Thượng Hoàng Trần Nhân Tông, vượt sông về làm dâu Champa.

Những con sông ở Quảng Trị trong những tháng hè hay vào mùa khô, nước vẫn cứ trong vắt, mát lạnh như muốn xua đi cái nóng bức của những cơn nắng miền Trung, nơi cái nắng được ví với "con gió Lào bắt lửa". Nhờ cái mát lạnh của những dòng sông mà mỗi khi chiều xuống không khí trở nên dịu lành hơn xua đi cái oi nồng của những cơn gió Lào hanh khô. Đã từng lớn lên từ mảnh đất này không ai không thấm thía câu nói "chớ ăn đá gà ăn sỏi" mà cha ông ngày xưa dùng để ví von về nơi chôn nhau cắt rốn của mình - cái xứ sở của nắng hanh, của gió Lào, của đá sỏi.

Ngày còn nhỏ, mỗi lần được theo ông nội về Mai Xá bằng thuyền máy, lòng tôi bao giờ cũng ngập tràn háo hức. Lần nào về quê, tôi cũng tranh được ngồi sát trên mạn thuyền rồi thả tay xuống nước, vốc từng vốc nước khoát lên mặt đầy thích thú. Ông nội tôi thường kể, nhà mình trước đây có thuyền chở khách lên xuống Đông Hà và chợ phiên Cam Lộ. Thời ấy, để đóng được một chiếc xuồng máy có khi bằng cả một gia tài, cả làng cũng chỉ có vài chiếc. Có năm, có thuyền bị trúng ngư lôi, người chết rất nhiều, ông nội tôi đã dùng thuyền để chở người chết về quê cho phải đạo. Theo từng lời kể của ông, tôi mới hiểu thêm những câu chuyện về dòng sông đầy những ký ức đau thương trong chiến tranh. Ai đã từng sống ven bờ sông Hiếu sẽ thấy con sông xanh trong và dòng chảy luôn hết sức êm đềm vào mùa hạ nhưng cũng chính những dòng chảy đó lại trở nên thật mãnh liệt, dữ dội, chứa đầy sắc đỏ vào mùa mưa bão. Hằng năm, những cơn bão đến kéo theo lũ về, dòng sông đục ngầu, nước chảy phăng phăng, cuốn trôi hết những gì cản đường nó. Hay từ cầu Đông Hà nhìn ra có thể thấy được những ngôi nhà phía làng Đông Thanh, Đông Giang chìm trong biển nước.

Là một con sông xinh đẹp và thơ mộng chảy qua thành phố Đông Hà, sông Hiếu đã mang đến cho người dân Quảng Trị quê tôi nhiều thứ quà tặng trong cuộc sống. Và trên chính dòng sông này, nghề đánh bắt cá đã nuôi sống được nhiều gia đình. Những người dân chài giản dị, cần mẫn đã cùng dòng sông tạo nên những cung bậc của cuộc sống trên dòng sông Hiếu. Trong

đó, tiếng gõ đuổi cá trên sông, được gọi là "lòng còng" luôn hiện rõ trong nỗi nhớ thời thơ ấu của tôi, tiếng gõ lòng còng, lòng còng trên sông Hiếu.

Những năm 80 của thế kỷ trước, trên con sông Hiếu thường vang lên tiếng gõ mạn thuyền của những người dân đánh cá bằng cách giăng lưới trên sông. Hồi nhỏ, thỉnh thoảng đi dọc bờ sông Hiếu, tôi thường nghe xa xa hai bên bờ sông tiếng gõ chài đuổi cá. Đó chính là lúc con nước bắt đầu lên, các loài cá tôm theo con nước vào bờ tìm cái ăn. Người đánh bắt liên tục gõ vào mạn thuyền, tạo âm thanh đuổi cá, lừa đàn cá hai bên bờ chui vào những tấm lưới đã giăng sẵn. Thỉnh thoảng, người đánh cá cầm mái chèo đập mạnh xuống mặt sông làm nước bắn lên tung tóe, đuổi cá chạy vào lưới. Tiếng lòng còng, ban đầu thưa thớt rồi dồn dập vào lúc cao trào như giờ đuổi sóng và sóng thì đang hè nhau đuổi cá. Đây là một khúc hòa tấu sinh động và nhịp nhàng của bộ gõ nhiều âm sắc. Tiếng lòng còng cứ thế từng đêm vang lên trên mặt nước, lúc xa, lúc gần trong không gian phẳng lặng của dòng sông. Lòng còng, cái từ tượng thanh gắn liền với đời sống của người dân chài, và chẳng biết từ bao giờ, cái tên "dân lòng còng" hay "dân cá chài" đã trở thành cái tên chung cho những con người sống bằng cách mưu sinh trên lòng sông Hiếu. Tiếng lòng còng ở quê tôi tự lúc nào đã trở thành biểu tượng cho một làng chài ven sông, nếp mình khiêm tốn bên bờ sông Hiếu ở phường 3, phường 4 dọc về đến cồn Soi ở đoạn gần cầu Đông Hà.

Cái tiếng gõ chài ấy cũng là dấu ấn của một thời mà bây giờ thật khó để tìm thấy lại trên sông Hiếu. Tôi chẳng biết mùa nào nhiều cá, vì cuộc sống sông nước không phải là cuộc sống của tôi, tiếng lòng còng đuổi cá trên sông và tiếng sóng

vỗ oàm oạp bên mạn thuyền vẫn làm tôi khắc khoải nỗi nhớ quê, nhớ cái ký ức tuổi thơ tôi đã nằm lại nơi nào đó bên hai bờ con sông Hiếu. Nhớ tiếng lòng còng như tiếng lòng của người dân chài trong những đêm vắng trên sông đuổi cá, như tâm trạng cô đơn lạc lõng của những con người sống cuộc sống của những dòng sông, như tiếng thở dài của những nỗi nhọc nhằn mưu sinh dựa vào từng con cá nhỏ. Để rồi sáng sớm, từng mẻ cá tươi được đưa lên chợ bán, những con cá tươi xanh lóng lánh, ánh lên niềm vui của người dân chài sống nhờ con sông Hiếu.

Giờ đây, những con đò chở khách dần đi vào dĩ vãng, con đường giao thông Xuyên Á, đường quốc phòng hình thành, các vùng quê đã trở nên gần hơn với phố thị, không còn bị cách trở bởi những dòng sông dài rộng như xưa. Ngày chưa có đường thì đi xe đạp từ phố cũng gần hai giờ đồng hồ mới đến quê, đi đò máy cũng mất một giờ đồng hồ. Nhưng khi đường sá hình thành, leo lên xe máy hay xe ô tô thì chỉ cần 15 phút đã từ phố về đến quê nhà, giờ thì phố và quê không còn xa xôi chia cách. Bây giờ thì thoảng đò máy ở quê tôi chỉ còn được sử dụng để chuyên chở cát đá hay vật liệu xây dựng mà thôi. Xe tải đông lạnh đã làm thay những con đò ngày xưa trong việc vận chuyển thủy sản. Thị xã Đông Hà đã lên phố, sẽ có nhiều người không thể tưởng tượng ra hình ảnh con sông Hiếu một thời với những chuyến đò tấp nập ngược xuôi "mắm lên mít về".

Chiều đứng bên bờ sông Ông Đốc tít tận Cà Mau sau một ngày điền dã nghiên cứu tại đây, nghe tiếng gõ mạn thuyền vọng lại từ phía xa xôi nào đó bên sông, lòng tôi chợt khắc khoải nhớ thương những tiếng lòng còng trên sông Hiếu, quay quắt nhớ quê hương, nhớ câu thơ của một thi sĩ cũng sống kiếp tha hương như tôi: "Lòng còng, lòng còng, cá nhảy vô trong" ■

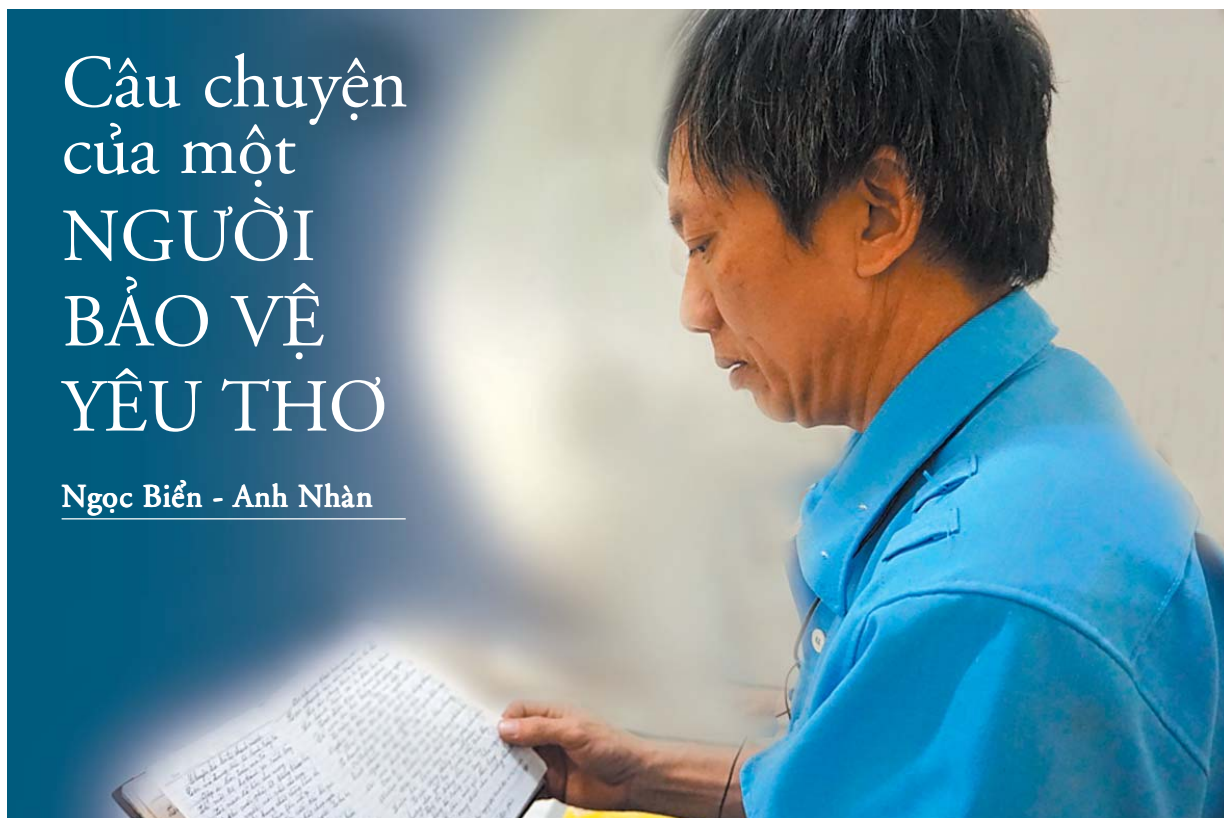
Tuổi thơ ở làng chài. Ảnh: Internet

Thuyền chài trên sông. Ảnh: Internet

Câu chuyện của một NGƯỜI BẢO VỆ YÊU THƠ

Ngọc Biển - Anh Nhàn

Công việc chính là bảo vệ nhưng chú Phúc luôn dành thời gian làm thơ. Ảnh: Anh Nhàn

Cuộc trò chuyện không diễn ra ở một quán cà phê yên tĩnh, mát mẻ mà nó lại diễn ra tại tầng hầm giữ xe khu nhà AH1, Ký túc xá ĐHQG-HCM. Bầu không khí nóng bức, thiếu sáng cộng thêm tiếng nổ bình bịch của những chiếc xe máy lên xuống không làm giảm đi sự thu hút của chúng tôi về những câu chuyện thú vị của chú Lưu Hồng Phúc, nhân viên giữ xe của khu nhà này.

30 năm gắn bó với thơ

Vừa bận rộn với công việc quét thẻ xe, chú vừa vui vẻ kể cho chúng tôi nghe câu chuyện về cuộc đời mình.

Tên thật của chú là Lưu Hồng Phúc, sinh năm 1969, quê gốc ở Thanh Hóa. Tình yêu thơ của chú bắt đầu từ thời còn cấp sách đến trường. Người giúp chú đến với thế giới thơ là người cha của mình, qua lời dạy: "Hãy làm thơ khi nào con thật sự cảm thấy thích, điều quan trọng nhất phải đúng niêm, đúng luật còn chuyện hay dở thì tùy thuộc vào trình độ hiểu biết của con". Từ đó đến nay thể loại thơ chú hay làm nhất là thơ Đường luật và thơ lục bát. Chú không nhớ mình viết được bao nhiêu bài thơ nhưng mỗi bài đều chứa đựng nỗi niềm và tâm huyết của chú.

Bên cạnh những chỉ dẫn của cha, hình ảnh

người mẹ tảo tần cũng là nguồn cảm hứng để chú Phúc sáng tác thơ. Chú bồi hồi nhớ lại: "Chú vốn là con út trong gia đình có năm anh chị em. Mẹ chú phải rất vất vả, trải qua ba lần đau đẻ thì mới sinh được chú. Hồi ấy, điều kiện khó khăn, bệnh viện lại cách nhà đến bảy cây số đường ruộng. Mỗi lần đau đẻ cha chú và những người đàn ông trong làng phải để mẹ chú nằm vào võng khiêng đi. Khi chú lên tám thì mẹ chú không may đổ bệnh và qua đời". Khoảng những năm 1984 - 1985 chú tập làm thơ và hình ảnh người mẹ chính là đề tài của những vần thơ đầu đời:

*Tháng bảy mùa mưa năm Kỷ Dậu
Tôi được sinh ra mẹ quận đau
Chỉ tám lần thu sau ngắn ngủi
Cõi đời lìa khỏi mẹ về đầu.*

Qua lời kể của chú Phúc, chúng tôi biết được

chú cũng từng khoác màu áo xanh của người lính. Rồi sau đó chú đọc cho chúng tôi nghe những câu thơ sáng tác về Chủ tịch Hồ Chí Minh mà chú tâm đắc nhất:

*Con đã được gặp Bác Hồ đầu
Nhưng Bác là gương cả địa cầu
Triệu ảnh lung linh ngời bốn biển
Muôn lời lừng lẫy nức năm châu.*

Chú Phúc còn háo hức khoe với chúng tôi những tập thơ mới nhất của mình. Đặc biệt là tập thơ về chủ đề an toàn giao thông, gồm 22 bài, trong đó có hai bài đạt giải ở cuộc thi "Đi an toàn, về hạnh phúc" do Đài tiếng nói Nhân dân TP.HCM (VOH) tổ chức.

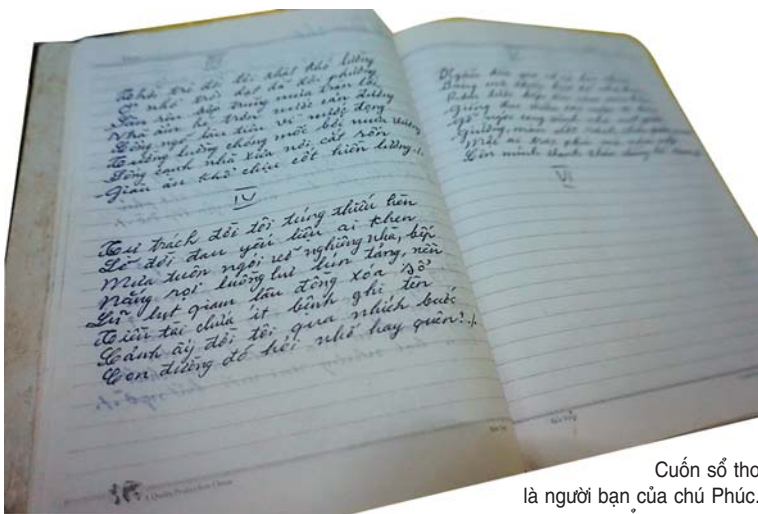
Và một tình yêu như thơ

Có lẽ điều chúng tôi ấn tượng nhất là câu chuyện tình như thơ của của anh lính trẻ Lưu Hồng Phúc 22 tuổi và "cô gái chặn trâu" 17 tuổi.

Đó là một ngày Chủ nhật đẹp trời, anh lính trẻ được nghỉ phép, anh cùng người bạn dạo chơi trên bờ đê ngôi làng thuộc huyện Yên Phố, tỉnh Bắc Thái (ngày nay là tỉnh Thái Nguyên). Từ đằng xa họ trông thấy một cô gái với gương mặt khá ái vừa chặn trâu vừa cặm cụi đọc sách. Thấy vậy hai chàng lính trẻ từ từ tiến đến bắt chuyện làm quen thì nhận ra cô đang đọc một cuốn sổ bọc da màu đen. Sau một hồi lẩn la chuyện trò thì cô gái đồng ý cho hai anh lính trẻ được xem cuốn sổ của mình.

Mới chỉ giờ trang đầu tiên, anh lính trẻ Lưu Hồng Phúc ngỡ như mình đã gặp được tri kỷ. Những dòng thơ cô viết trong sổ bắt đầu in vào tâm trí của anh:

Sách này mua tận Phố Yên

Cuốn sổ thơ
là người bạn của chú Phúc.
Ảnh: Anh Nhân

*Đó ai đoán được mua phiên chợ nào
Gái đoán được kết tình thân ái
Trai đoán được kết bạn trăm năm
Gái đoán được một trăm cái tát
Trai đoán được một ngàn cái hôn!*

Anh lính trẻ quay sang nhờ người bạn kéo dài thời gian để anh suy nghĩ đối đáp lại thơ của cô gái ấy. Lúc xem cuốn sổ, anh chú ý đến dòng chữ "11 tháng giêng". Một lát sau anh bắt đầu bịa ra câu chuyện đã gặp cô ở đâu đó trong một phiên chợ ở Phố Yên vào ngày 10 tháng giêng, thấy cô có vẻ đồng tình, anh bắt đầu ngâm thành thơ:

*Sách này mua cũng đã lâu
Người xem kẻ viết nhìn nhau mỉm cười
Ngày mua hôm đó mừng mười
Tháng giêng âm lịch chắc rồi chẳng sai
Bây giờ cho phép chọn hai
Câu bốn câu sáu ngày mai em đến.*

"Cô gái chặn trâu" e thẹn và dường như bắt đầu mến anh lính trẻ Lưu Hồng Phúc. Họ trò chuyện rôm rả với nhau suốt một buổi. Cô mời anh ghé thăm nhà mình. Anh hứa sẽ quay lại gặp cô, rồi họ tạm biệt nhau từ đó.

Một tháng sau, đơn vị anh có nhiệm vụ giúp dân đào lại các con mương. May thay chỗ anh đóng quân ở rất gần ngôi làng của "cô gái chặn trâu". Hôm được nghỉ phép anh đi dạo quanh làng, tìm nhà cô. Anh dừng lại ở một bóng tre, ngồi xuống trò chuyện và giúp người đàn ông đứng tuổi đan xong chiếc thúng. Bác vui vẻ mời anh về nhà và hỏi con gái pha trà. Thật trùng hợp, cô gái ấy chính là "cô gái chặn trâu" đã gặp anh một tháng trước. Bác chủ nhà cũng bất ngờ khi biết con gái mình và cậu lính trẻ quen biết nhau. Đó chính là sự khởi đầu cho mối tình đẹp đẽ của hai người. Từ ấy anh hay lui tới thăm gia đình cô mỗi lần được nghỉ phép. Có lần đi công tác xa, anh viết cho cô hàng chục bức thư, bức nào cũng chứa chan những vần thơ thương nhớ.

Chú nói chỉ kể tới đây vì đó là phần kỷ niệm đẹp nhất trong ký ức của mình. Chúng tôi cảm thấy mình thật may mắn vì được lắng nghe một chuyện tình đẹp. Những vần thơ rất giản dị đơn sơ mà lại ẩn chứa biết bao nhiêu thú vị của một đời người. Vô tình nó trở thành chiếc cầu nối tình yêu của những tâm hồn đồng điệu.

Sau cuộc trò chuyện với chú Lưu Hồng Phúc chúng tôi nhận ra rằng thơ chẳng của riêng ai. Bất cứ ai cũng có thể làm thơ và yêu thơ bằng trái tim nồng hậu, thiết tha với với cuộc sống gần gũi quanh mình ■

Trên đỉnh NGỌC LINH

Núi Ngọc Linh. Ảnh: Iternet

Tôi đọc được ở đâu đó câu "phần lớn người ta đã chết ở tuổi 25, chỉ có điều đến 75 tuổi mới đem chôn". Tôi chưa tới 25 mà đã cảm thấy chết lâm sàng một nửa sau những ngủ quên trên chiến thắng của một đứa trẻ đậu đại học. Vậy là tôi tự đi cứu mình bằng chuyến đi lên đỉnh Ngọc Linh - Ngọn núi 2605 mét, cao nhất miền Nam nằm ở Kon Tum.

Bùi Út Huệ

Có chết thì sẽ chết ở rừng

Núi Ngọc Linh bước ra từ truyền thuyết với rừng thiêng nước độc, với nhiều huyền thoại tin ngưỡng. Nhiều tờ báo làm hẳn phóng sự dài kỳ về đỉnh Ngọc Linh. Báo *Pháp Luật* đăng tin đoàn thám hiểm nước ngoài còn phải chào thua, rồi thung lũng ảo giác, đỉnh núi bị yểm bùa. Báo *Tuổi Trẻ* có bài viết 3 kỳ về hẻm núi chết, thung lũng mất tích từ thời kháng chiến... Thành ra, thật điên rồ khi một đứa con gái mới qua 18 tuổi một tí lại muốn leo lên đỉnh Ngọc Linh.

Hai người bạn sống ở Kon Tum khuyên chúng tôi đừng đi. Một anh bạn làm luật sư bảo đi lên đó không có chỗ địa thì khó lắm. Mấy đứa bạn thách "sẽ chống mắt lên xem" chúng tôi đi như thế nào. Còn tôi sẽ chống mắt lên xem mấy đứa chống mắt được bao lâu. Sự ương bướng khiến tôi vẫn giữ nguyên quyết định.

Bằng ấy điều cộng thêm thông tin ít hỏi về

đỉnh Ngọc Linh khiến tôi sứt mắt vài ký trong mấy ngày chuẩn bị. Nhưng sau cùng thì vẫn đi. Cứ đi sẽ đến, đi tới đâu tính tới đó, giờ ngồi nhà cũng chả tính được. Với tôi, nếu chết thì sẽ chết ở một khu rừng.

Không chết được đâu

Đó là câu của một người anh trong đoàn chúng tôi. Đúng là cũng chẳng chết được. Toàn bộ số tiền dành dụm thời sinh viên tôi đem chuẩn bị cho hành trình. Rất vui là vé xe chặng Sài Gòn - Kon Tum giảm giá chỉ còn 105 ngàn đồng. Thành phố Kon Tum chào tôi vào một buổi sáng sớm, chúng tôi thuê xe máy chạy một mạch 199km tới Ngọc Linh.

Chiếc xe không gương chiếu hậu, gọi là "guây" Tàu, vừa chạy vừa khấn vái đừng bể bánh, chết máy giữa đường. Từ thị trấn Đắc Glêi vào Ngọc Linh phải qua cả thảy 39km đường xấu và dốc. Khó khăn lắm chúng tôi mới tới được chân núi Ngọc Linh lúc 6 giờ chiều. Trời miền núi tối đen như mực. Ánh đèn xe máy không đủ sáng, phải bật thêm đèn pin dự phòng.

Chúng tôi được một thầy giáo trường THCS Ngọc Linh hỗ trợ chỗ nghỉ ngơi và mua sẵn giúp đồ ăn tối. Giấy phép leo núi cũng được thầy xin giúp. Vậy là tạm qua một hành trình gian nan. Buổi tối, làng dân tộc Xê Đăng khánh thành nhà rông mới, chúng tôi là những khách mời đường xa được hòa vào niềm vui với những ca rượu núi, thịt heo rừng mà lòng muốn xin. Tôi phải rời cuộc chơi sớm giữ sức cho ngày mai. Lúc ấy tôi chỉ muốn ở lại làng ở chân núi chơi thôi, khỏi leo gì hết thì cũng đã vui rồi, cũng đã không là chết lâm sàng rồi.

Phải nhét bông gòn vào lỗ tai cho vất khỏi chui vào. Ảnh: Huyền Trần

Sâm Ngọc Linh mua với giá 120.000 đồng/ký. Ảnh: Út Huệ

Để leo được núi Ngọc Linh phải mất hai ngày cả lên và xuống. Đoàn chuẩn bị đồ ăn, lều bạt cho hai ngày gian nan phía trước.

Một ngày nhiều dự đoán sai

4 giờ sáng, trời đầy sao, cả đoàn chỉ có hai chiếc đèn pin bắt đầu leo theo các bờ ruộng bậc thang lên làng Nong Lãng của người dân tộc Xê Đăng. Nhà A Mát nằm ở đó, người sẽ dẫn chúng tôi hành trình đại ngàn hai ngày một đêm.

5 giờ sáng chúng tôi lên tới chân làng, A Mát chuẩn bị một cái gùi, một ít rượu và một chai nước với một con dao rồi lên đường dẫn chúng tôi đi. Đoạn đường từ làng lên bìa rừng phải băng qua các thửa ruộng bậc thang đang vào độ lấy nước. Chúng tôi té dẫm ba lần rồi quen, quần áo bươm đất.

Trước khi vào bìa rừng, chúng tôi phải dừng lại để "củng cố" trang phục chống vắt. Ở đây rất nhiều vắt, đi một đoạn phải ngoái nhìn dưới chân. Đường lên núi khá đẹp, có táo mèo, thông xanh và dương xỉ nhiệt đới. Đây cũng là đoạn tử tế nhất.

Ăn sáng lúc 7 giờ, chúng tôi tiếp tục vượt qua một cái thác. Nếu chỉ băng qua thì không sao, nhưng muốn lên Ngọc Linh phải đi ngược dòng thác đổ. Nước lạnh cóng như ở trong tủ lạnh, đá trơn trượt khiến những đôi giày quân đội cũng phải té. Giày của ai cũng ướt sũng và lạnh. Rác bắt đầu len vào giày khó chịu trong từng bước đi.

Qua dòng thác bắt đầu tới đoạn đường khó leo nhất Ngọc Linh, những đoạn dốc đứng, có chỗ chỉ đủ một bàn chân bước, tụt chân là rớt xuống vực. Hai bên đường cây dại um tùm. Sợ nhất là có nhiều cây gai ẩn nấp chung vào những cây xanh.

A Mát bảo đoàn tôi leo nhanh, đến 12 giờ

Hai cô gái leo qua thác bằng tay không. Ảnh: Huyền Trần

trưa là tới đỉnh. Dĩ nhiên là tôi không tin A Mát, tôi nghĩ đó chỉ là một chiêu trò động viên của những người dẫn đường. Vì thế, trong thâm tâm tôi vẫn nghĩ, sáng mai chúng tôi mới tới được đỉnh.

Vượt qua đoạn đường khó nhằn nhất thì tới đỉnh phụ lúc 11 giờ trưa. Lúc này tôi mới tin lời A Mát nói là thật. Chỉ còn một đoạn ngắn nữa thôi là tới đỉnh Ngọc Linh, không bỏ công lúc leo nên cứ cúi gằm mặt xuống đất mà đi, mặc cho cơn mệt thổ dốc, cũng chẳng ngắm nhìn xung quanh được bao nhiêu.

Lúc này, tinh thần của cả đoàn đang rất sung và đề nghị leo lên đỉnh luôn. Đây mới là đoạn đường trong truyền thuyết. Rừng già Ngọc Linh âm u, dây leo chằng chịt, trên thân cây rêu mọc xanh rì. Sương núi, mây mưa cứ kéo đến để lại hơi ẩm đặc quánh. Đúng 12 giờ chúng tôi lên tới đỉnh núi.

Ngôi làng ở lưng chừng trời

Vì quyết định sẽ xuống núi ngay trong ngày nên nước, thực phẩm được chúng tôi đem ra dùng gần hết. Cố gắng lắm với kinh nghiệm nhóm lửa, đoàn đã có thể ăn được mì tôm trên đỉnh núi. Đỉnh núi chỉ rộng khoảng 4 mét vuông, ngoài cái chóp được gắn thì chỉ còn lại chút ít diện tích để ngồi.

1 giờ chiều đoàn xuống núi, đôi chân đã không còn mệt vì chẳng có cảm giác gì nữa. Đoạn đường dốc thì trượt, té. Mấy lần thành viên trong đoàn té rớt xuống vực, may mà có cây rừng ngáng lại. Chặng về luôn là một hành trình khó khăn hơn với các đoạn dốc cao. Chúng tôi

nghĩ tới bữa tối trên nhà A Mát với gà luộc và cháo nóng là quên hết sự tình.

Và cuối cùng, 4 giờ rưỡi chiều chúng tôi đặt chân tới làng A Mát, kết thúc một hành trình đi Ngọc Linh. Điều mà tới giờ tôi vẫn chưa thể tin được.

Chúng tôi trải qua một đêm trong nhà sàn (dưới có nuôi heo) với bếp củi nồng nặc khói, rất khó ngủ. Thời tiết miền núi lạnh nên 4 giờ sáng, chúng tôi đã thức dậy ngồi quanh bếp lửa nhà A Mát.

Làng A Mát nghèo lắm, không có đường cho xe chạy, phải đi bộ từ trên núi xuống đi học. Hôm nào không học, bọn trẻ phải ra đồng từ lúc 5 giờ sáng. Mỗi người một năm được nhà nước cấp cho 2 ký muối hột. Hôm nào nhà bẫy được chuột thì mới có thịt ăn, không thì ăn cơm với rau rừng.

A Mát bảo nếu sau này có lên nữa hãy đem cho A Mát quần áo là đủ. Tôi hẹn một sáng thành thời nào đó sẽ ghé lại ngôi làng lưng chừng trời này, ngồi thả chân bên suối, ăn với người dân một bữa cơm có thịt và tặng A Mát một cái nồi cơm điện.

Tôi còn chưa vượt quá tuổi 25, biết đâu sẽ chết lâm sàng thêm một lần nữa? ■

Rêu phủ đầy trên cành cây trong rừng già Ngọc Linh. Ảnh: Út Huệ

Đến Nami

để cảm nhận tình yêu

Những hàng ngân hạnh vàng rực trong nắng thu Nami. Ảnh: Khương Hồ

Nằm cách thủ đô Seoul 63km, thuộc tỉnh Chuncheon (phía Nam Hàn Quốc), đảo Nami là nơi mà ai cũng muốn một lần được đặt chân đến, đặc biệt là vào mùa thu - khi những hàng cây ngân hạnh chuyển sang sắc vàng rực rỡ xen giữa màu lá phong đỏ rực.

Khương Hồ

Hấp dẫn nhờ phim

Đảo Nami trở thành điểm du lịch lý tưởng sau khi bộ phim *Bản tình ca mùa đông* lên sóng truyền hình Hàn Quốc tháng 9/2002. Câu

Nơi lý tưởng dành cho những chuyến picnic trong không khí trong lành. Ảnh: Khương Hồ

chuyện tình chân thành nhưng cũng đầy nước mắt của hai nhân vật Kang Joon Sang và Jung Yu Jin (do diễn viên Bae Yong Joon và Choi Ji Woo thủ vai) đã làm say đắm hàng triệu khán giả khắp châu Á. Bộ phim trở thành một trong những tác phẩm có sức ảnh hưởng, đánh dấu sự phát triển của làn sóng Hallyu ở Nhật Bản và nhiều quốc gia khác trong khu vực, trong đó có Việt Nam. Với những cảnh quay lãng mạn trên đảo Nami, đặc biệt là cảnh Joon Sang đạp xe chở Yu Jin dọc con đường trải lá vàng hay dạo chơi dưới những hàng cây phủ đầy tuyết trắng đã trở thành ước mơ mà những cặp đôi yêu nhau đều muốn một lần được trải nghiệm khi đến Nami.

Cuối tháng 10, Nami đang vào thu. Đây cũng là mùa du lịch nên phải mất gần hai tiếng đồng hồ di chuyển từ Seoul, tôi mới đến được Nami. Sau đó phải xếp hàng rất lâu để chờ phà dù hành trình chuyến phà chỉ chừng 7 phút. Trời mùa thu rực rỡ nắng vàng nhưng nhiệt độ ngoài trời vào khoảng 15 độ C. Tôi chọn một chỗ bên ngoài boong để có thể ngắm nhìn toàn cảnh Nami, mặc cho làn gió đầy hơi nước thổi lạnh buốt. Từ đây có thể nhìn thấy những rừng cây trên đảo đủ màu xanh - vàng - cam - đỏ xen lẫn nhau, trải dài hút mắt với dòng sông lấp lánh bao quanh, đẹp như tranh vẽ.

Đảo có diện tích 430.000m², đường kính 4km, giữa đảo là thảm cỏ xanh rộng 260.000m² bao quanh bởi những hàng dẻ, bạch dương, thông, phong và ngân hạnh (bạch quả). Để bắt đầu cho chuyến khám phá Nami, việc đầu tiên là bạn phải chọn một tấm bản đồ (có nhiều ngôn ngữ khác nhau) tại chỗ mua vé để xác định những cung đường và địa điểm cần đến nếu

không muốn bị lạc. Bản đồ cũng sẽ hướng dẫn cho bạn đến những khung cảnh tuyệt đẹp trên đảo đã được chọn làm bối cảnh quay trong bộ phim *Bản tình ca mùa đông*.

Xúc cảm kỳ diệu từ trái tim

Mùa thu, nơi đẹp nhất ở Nami là những hàng ngân hạnh cổ thụ. Những hàng cây lá vàng ruộm trong nắng, lung linh giữa nền trời xanh ngắt, những thảm lá trải dài xào xạc dưới những bước chân. Mỗi khi một cơn gió ào qua, hàng trăm, hàng ngàn chiếc lá vàng nhỏ xinh rụng xuống, bay lất phất như những đồng tiền vàng trong chuyện cổ tích. Đứng trong cơn mưa lá vàng ấy, hình như lòng ai cũng mềm ra, cảm thấy bình yên và thanh thản đến lạ lùng. Xen lẫn giữa những cây ngân hạnh vàng rực là rừng phong lá đỏ, những cây phong chỉ cao quá đầu người, ngồi dưới gốc nhìn lên, chúng như những chiếc ô đỏ rực rỡ. Đây cũng là nơi lý tưởng để những gia đình Hàn Quốc, các bạn trẻ... lựa chọn làm địa điểm picnic cuối tuần. Tôi đứng rất lâu ở đây, ngắm những em mẫu giáo được cô giáo đưa đi dã ngoại chạy nhảy tung tăng với khuôn mặt rạng ngời, thấy dường như quên hết mọi bộn bề, lo toan của cuộc sống thường nhật.

Ban đầu tôi dự định thuê một chiếc xe đạp để có thể trải nghiệm cảm giác như trong bộ phim mình yêu thích nhưng rồi cuối cùng đành chọn cách đi bộ vì con đường nào cũng rất đông người. Còn đi xe điện thì phải xếp hàng chờ rất lâu. Tôi mạo hiểm không đi theo bản đồ nữa mà quyết định đi theo trái tim mình. Tôi thích thú bước theo những chú sóc nhỏ, tinh nghịch và dạn dĩ đang nhặt những hạt bạch quả trên thảm lá vàng, đi theo chiếc cầu gỗ dọc bờ sông đầy gió rồi chọn một chỗ ngồi vắng vẻ giữa những hàng cây đủ màu sắc cạnh bờ sông, nhìn qua ngọn đồi bên kia dòng nước phẳng lặng như gương. Trong khung cảnh bình yên và tuyệt diệu ấy, tôi đã thâm ngưỡng mộ cách người Hàn Quốc đưa Nami trở thành một địa điểm du lịch nổi tiếng mà ai cũng muốn được một lần đặt chân đến, đặc biệt là với "tín đồ" của những drama Hàn Quốc.

Nami hấp dẫn du khách không chỉ vì khung cảnh thiên nhiên đẹp như tranh vẽ trong làn không khí trong lành, mát rượi mà còn bởi câu chuyện tình với đủ cung bậc cảm xúc trong bộ phim *Bản tình ca mùa đông* được ghi dấu ở đây càng làm cho Nami trở nên lãng mạn hơn.

(Xem tiếp trang 52)

Bữa cơm nhà đơn giản nhưng luôn ấm áp. Ảnh: Internet

Cơm nhà

Nguyễn Quỳnh

Tôi là một đứa ít được ăn cơm nhà. Bốn năm trọ học ở Sài Gòn, tôi dần quen với những bữa cơm sinh viên mười lăm ngàn một phần chóng vánh, ăn gì kêu nấy, khỏi mất công nấu nướng cầu kỳ, công phu như cơm mẹ nấu ở nhà. Ăn xong thì chùi mép, đứng dậy và mạnh ai người nấy đi, bát đĩa thì có người dọn, cũng không cần quan tâm người ta rửa kiểu gì.

Hồi mới vào năm nhất, tôi kén cơm đến mức thấy cái gì cũng lè lưỡi lác đầu với lý do không hợp khẩu vị. Món này mẹ nấu đâu có ngọt dữ vậy, món kia không cần phải cho nước cốt dừa và món kia nữa, trời ơi, cô ơi đừng cho thêm xì dầu vào, con không ăn được...

Tôi bắt đầu sợ cơm ở cái chón mà tôi sẽ phải

nướng nhờ ở đậu suốt bốn năm trời này. Hai tháng đầu tôi ăn mì gói, lâu lâu thèm cơm quá phải kiếm có về thăm bà cô ở dưới Đồng Nai để tìm hơi cơm nhà. Vậy mà giờ đây, tôi lại dễ dãi với mọi thứ đồ ăn đây. Đơn giản thôi, không ăn thì đói, mà đói thì lấy sức đâu để nuôi giấc mơ to tát của cuộc đời mình. Thậm chí mẹ tôi còn bảo, cơm đại học nuôi tôi dễ hơn mẹ chăm tôi. Tôi mập hẳn ra. Chắc tại tôi ăn nhiều.

Ở Sài Gòn, tôi không mất nhiều thời gian vào chuyện cơm nước. Chỉ cần đi ra đường sẽ thấy nhan nhản các biển hiệu từ cơm bình dân cho đến các kiểu cơm Hàn, Nhật, Tây, Tàu... Dĩ nhiên, hủ tiếu, bánh canh, bún phở các loại cũng không thiếu. Đôi khi, tôi quên hẳn giờ cơm nhà. Ngày không còn là hai bữa cơm chính, trưa và tối. Tôi ăn lúc nào tôi cảm thấy đói và ăn những thứ tiện nhất với điều kiện thời gian cũng như lượng tiền trong túi.

Vào quán, cơm của ai người nấy gọi, phần của ai kẻ ấy ăn, kể cả đi ăn chung với bạn bè. Dần dà, tôi xuề xòa hẳn, chỉ cốt ăn làm sao cho đầy cái dạ dày để có sức làm chuyện khác. Ai cũng phải thỏa mãn cái nhu cầu sinh học ấy, dù muốn dù không. Nhưng quan trọng hơn, tôi đang ăn theo kiểu ăn để sống chứ không phải thưởng

Ảnh minh họa.
Nguồn: Internet

thức cái ăn và cơm ở quán không bao giờ cho tôi thứ tôi cần - không khí gia đình.

Nói cơm quán thiếu không khí gia đình là đúng nhưng bảo cơm nhà hoàn toàn cho tôi cái cảm giác quen thuộc thì chưa hẳn. Đó là khi tôi ăn cơm ở nhà thằng bạn thân. Cũng không khí gia đình đấy, cũng toàn món ăn ngon đấy, cơm được để vào chén bát, món ăn cẩn thận cho vào đĩa và mọi người cùng nhau san sẻ. Mọi thứ ấm áp và dễ thương vô cùng. Nhưng với tôi, nó vẫn là chưa đủ cho một bữa cơm tôi thèm khát, nhớ nhung. Cái ghế của bố bạn ngồi sẽ thân thương và ấm áp hơn nếu thay bằng sự hiện diện của bố tôi, nồi cơm sẽ nghi ngút khói và thơm lừng nếu nó nằm ở phía tay trái của mẹ tôi và món canh chua sẽ hết nhanh hơn nếu xuất hiện trước mặt ông anh trai yêu quý của tôi...

Nói thế không phải tôi chê cơm nhà bạn đâu

nhé, tôi ăn không ngại ngần để cổ vũ người nấu. Nếu ai đó dồn toàn tâm sức vào một món ăn, hi hục cả một buổi trời để chiên, xào, hấp, luộc mà khi dọn cơm lên không ai thèm gấp, hẳn sẽ buồn và thất vọng lắm.

Tôi sợ người nấu buồn, sợ cái dạ dày mình đói, sợ gia đình bạn bảo mình giữ kẽ, ngại ngần nên tôi ăn thực lòng và khen nức nở. Tất nhiên là mọi món ăn đều tuyệt vời và sự thật thà của tôi khiến mẹ của bạn đã quyết định mời tôi đến nhà mỗi khi tôi được nghỉ. Nếu sau những bữa cơm đó, tôi không bị dị ứng với mấy món cua, ghẹ tuyệt chiêu của mẹ bạn thì "sự nghiệp ăn uống" của tôi có lẽ sẽ viên mãn gấp nhiều lần.

Cơm nhà, có lẽ không chỉ là một bữa ăn có cơm và các món mặn, nhạt đủ vị mà còn là lúc những người thân yêu nhất trong gia đình ngồi lại bên nhau, nhâm nhi các món ăn và chia sẻ những niềm vui, nỗi buồn gặp phải sau một ngày trôi qua.

Trong bữa cơm ấy, bạn thấy mình quan tâm và được quan tâm. Mẹ bạn biết bạn thích thứ gì, không ăn được thứ gì, bố bạn sẽ nhường cho bạn cái đầu cá không phải vì ghét bạn mà vì bạn thích vị ngọt bùi của cái đầu hoặc bạn sẽ cố ý lược bỏ cái xương cá để ông anh khỏi mắc nghẹn vì cái thói lơ đãng khi ăn uống...

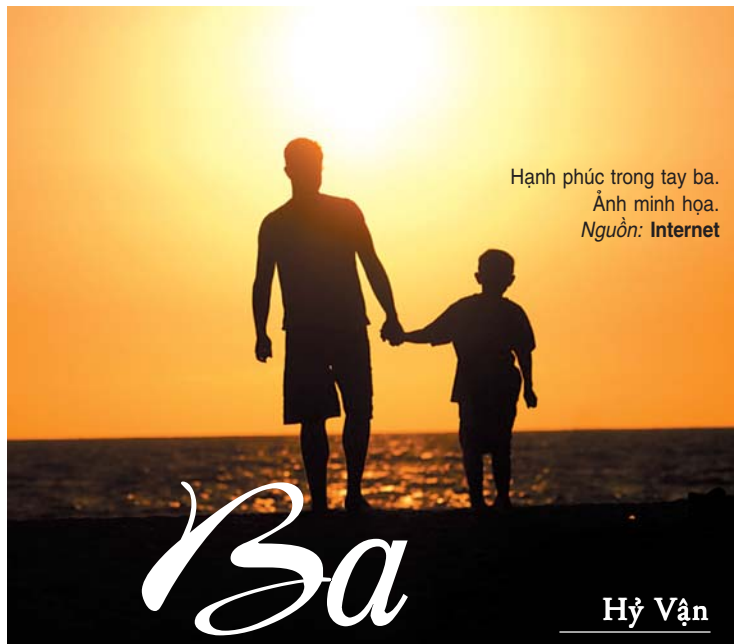
Đến đây, tự nhiên tôi thèm cái không khí cơm nhà của gia đình mình ghê gớm. Vậy mà mỗi lần về nhà, lắm lúc tôi mãi chơi với đám bạn mà bỏ bữa, thậm chí có khi mẹ gọi điện thoại kêu về ăn cơm lại còn ừ ừ, nản nã vì cuộc vui chưa tàn.

- Alô, mẹ ơi, nấu cho con món sườn xào chua ngọt nha, ngày kia con về! ■

Đến Nami... (Tiếp theo trang 50)

Tại bức phù điêu được thiết kế như một poster phim ở đầu con đường dẫn vào khu du lịch Nami lúc nào cũng có một hàng dài những du khách chờ chụp ảnh, bởi ai cũng muốn được một lần hóa thân vào hai nhân vật chính trong câu chuyện ấy. Nếu muốn có một bức ảnh riêng chụp ở đây vào mùa này, bạn sẽ phải chờ từ 30 phút cho đến một tiếng đồng hồ mới đến lượt. Ở nơi mà Joon Sang và Yu Yin đã ngồi nặn người tuyết và trao nhau nụ hôn đầu tiên hay nơi đặt bức tượng của họ bên hàng cây thơ mộng, tôi đã nhiều lần trở thành "nhiep ảnh gia bất đắc dĩ",

khi có rất nhiều cặp đôi nhờ ghi lại khoảnh khắc dễ thương và lãng mạn của họ, giống như trong phim. Họ có thể là những cặp vợ chồng, những cặp đôi sắp cưới hay đang yêu, nhưng trên khuôn mặt tất cả đều sáng bừng hạnh phúc. Có thể họ cũng như tôi, đang nghĩ và thầm mong ước có được một tình yêu chân thành, bền chặt dù có qua bao khổ đau, xa cách như Joon Sang và Yu Yin. Họ đến từ nhiều quốc gia, nói nhiều ngôn ngữ khác nhau, nhưng chúng tôi đã chụp ảnh cho nhau, đã đứng bên cạnh nhau với nụ cười và ánh mắt thân thiết, bởi cảm nhận về tình yêu thì không cần lời nói mà cần thứ xúc cảm kỳ diệu, ấm áp xuất phát từ trái tim ■

Hạnh phúc trong tay ba.
Ảnh minh họa.
Nguồn: Internet

Ba

Hỷ Vận

Đó là những ngày hè, trời oi bức, lũ nhỏ hay sấm soi nơi bờ mương, kênh rạch để bắt cá. Tôi lên lớp Bốn và cũng giống nhiều đứa trẻ khác, nghịch ngợm, ngây thơ, không biết gì nhiều ngoài những lần vô tư thả bò ngoài đồng và lượm củ trên gò. Ba mẹ tôi không khó nên tôi tha hồ lũng lảng với tuổi thơ của mình. Rồi một ngày, ba tôi mất đi, mẹ và anh, chị tôi thì vẫn còn đó. Tôi chỉ biết vậy thôi! Ngày tang lễ của ba, tôi khóc thét lên dữ dội nhưng giọt nước mắt chưa cay, chưa đắng như bây giờ, khi tôi đã trưởng thành và thương cảm nhiều như thế nào về "nghĩa tử là nghĩa tận".

Những ngày không có ba, cuộc sống của tôi chật vật hơn. Ba không cùng mẹ ra đồng làm ruộng, không lên gò trồng mì, không chạy xe ôm vào những sớm mai ở ngã ba giao nhau với quốc lộ nữa. Ba không còn cho bánh tôi mỗi lần đi ăn giỗ về. Ba không tìm tôi và đánh cho một roi khi nũng nịu đòi quà "cao cấp" hơn cái bánh ít có hoài mỗi lần ăn giỗ. Ba không cho tiền tôi khi đi học nữa. Ba không chở tôi qua hàng xóm chơi nữa. Còn tôi, tôi làm thêm nhiều việc vặt khác. Mẹ tôi qua năm tháng cứ gầy guộc hẳn ra. Anh, chị tôi chỉ vài năm sau đó lần lượt nghỉ học và tìm việc đi làm để lo cho đứa em út là tôi. Tôi thì còn được đi học mãi. Ba mất đi, nhà tôi không nguyên vẹn, tôi thấy thiếu vô cùng những ngày nắng vui tươi nhưng lại tràn ngập những ngày mưa buồn rử rượi. Những ngày vắng ba là những ngày hiu quạnh trong thế giới của tôi, của gia đình tôi. Thời nào còn ba nữa! Vắng bóng một người đôi khi mất cả thiên đường.

Tôi nhớ có lần đã lâu lắc rồi, cái lần duy nhất trong suốt 12 năm kể từ ngày ba mất, tôi ngủ mơ thấy ba. Đó là một hình ảnh mập mờ, những đường nét không rõ ràng về khuôn mặt của ba, về đôi mắt, về chiếc mũi

cao và cái miệng méo do một lần trúng gió để lại. Tôi chẳng biết có phải ba ghé thăm tôi cho đỡ nhớ đứa con gái nhỏ tội nghiệp và dùng để nó thấy kỹ, biết kỹ không thì sẽ sứt sùi, sụt sướt nên mới mập mờ như vậy. Sao không cho con được thấy ba nhiều lần hơn nữa, dù chỉ là trong mơ thôi để con gái không lủi thủi ra ngõ đợi ba về, để con tin rằng ba vĩnh viễn không còn tồn tại trên cõi đời này nữa.

Rồi tôi cố gắng lắm cũng học hết lớp 12 và thi đỗ đại học. Ngày đi thi lần ngày nhập học, mẹ bận, thay ba mẹ, anh trai dẫn tôi đi. Tôi lướt mắt qua những đứa bạn được ba cầm tay, mẹ xách tập vở chăm chút từng li từng tí mà lòng trĩu nặng vô cùng. Anh trai cũng quan tâm tôi lắm nhưng những lúc đó tôi cần ba mẹ hơn ai hết trên trái đất này. Như một thói quen, tôi trưởng thành và sống một cuộc đời không đủ đầy tình thân. Những người thân yêu còn lại của tôi, họ thương tôi nhiều, họ thương tôi lắm. Và trong tôi tình cảm với họ cũng vô vàn nhưng chẳng thể nào nói ra. Mọi thứ qua đi, ngoảnh lại thấy thời gian trôi vèo không dùng dằng ở lại một giây nào của quá khứ. Nếu có ở lại, nếu có phép màu tôi cũng xin về lại tuổi thơ của những năm tháng trước khi tôi là học sinh lớp Bốn.

Bây giờ, tôi sống xa nhà. Tôi tập quen dần với những bữa cơm một mình hoặc chỉ có bạn bè chung mâm. Tôi không còn nhớ về ba nhiều như trước nữa, con gái của ba bây giờ đã mạnh mẽ hơn. Tôi không còn rần rần những tổn thương, tủi thân gợn lên, đau nhói ngọp lòng khi thấy người ta có ba chở đi học, người ta có ba véo má, xoa đầu và cười rúc rích mỗi lần đùa cợt. Ba tôi đang ở trên thiên đường, nơi những vì sao xung quanh phải ganh tị với ngôi sao nơi ba định vị ghé qua nhìn con gái mỗi đêm. Mỗi năm, giỗ ba là ngày tôi xem đẹp nhất của hè, ngày trăng tròn nhất của tháng. Mỗi năm, có bận thế nào, tôi cũng đặt vé xe rồi lon ton trở về thăm nhà, thấp ba nén hương lên bàn thờ. Chỗ trang trọng ấy, có di ảnh ba tôi, mặc đồ vest, cái miệng đương mỉm cười và méo sang một bên. Ba vẫn luôn cười với con, với mẹ, với anh, chị và mọi người. Mẹ ba vẫn nằm bình yên ở chân dãy núi không quá xa nhà, nơi có những đồi sim tím, ngọt, những bụi cỏ vàng khè ngày hè rồi lại xanh mướt khi mưa xuống. Bên cạnh ba, gió, mây, hoa, lá sẽ kể chuyện con gái ở xa, chuyện của gia đình mình cho ba nghe. Con gái lớn rồi, con gái phải đi xa thay ba lo cho gia đình. Hẹn mỗi năm, vào cái ngày luôn rạo rục trong con những tình cảm thiêng liêng nhất, mình lại về đoàn tụ trong một mái nhà, an nhiên, bình dị. Tôi nghĩ, có những chuyện theo năm tháng trở thành nỗi buồn quyện theo hương khói bay vút trên trời cao mà người ở lại dần người ngoại và mỉm cười thanh thản ■

Thu Tánh

Hành trình tháng ba

Tháng ba trở về
Trong làn khói bếp thơm nồng
Hoa gạo xòe cánh mới
Dòng sông - hàng tre - lặng lẽ
"Cái cò lặn lội..."
Gọi những băng khuâng.

Tháng ba
Sầm sập cơn đông đầu mùa
Trái chín trong vườn
Lộp độp...
Mẹ...
Rong ruổi trên khắp nẻo đường
Những quả khế, mít, xoài, vú sữa...
Có ngọt ngào năm tháng chất chiu?

Con nghe tháng ba vọng về
Là bàn chân đóng phèn, nứt nẻ của cha
Là giọt mồ hôi rơi trong đôi tay chai sần của mẹ...

Tháng ba trở lại
Cánh đồng đã gặt xong
Chỉ còn trơ gốc rạ.
Tiếng se se vọng trời xa khó học
Đôi vai gầy nghiêng nghiêng...
Cặm cùi
Đôi mắt rừng rừng
Thương bóng lúa đổ dài!

Tháng ba trở về
Cánh đồng thơm những hạt mầm xanh
Nhớ bóng mẹ cha chẳng quản chi mưa nắng

Nhớ tháng ngày
Cây lúa gầy nhẽ nhạt giọt phù sa
Lớn bằng nhọc nhằn nắng hạn.

Rồi tháng ba trở lại
Lúa xanh ngắt cánh đồng
Cánh cò thông thả soi bóng bên nương
Hạt thóc vàng nắng mưa
Đéo thơm từ cổ tích
Nuôi lớn cả tuổi thơ.

Rồi tháng ba chợt đến
Trong những ngày xanh màu áo tình nguyên
Tuổi trẻ thấm đẫm giọt mồ hôi
Trên cánh đồng nắng hạt
Tiếng cười vang khúc khích...
Mênh mang ngon gió chiều
Theo bước chân vọng lại
Tuổi thanh xuân tươi mãi
Tiếng mùa về xôn xao...

Tháng ba
Vọng về trong tiếng bước chân đến trường
Chợt nhận ra...
Con thuộc lòng biết bao nhiêu bài giảng
Nhưng chưa bao giờ thuộc hết những lo toan
Cha mẹ ngày đêm thao thức
Đâu biết rằng
Tuổi thơ lớn khôn
Bắt đầu từ những ngày
Tháng ba của ruộng đồng
Trong ký ức tuổi thơ đậm lại
Chưa thuộc hết những phút giây
... Là dáng mẹ cha gầy guộc
Đong đầy những yêu thương ■

Hoa gạo xòe cánh mới. Ảnh: Internet

Người đồng hành phong trào thanh niên

Năm 2016 đánh dấu chặng đường 85 năm lịch sử vẻ vang của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và tuổi trẻ Việt Nam. Đây là dịp quan trọng để mỗi đoàn viên, thanh niên ĐHQG-HCM ôn lại lịch sử, truyền thống hào hùng của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, đồng thời là cơ hội để thể hiện trách nhiệm và vai trò của tuổi trẻ trong việc kế thừa và phát huy truyền thống, xung kích, sáng tạo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam.

BCS Đoàn ĐHQG-HCM

Kỷ niệm 85 năm ngày thành lập Đoàn

Sau khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời (3/2/1930), Đảng đã thấy rõ tầm quan trọng của việc xây dựng tổ chức Đoàn. Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng lần II, dưới sự chủ trì của Tổng Bí thư Trần Phú diễn ra tại Sài Gòn từ ngày 20 đến 26/3/1931 đã dành một thời gian quan trọng để bàn về công tác thanh niên và xây dựng tổ chức Đoàn. Hội nghị đề ra nhiệm vụ: cần kíp tổ chức ra Thanh niên Cộng sản Đoàn; các cấp ủy Đảng từ trung ương đến địa phương phải cử ngay các cấp ủy viên của Đảng phụ trách công tác Đoàn.

Xuất phát từ ý nghĩa đặc biệt ấy, được Bộ Chính trị và Bác Hồ chấp thuận, theo đề nghị của Ban Thường vụ Trung ương Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam, Đại hội Đoàn toàn

quốc lần III (từ ngày 22 đến 25/3/1961) đã quyết định lấy ngày 26/3/1931 làm ngày thành lập Đoàn. Từ đó, ngày 26/3 trở thành ngày truyền thống của tuổi trẻ Việt Nam, của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh.

85 năm qua, cùng với sự phát triển của đất nước, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và các thế hệ thanh niên Việt Nam đã nối tiếp nhau viết nên những truyền thống vẻ vang của các thế hệ đi trước. Đó là truyền thống yêu nước nồng nàn, trung thành với Đảng, gắn bó chặt chẽ với lợi ích dân tộc, với nhân dân; truyền thống xung kích cách mạng, xung phong tình nguyện, sẵn sàng đón nhận và hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao; truyền thống hiếu học, cần cù, sáng tạo; truyền thống đoàn kết, yêu thương, giúp đỡ lẫn nhau.

Sinh viên Trường ĐH Bách Khoa và chương trình Mùa hè xanh "Bê tông hóa cầu đường nông thôn". Ảnh: Thái Việt

Công tác Đoàn và Phong trào thanh niên tại ĐHQG-HCM

Công tác Đoàn và phong trào thanh niên tại ĐHQG-HCM luôn được chú trọng, là một động lực quan trọng trong quá trình xây dựng hình mẫu sinh viên ĐHQG-HCM trong thời đại mới. ĐHQG-HCM là đơn vị đi đầu trong phong trào thi đua của thanh niên Thành phố với những thế mạnh nổi bật, định hình tên tuổi và giá trị của một trung tâm giáo dục lớn của cả nước.

Học tập - nghiên cứu khoa học: cán bộ trẻ - sinh viên ĐHQG-HCM năng động tham gia các chương trình nghiên cứu khoa học, đạt nhiều giải thưởng cao của Thành phố và các bộ ngành trung ương. Trong những năm gần đây, ĐHQG-HCM luôn có đại diện trong danh sách những Công dân trẻ tiêu biểu của Thành phố - những tấm gương học tập, nghiên cứu khoa học xuất sắc, tiêu biểu cho đội ngũ trí thức trẻ và tài năng.

Tình nguyện vì cộng đồng: Nổi bật với các chiến dịch tình nguyện thu hút đông đảo sinh viên và sự quan tâm của cộng đồng xã hội: chiến dịch Mùa hè xanh Trường ĐH Bách Khoa với nội dung Bê tông hóa cầu đường nông thôn; chiến dịch Xuân tình nguyện xuất phát từ Trường ĐH KHXH&NV hiện đã được nhân rộng trong

toàn Thành phố; chương trình "Máy tính cũ, Tri thức mới" của Trường ĐH Công nghệ Thông tin được nhận giải thưởng Hồ Hào Hôn của Thành đoàn TP.HCM. Tình nguyện ngày càng trở thành một phẩm chất không thể thiếu của sinh viên - người trí thức trẻ với trách nhiệm cộng đồng và ý thức công dân được bồi đắp ngay từ giảng đường đại học.

Chung tay xây dựng Khu đô thị ĐHQG-HCM xanh - hiện đại: Nằm trong chiến lược của ĐHQG-HCM giai đoạn 2016-2020 xây dựng Khu Đô thị ĐHQG-HCM - thành phố khoa học, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh ĐHQG-HCM chủ động tổ chức ký kết liên tịch với Đoàn Thanh niên các đơn vị liên quan, các đơn vị đang trú đóng trong khu vực như Đoàn Công an TP.HCM, Quận Đoàn Thủ Đức - TP.HCM, Thị Đoàn Dĩ An - Tỉnh Bình Dương, Đoàn Trường ĐH Nông Lâm, Đoàn Trường ĐH An ninh Nhân dân, Đoàn trường ĐH Thể dục Thể thao để phối hợp trong công tác an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, thực hiện nếp sống văn minh đô thị trên địa bàn Khu Đô thị ĐHQG-HCM. Hoạt động liên tịch bước đầu đã phát huy hiệu quả trong việc kết nối các đơn vị cùng giải quyết các vấn đề xã hội chung trên địa bàn.

Hướng tới kỷ niệm 20 năm thành lập Đoàn ĐHQG-HCM

Được thành lập theo Nghị quyết 01/NQ-TC/97 ngày 3/1/1997 của Ban Thường vụ Thành đoàn TP.HCM, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh ĐHQG-HCM là cấp bộ Đoàn hoàn chỉnh và là mô hình Ban Cán sự Đoàn duy nhất của cả nước.

Trải qua gần 20 năm xây dựng và phát triển, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh ĐHQG-HCM đã luôn đồng hành cùng phong trào thanh niên - sinh viên ĐHQG-HCM, từng bước định hình thế mạnh, bản sắc của ĐHQG-HCM trong khối các trường đại học, cao đẳng, trung cấp chuyên nghiệp nói riêng và trong phong trào thanh niên, phong trào thi đua của Thành phố nói chung.

Hướng tới kỷ niệm Đoàn TNCS Hồ Chí Minh ĐHQG-HCM bước sang tuổi 20/3/1/1997-3/1/2017), đoàn viên, thanh niên ĐHQG-HCM ra sức phấn đấu học tập, rèn luyện, góp sức trẻ xây dựng ĐHQG-HCM thành Thành phố khoa học, nơi hội tụ của công nghệ, văn hóa và tri thức Việt Nam ■

Cửa hàng tích hợp cà phê sách - Youth Station trong khuôn viên Trường ĐH KHXH&NV, cơ sở Linh Trung, Thủ Đức. Ảnh: NVCC

HỢP TÁC XÃ THANH NIÊN NHÂN VĂN

Tháng 11/2015, cửa hàng tích hợp cà phê sách Youth Station chính thức khai trương. Đây là mô hình dịch vụ Hợp tác xã Thanh niên Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM (HTX) và là HTX thanh niên đầu tiên tại Việt Nam. *Bản tin ĐHQG-HCM* đã có buổi trò chuyện với bạn Nguyễn Thị Hoàng Triều, Chủ tịch HĐQT của HTX.

Trang Minh thực hiện

*** HTX Thanh niên Youth Station là mô hình mới mẻ và duy nhất tại Việt Nam, cơ duyên nào đưa Hoàng Triều đến với HTX?**

- Ở các nước, HTX trong trường học đã có từ lâu đời, tiêu biểu là Canada, Nhật Bản... Đây là mô hình kinh doanh phi lợi nhuận, xuất phát từ nhu cầu của các thành viên trong cộng đồng. Họ tập hợp lại, thực hiện công việc kinh doanh, đáp ứng nhu cầu của họ.

Nhận thấy sự ưu việt của mô hình này,

SOCODEVI (Tổ chức HTX Quốc tế) đã chủ động liên hệ với Trường ĐH KHXH&NV để thành lập dự án. Sau khi nhận được sự đồng ý từ Ban Giám hiệu, Đoàn Trường đã cùng SOCODEVI bắt đầu tìm hiểu sâu hơn về dự án. Và Triều được giao trọng trách này.

*** Mất bao lâu để HTX đi vào hoạt động?**

- Quá trình hình thành HTX Thanh niên đầu tiên ở Việt Nam mất đúng bốn năm. Tháng 9/2011, Đoàn Trường bắt đầu tiếp nhận ý tưởng và triển khai bằng việc cử một nhóm làm việc gồm cán bộ Đoàn và một số sinh viên tâm huyết tìm hiểu sâu hơn về các mô hình HTX ở nước ngoài. Kế đến, nhóm này làm việc với các chuyên gia về mặt pháp lý, đi khảo sát, phân tích thị trường, tìm hiểu tính cạnh tranh của các dịch vụ, mặt hàng mà HTX định kinh doanh. Các bạn làm việc như một công ty kinh doanh thật sự. Chỉ có điều HTX này là dành cho sinh viên, nếu các bạn không hiểu, không biết về mô hình hợp tác xã thì dự án sẽ hoàn toàn thất bại.

Tổ chức SOCODEVI hỗ trợ các thông tin về mô hình HTX của nước ngoài, tổ chức cuộc thi "Ý tưởng hình thành HTX trong trường học:

Khởi sự như thế nào?". Cuộc thi thu thập được nhiều ý tưởng khả quan.

Từ cuộc thi này, rất nhiều sinh viên sẵn sàng đón nhận mô hình HTX. Các bạn còn đề xuất những "mặt hàng" hứa hẹn sẽ hút khách như dịch vụ đánh máy, chỉnh sửa niên luận; dịch vụ ăn uống, nghỉ trưa; bán văn phòng phẩm, quà lưu niệm... Ngay lập tức Đoàn Trường đã biến ý tưởng đó thành hiện thực bằng việc mở thư quán Văn Khoa với quy mô nhỏ, làm tiền đề cho Youth Station sau này.

*** Những thuận lợi của HTX là gì?**

- SOCODEVI hỗ trợ nhóm làm việc rất nhiều và hiệu quả, từ các thiết bị phục vụ kinh doanh như phần mềm bán hàng, phần mềm tính tiền đến các kiến thức, kỹ năng căn bản như viết báo cáo kinh doanh, dự kiến kết quả kinh doanh. Đó là những kiến thức, kỹ năng thiết thực và hữu ích, chứ đa phần sinh viên Nhân văn không rành về công việc kinh doanh.

Tuy nhiên, dự án vương một chút về luật HTX nên mãi đến tháng 2/2015, HTX mới xin được giấy phép kinh doanh. Trải qua thêm một thời gian hoàn thiện kế hoạch, đến tháng 9/2015 mới bắt đầu thi công Youth Station.

*** Đây là một mô hình được học hỏi từ nước ngoài vậy khi đến Việt Nam nó có khác đi nhiều so với mô hình gốc không?**

- Do đặc thù môi trường Việt Nam nên mô hình HTX ở đây có sự khác biệt so với mô hình gốc ở vài phương diện.

Thứ nhất là mức độ tham gia. Ở nước ngoài, gần như 100% sinh viên của trường đều là thành viên của HTX. Vì ngoài dịch vụ đào tạo, HTX là nơi duy nhất cung cấp tất cả dịch vụ còn lại cho

sinh viên. Còn ở mình, sinh viên tham gia HTX ít bị ràng buộc, chủ yếu là vận động, khuyến khích.

Thứ hai là về tổ chức. Ở nước ngoài, đơn vị điều hành HTX là hội đồng quản trị, họ thuê giám đốc và giám đốc sẽ thuê nhân viên làm việc toàn thời gian hoặc bán thời gian. Đó là một bộ máy kinh doanh hoàn chỉnh, một công ty thật sự trong trường học. Còn bên mình, đa số người điều hành HTX đều làm việc bán thời gian nên tính chuyên nghiệp không bằng họ.

Thứ ba là về mức độ phát triển. Ở nước ngoài, cụ thể là Canada, họ có một hệ thống HTX ở khắp các trường đại học, cao đẳng. Các HTX này cùng nhau hình thành một HTX lớn hơn gọi là liên hiệp HTX trong trường học. Trách nhiệm của liên hiệp HTX là làm đầu mối cung cấp đơn hàng cho các HTX thành viên. Mô hình tập thể mang lại được lợi ích nhiều hơn. Còn HTX của mình chỉ là mô hình đơn lập và quy mô còn quá nhỏ.

*** HTX Thanh niên đã vận hành được Youth Station, vậy định hướng sắp tới của HTX Thanh niên là gì, thưa chi?**

- Hiện tại Youth Station của HTX có các dịch vụ quầy sách, giáo trình, quầy nước, quà lưu niệm, văn phòng phẩm và hỗ trợ không gian để tổ chức triển lãm. Định hướng sắp tới, trước hết là ổn định kinh doanh và phát triển thêm các dịch vụ khác, đặc biệt là thức ăn nhanh.

Trong năm nay, HTX sẽ hỗ trợ cho Liên minh HTX Việt Nam và SOCODEVI soạn thảo quyền Cẩm nang các bước thành lập HTX trong trường học. Quyền cẩm nang ra đời sẽ giúp các trường quan tâm đến HTX để đăng tiếp cận hơn với mô hình này ■

Sinh viên có cơ hội trải nghiệm những dịch vụ tốt nhất

Nhà trường luôn hướng tới những hoạt động vì sinh viên, tạo môi trường để sinh viên có cơ hội trải nghiệm những dịch vụ tốt nhất về sinh hoạt, giải trí, rèn luyện và phát triển kỹ năng. Nhận thấy được những ưu điểm của HTX kiểu mới đối với sinh viên nên Ban Giám hiệu rất ủng hộ và tạo điều kiện thuận lợi để phát triển. Trong đó, sự chủ động, sáng tạo của Đoàn Thanh niên cùng với các chuyên gia tư vấn, hỗ trợ và những chuyến đi học hỏi kinh nghiệm về phát triển HTX trong các trường đại học ở Canada là những yếu tố quan trọng giúp HTX Thanh niên được thành lập tại trường.

Mô hình này là mô hình dịch vụ phi lợi nhuận, chủ yếu để phục vụ sinh viên. HTX phát triển từ những hoạt động, tiện ích nhỏ như thư quán cà phê, sách rời mới mở rộng ra việc tổ chức sự kiện, phát triển du lịch... Mô hình dựa trên 3 hoạt động chính gồm quản lý hành chính, hoạt động của sinh viên và các dịch vụ phục vụ đời sống sinh viên.

TS Nguyễn Khắc Cảnh (Phó Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV)

"Gia đình" CLB Nữ sinh KTX ĐHQG-HCM. Ảnh: CLB cung cấp

CLB Nữ sinh KTX ĐHQG-HCM:

10 năm - NỖI NHỮNG CẢM XÚC

Chuyên tổ chức những chương trình, hoạt động liên quan đến tâm sinh lý, giới tính, sức khỏe, kỹ năng, gia chánh, học tập cho nữ sinh tại KTX ĐHQG-HCM, CLB Nữ sinh - sau 10 năm hoạt động - đã thu hút đông đảo sinh viên tham gia.

Ngũ Thanh Tuyền

Sân chơi để khám phá bản thân

CLB Nữ sinh thành lập năm 2006 trực thuộc Trung tâm Quản lý KTX, lúc đầu chỉ có phòng Tâm lý tư vấn - sức khỏe nữ sinh do bác sĩ Đỗ Thị

Hoa phụ trách. Đây là nơi tư vấn thường xuyên cho sinh viên về các vấn đề liên quan đến tâm lý, hôn nhân gia đình và sức khỏe sinh sản.

CLB Nữ sinh hiện nay được chia thành 3 ban chính, gồm ban Nội dung, ban Văn nghệ và ban IT (Kỹ thuật). Các ban luôn phối hợp chặt chẽ với nhau, sinh hoạt đều đặn vào mỗi thứ Tư

hàng tuần tại Hội trường Nhà A6, góp phần bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng thiết yếu về gia đình cho cả nam và nữ sinh viên nội, ngoại trú với nhiều hình thức sinh động, gần gũi.

Chủ nhiệm CLB Đặng Thị Mai Ly cho biết: "Hiện nay, CLB có hơn 40 thành viên. Nội dung hoạt động phong phú, đa dạng đáp ứng đầy đủ nhu cầu đời sống cho sinh viên nội trú. CLB thường tổ chức các hoạt động văn hóa bổ ích, làm cầu nối giữa các bạn sinh viên. Đây còn là môi trường để các bạn rèn luyện kỹ cho cuộc sống bản thân và gia đình sau này".

Bạn Trần Nguyễn Thoại Vi (cựu sinh viên Trường ĐH KHXH&NV) tâm sự: "Tham gia CLB Nữ sinh, mình nhận được rất nhiều chia sẻ về kinh nghiệm, kỹ năng từ bạn bè và các anh chị đi trước; mình đã biết cách lập kế hoạch cho tương lai; trau dồi khả năng giao tiếp, tự tin hơn với những bạn có chung niềm đam mê, sở thích".

Hoạt động chính của CLB là tổ chức chương trình chào mừng các ngày lễ kỷ niệm liên quan đến nữ sinh, chương trình tư vấn tình cảm và sức khỏe sinh sản... Trước mỗi chương trình khoảng một tháng, các thành viên CLB họp để tìm ý tưởng, lên kế hoạch khá quy củ rồi phối hợp Ban Quản lý KTX triển khai. Nhiều chương trình tạo được dấu ấn như chương trình Tri ân Ngày Nhà giáo Việt Nam (2011), Body Language (2012), Kết nối yêu thương (2013), Duyên dáng Nữ sinh KTX (2013), Nhật ký của mẹ (2015)...

Trong năm học 2014-2015, nhóm nhảy NS Dance Crew, trực thuộc CLB Nữ sinh do bạn Trần Thiện Nhân (sinh viên Khoa Văn hóa học,

Nhóm nhảy NS Dance Crew, trực thuộc CLB Nữ sinh. Ảnh: CLB cung cấp

Trường ĐH KHXH&NV, Trưởng ban Văn nghệ của CLB) sáng lập và phụ trách. Nhóm nhảy hoạt động vào mỗi tối hàng ngày, đã tạo điều kiện cho các bạn sinh viên trong KTX vừa thể hiện cá tính, bản lĩnh, tài năng vừa góp phần giúp các bạn rèn luyện sức khỏe, cải thiện vóc dáng...

"Là con trai, khi đăng ký tham gia CLB Nữ sinh, mình cũng có chút ngại ngần vì đa số thành viên đều là nữ. Tuy nhiên, sau một thời gian cùng hoạt động, mình nhận thấy rõ vai trò và trách nhiệm của mình đối với các bạn nữ trong CLB. Vì thế mình cố gắng để trở nên chín chắn, tự tin và mạnh mẽ hơn. CLB đã giúp mình phát hiện được những khả năng của bản thân" - Bạn Trần Quang Đại, sinh viên năm I Trường ĐH Bách Khoa, cho biết.

Mái nhà đầy ắp yêu thương

CLB Nữ sinh không chỉ là nơi để vui chơi, giải trí mà còn là mái nhà chung cho tất cả thành viên được gắn kết, giúp đỡ nhau trong học tập và trong cuộc sống. Bên cạnh đó, các bạn trẻ có thể tạo dựng mối quan hệ và ghi dấu những kỷ niệm đẹp của thời sinh viên.

Bạn Lê Thị Mỹ Linh - Trưởng Ban Nội dung của CLB cho biết: "Ngày đầu tiên vào CLB, mình hơi e dè sợ sệt. Nhưng sau đó, được sự dìu dắt tận tình của các anh chị và các bạn, mình đã mạnh dạn hơn và có thêm nhiều bạn mới. CLB giúp mình trưởng thành rất nhiều".

Ngoài hoạt động chuyên môn, CLB còn thường xuyên tổ chức những sinh hoạt ngoại khóa, chuyến du lịch, chương trình thiện nguyện, giao lưu với các CLB, đội, nhóm ở nhiều trường đại học, cao đẳng trong khu vực... Qua đó, các thành viên có thể trau dồi kỹ năng làm việc nhóm, kết nối cộng đồng, mở rộng trải nghiệm đời sống.

Anh Nguyễn Thanh Tuyền, Cán bộ KTX ĐHQG-HCM nhận xét: "Sau hơn 10 năm hoạt động, CLB Nữ sinh đã có nhiều đóng góp thiết thực trong việc xây dựng văn hóa đại học ở KTX. Đây chính là động lực để Ban Quản lý KTX tích cực phát triển thêm các mô hình mới, hoàn thiện hơn; tạo thêm sân chơi, môi trường giao lưu học tập gần gũi và hữu ích cho các bạn sinh viên. Hy vọng trong thời gian tới, CLB Nữ sinh sẽ phát huy tiềm lực của mình để có những hoạt động bổ ích, thú vị, thu hút các bạn sinh viên tham gia nhiều hơn nữa" ■

Nguyễn Xuân Giềng trong thời gian nghiên cứu tại Hàn Quốc. Ảnh: NVCC

Không thể trở về Việt Nam với hai bàn tay không

Đó là khẳng định của Nguyễn Xuân Giềng - sinh viên năm cuối ngành Công nghệ Thông tin (CNTT) Trường ĐH KHTN - ĐHQG-HCM, người vừa xuất sắc giành giải Đặc biệt Eureka 2015. Bằng chất giọng thân thiện và không kém phần hài hước, anh "bật mí" về hành trình đến với CNTT và ước vọng tương lai của mình.

Anh Nhàn - Ngọc Biển

Mê CNTT từ quảng cáo

Chàng trai xứ Huế Nguyễn Xuân Giềng hào hứng kể về niềm đam mê lập trình máy tính từ thuở bé thơ của mình. Hồi ấy, thấy chương trình trúng thưởng máy tính trên tờ quảng cáo của hãng CocaCola, ngày nào cậu bé Xuân Giềng cũng uống loại nước ngọt này với hy vọng mình sẽ là người may mắn trúng thưởng. Khát khao chiếc máy tính đến nỗi những lúc rảnh rỗi, cậu thường cắt bìa cứng vẽ thành bàn phím và ngồi đánh chơi.

Khi biết người bác vừa sắm chiếc máy tính, thế là ngày ngày cậu bé Xuân Giềng càn mẫn đạp xe lên nhà người bác ấy chơi để làm quen với cỗ máy kỳ diệu này. Từ những trò chơi game đơn giản ban đầu, Xuân Giềng dần dần biết lập trình máy tính và nó trở thành niềm đam mê lớn nhất.

Suốt thời phổ thông, Xuân Giềng luôn áp ủ giấc mộng vào ngành CNTT của Trường ĐH Bách Khoa Đà Nẵng. Nhưng đến giữa năm lớp 12, khi tham gia chương trình tư vấn tuyển sinh, anh thấy rất thiện cảm với Trường ĐH KHTN - một trường hàng đầu về đào tạo CNTT nên anh quyết định nộp hồ sơ vào trường này.

Anh cho biết con đường học tập của anh không trải đầy hoa hồng

mà trái lại, nó có nhiều "nốt trầm" và không ít lần thất bại. Anh muốn học cấp III ở Trường Quốc Học Huế nhưng do chuẩn bị không tốt nên đành ngậm ngùi "lỡ hẹn". Anh trở về học tại một trường ở huyện. "Lúc đó anh cũng xuống tinh thần lắm, nhưng nhờ có sự ủng hộ từ gia đình nên mới có Nguyễn Xuân Giềng như ngày hôm nay".

Bước vào cấp III, có khoảng thời gian Xuân Giềng sa đà vào thế giới game online, bỏ bê việc học và bị tụt hạng. Anh nhớ lại: "Hồi đó, anh hay lấy tiền tiết kiệm của mẹ đi chơi game. Rồi một lần mẹ anh thấy được. Anh nghĩ mẹ sẽ đánh đòn thật nặng. Nhưng không, mẹ chỉ khóc. Rồi hai mẹ con ôm nhau trong nước mắt. Tự nhiên trong lòng anh cảm thấy bứt rứt và hồi hận lắm. Và anh nhủ thầm: mình phải thay đổi từ đây".

Học cao để phụng sự đất nước

Nguyễn Xuân Giềng bắt đầu xây dựng cho mình lối sống chủ động từ khi đọc và thấu hiểu nguyên tắc "mười nghìn USD" trong cuốn sách Nghĩ giàu, làm giàu. Anh tập cho mình thói quen mỗi buổi tối, trước khi đi ngủ phải viết ra 5 việc mình phải hoàn thành vào hôm sau. Đặc biệt, việc dành thời gian để học tiếng Anh và đọc sách luôn

được ưu tiên hàng đầu. Anh quan niệm: "Trong cuộc sống mình phải biết nắm bắt tất cả cơ hội khi có thể. Trong công việc, một khi đã nhận trách nhiệm thì phải hoàn thành tốt nhất. Đó là cách nhanh nhất để tạo ấn tượng và niềm tin đối với người khác".

Nói về dự định của mình, anh có vẻ phân vân: "Đôi khi anh nghĩ có nên đi làm để phụ ba mẹ nuôi các em hay không? Nhưng bây giờ anh đang có đà để phát triển, nếu bỏ dở thì chưa chắc mọi chuyện đã tốt hơn. Anh thật sự muốn học tiếp. Bởi khi đi học, mình sẽ có thêm nhiều kiến thức. Không những vậy, mình còn có thể tận dụng thời gian nghỉ hè để đi thực tập, tích lũy kinh nghiệm cho bản thân".

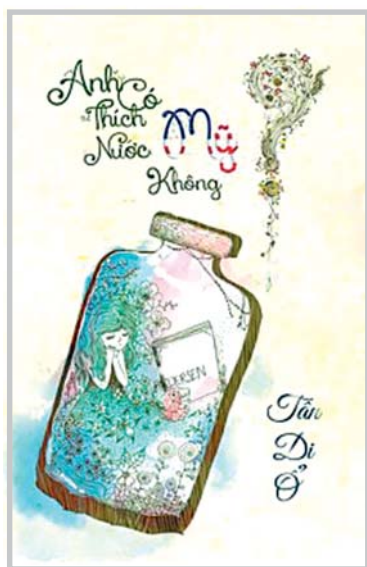
Ước vọng của anh là được học tập và làm việc ở nước ngoài cho tới khi thành đạt mới quay về Việt Nam. Anh nói: "Muốn đóng góp cho Việt Nam thì không thể trở về với hai bàn tay không. Muốn đóng góp ở một mức độ cao hơn cho đất nước thì bản thân phải có đủ lực, đủ vốn và mối quan hệ. Đó là ba điều quan trọng nhất mà anh mong muốn mang về Việt Nam. Anh chấp nhận xa gia đình, người thân để tiếp tục học cao lên vì đó là con đường không chỉ đảm bảo tương lai cho bản thân mà còn có thể phụng sự đất nước lâu dài" ■

TUỔI THANH XUÂN NHƯ MỘT CÁI VÃY TAY

Một cuốn sách nào đó viết rằng "Tuổi thanh xuân chỉ là để hoài niệm mà thôi".

Bởi "Giống như cố hương là nơi con người ôn lại thuở hàn vi, tuổi xuân là quãng thời gian để con người nhớ nhung, hoài niệm, khi bạn ôm nó vào lòng nó sẽ chẳng đáng một xu, chỉ khi bạn dốc hết nó, quay đầu nhìn lại, tất cả mới có ý nghĩa - những người đã từng yêu và làm tổn thương chúng ta, đều có ý nghĩa đối với sự tồn tại tuổi xuân chúng ta".

Ngọc Huyền

Anh có thích nước Mỹ không.
Nguồn: Internet

Chính vì thế những bộ phim về thời thanh xuân luôn có sức lôi cuốn kỳ lạ. Người ta gặp lại trong ấy chính con người thật của mình, thời tuổi trẻ sôi nổi đã qua của mình, từng gương mặt bạn bè, từng ký ức về những cuộc tình vụng dại thời son trẻ.

Anh có thích nước Mỹ không?

Bộ phim được chuyển thể từ cuốn tiểu thuyết Hoa ngữ cùng tên của nhà văn Tân Di Ổ. Người ta tìm thấy bóng dáng tuổi thanh xuân của mình qua cuộc đời của Trịnh Vy - nhân vật chính trong phim: một chút nổi loạn, một chút ngổ ngáo, hết mình với bạn bè và đánh cược tất cả vào tình yêu. Chắc bạn cũng từng như Trịnh Vy, ngẫu nhiên làm "oan gia" với một chàng trai nào đấy như Trần Hiếu Chính và luôn nhủ lòng mình rằng đó là một kẻ cực kỳ đáng ghét, ngạo mạn. Nhưng người ta vẫn thường bảo "oan gia ngõ hẹp", cô nàng Trịnh Vy không ngờ càng ghét một người sẽ càng muốn tìm hiểu về họ, để rồi

nhận ra mình yêu họ lúc nào không hay. Tôi chắc rằng bạn cũng như những Trịnh Vy, Nguyễn Quân trong phim, từng một lần dốc hết vốn liếng của mình vào tình yêu đầu đời, vào một người, bắt chấp kết cục ra sao. Bởi như người ta nói, tuổi thanh xuân quá ngắn, nên không ai quan tâm cái gọi là kết cục. Có thể bạn sẽ hơi thất vọng khi biết rằng cuối cùng không ai trong số những cô gái trong phim hạnh phúc nắm tay người mình yêu đi đến cuối đời. Nhưng với riêng tôi, dư vị từ những cuộc tình nhạt nhòa ấy nhắc tôi rằng: Tuổi trẻ, cứ yêu và sống hết mình, ngoảnh lại thấy từng người đi ngang đời mình, người mình rất yêu, hay người mình rất hận, tất cả đều đáng trân trọng, đều đáng quý với tuổi trẻ.

Cô gái năm ấy chúng tôi cùng theo đuổi

Bộ phim này tôi coi lại nhiều lần, đọc lại truyện sau khi xem phim. Những xúc cảm trong sáng, những hành động và suy nghĩ mà Thẩm Giai Nghi gọi là ấu trĩ đều là những gì mà tuổi trẻ đã trải qua. Cách làm phim rất thật, để mỗi người xem đều thấy mình trong đó. Không phải kiểu một tình yêu đã rõ, không phải kiểu sống chết bên nhau, nước mắt khổ đau hay tột cùng hạnh phúc. Nhẹ nhàng và bình yên, sôi nổi nhưng tình cảm. Đó cũng là cái để ta nhớ mãi về

那
些
年，
我
們
一
起
追
的
女
孩。
You are the apple of my eye.

Cô gái năm ấy
chúng tôi cùng theo đuổi
với tình yêu trong sáng.
Ảnh: Internet

tình yêu đầu đời.

Có lẽ nhiều người như tôi thường hay hỏi rút cuộc Thẩm Giai Nghi có từng yêu Kha Cảnh Đăng không? Nhưng sau này tôi hiểu ra có yêu hay không không quan trọng. Quan trọng là thời điểm. Bạn đừng bao giờ nghĩ nếu bạn đứng một chỗ đợi chờ một người kiên trì, nhẫn nại, chân thành thì một ngày người ấy sẽ quay về bên bạn. Bạn cũng đừng bao giờ nghĩ kiên trì theo đuổi một người, làm thật nhiều điều cho người ấy rồi cuối cùng sẽ thuộc về nhau. Bạn sẽ thích ai đó, yêu ai đó nhưng rồi sẽ lấy một người bạn không hề yêu, chỉ là người đó xuất hiện đúng thời điểm trong cuộc đời bạn, và người ta gọi đó là duyên phận. Giống như Thẩm Giai Nghi trong phim, người xem ngỡ cô sẽ đến với Kha Cảnh Đăng vì khoảng thời gian và những ký ức trong sáng cả hai đã có cùng nhau suốt thời học sinh. Nhưng có lẽ

Tuổi trẻ
trong phim
Cô gái
năm ấy
chúng tôi
cùng theo
đuổi.
Ảnh:
Internet

cả hai đã bỏ qua một điều quan trọng: thời điểm. Thời điểm để thổ lộ tâm tình, để bàn tay nắm lấy bàn tay, để bước qua ranh giới bạn thân. Tương lai là điều chưa biết, hiện tại là điều đang diễn ra nhưng ký ức mãi là điều không thể thay đổi. Những

gì chúng ta từng có trong quá khứ có thể khiến người trong hiện tại, tương lai ghen tị, vì dấu sao, ở những ngày thanh xuân tươi đẹp nhất, chúng ta đã ở bên nhau. Nhưng ký ức thì chỉ có thể mang ra ngắm nghía, mang ra hồi tưởng chứ vĩnh viễn không bao giờ quay lại lần hai. Đó dường như cũng là điều đọng lại trong lòng nhiều người khi xem bộ phim này.

"Tuổi thanh xuân giống như một cơn mưa rào. Dù cho bạn từng bị cảm lạnh vì tắm mưa, bạn vẫn muốn được đắm mình trong cơn mưa ấy lần nữa. Mỗi người đều từng có khoảng thời gian bông bọt ấy, khoảng thời gian mà mọi cậu con trai cùng thích một cô gái trong lớp, đi qua tháng ngày với những trò nghịch ngợm ngây ngô. Thế rồi tuổi thanh xuân lặng lẽ qua đi..."

Reply 1997 đã từng làm điều đúng bao nhiêu trái tim của người trẻ. Bởi "tuổi 18, chúng ta dễ dàng yêu một ai đó, cũng thường lo âu vì những chuyện cỏn con.

Tuổi 18, người lớn thường hay nói chúng ta dễ dàng bật cười vì những chuyện giản đơn.

Nhưng lúc ấy, chúng ta đều hết sức thật lòng... Dốc lòng, dốc sức hơn cả người lớn.

Tuổi 18 của năm 1997, đã bắt đầu như thế". Và tuổi thanh xuân cũng trôi qua nhanh như một cái vẩy tay ■

Nắng lác lác trên chùm hoa hoàng hậu, màu vàng rực rỡ không hiểu sao lại mang một vẻ dịu dàng, mát mẻ. Cứ như chùm hoa ấy đang ướp một thứ mật thanh ngọt chứ không phải là cái nắng gay gắt giữa ban trưa. Gió lùa qua gáy tôi, nghịch ngợm làm rối vài lọn tóc nhỏ. Tôi nhìn người con trai đang đứng trên bục giảng vẽ một vài ký hiệu thanh nhạc, khe khẽ giấu nụ cười xuống cái điện thoại đang bấm bấm không ngừng trò xếp kim cương. Cuối cùng thì, cũng lớn rồi...

Một con bé cột tóc đuôi gà đội mưa chạy ra trước cổng trường ngó nghiêng tìm một ai đó. Mưa rơi rả rích, một chiếc xe đạp tầm tã đậu dưới cây đa cạnh trường. Cô bé vui vẻ chạy đến, nghiêng đầu cười. Chiếc xe quay từng vòng làm xao động những vũng nước nhỏ đang lười biếng nằm ườn trên đường, vài cánh hoa chò hóm qua còn xoay tít vậy mà nay lại ủ rũ. Cô bé thích thú nhìn xuyên qua chiếc áo mưa trong suốt có chấm bi xanh, ngón tay lần theo những vệt nước lúc nhanh lúc chậm. Tấm lưng trước mặt đột nhiên có một sức hút mãnh liệt làm cô muốn dựa vào. Cô len lén ngả đầu, vài giọt mưa nghịch ngợm lấm tẩm lẩn trên má. Áp tai vào lưng áo trắng, nghe đầu phía trước nói: Sau này, muốn làm thầy.

Đó là tôi của bảy năm về trước, và người chờ tôi trên

chiếc xe đạp đó không ai khác chính là người đang đứng trên bục giảng kia. Cảnh tượng ngày hôm ấy cứ lặp đi lặp lại trong giấc mơ tôi, người ấy hỏi ước mơ của tôi là gì và cho đến giờ tôi cũng vẫn cứ mơ hồ, vô định. Tôi chỉ biết là tôi thích viết, tôi thích vẽ lên những ký ức hay những viễn cảnh đôi khi bất giác xuất hiện trong tâm trí mình, vẽ phác thảo, rồi lại tô màu. Như bây giờ, tôi đang

nhìn anh dạy và đầu óc thì mơ màng nghĩ về một viễn cảnh xa xôi. Có tôi. Có... anh. Bỗng dưng đỏ mặt, thấy mình... tào lao thiệt. Lắc đầu nguây nguây, lén nhìn lên. Thật may là không ai phát hiện.

Anh, 22 tuổi, là giáo viên dạy kỹ năng công tác Đội. Tôi, 21 tuổi, sinh viên năm ba khoa văn học. Có vẻ như không liên quan lắm, nhưng thực tế là tôi vẫn ngồi đây và đang "dự

*Chờ em nhé,
được không?*

Quỳnh Như

thính". Nói cho oai chứ thật ra là tôi đang... theo chơi. Được cái những gì anh đang dạy tụi nhỏ, cũng là những thứ tôi từng được học. Mấy đứa nhỏ thật dễ thương, giống như chúng tôi hồi đó vật lộn với cây kèn trumpet. Đến khi thổi được kèn rồi thì thẳng lưng cao đầu đứng dưới cờ vang lên bài quốc ca mỗi sáng đầu tuần, tự thấy mình thật là oai. Những ký ức đó luôn mang lại cho tôi cảm giác thật vui vẻ, thật ngọt ngào. Chuyện quá khứ thì nói sao cho hết, còn chuyện hiện tại thì... không biết nói sao. Chỉ là... chúng tôi là một đôi.

- Em lên thành phố học có vui không?

Mùa điều tới rồi, nắng chiếu xiên ngang mặt đất. Anh chở tôi về sau giờ tan lớp. Nheo mắt nhìn màu nắng vàng ươm, nhàn nhạt mà tôi chỉ thấy được nơi quê nhà. Mấy đứa nhỏ thả diều chạy tít tít, vài đứa còn có mẹ đi theo tay thì cầm tờ com. Tôi lại nhớ mẹ tôi cũng một thời đi theo tôi cầm tờ com đợi tôi cười to là dứt liền một miếng đây.

- Thành phố có cái đẹp của thành phố. Em thích thành phố, nhưng mà em thương ở dưới quê mình hơn. Tôi vừa trả lời vừa canh cây kim đồng hồ đo tốc độ của chiếc xe máy anh chạy. Thường thì người ngồi sau hay cảm tưởng xe chạy nhanh hơn, tôi sợ tốc độ mà. Thành phố nổi tiếng là sống nhanh, vậy nên mỗi khi thấy ngộp thở và chạy không nổi nữa, tôi lại về quê, nhìn mặt trời từ từ nhả từng chút nắng cuối buổi hoàng hôn. Vài ngày, khỏe rồi thì tiếp tục quay lại chạy đua với bao nhiêu là thứ. Vậy mà thấy lòng mình an nhiên. Thật vui khi giữa đồng

đúc phố thị, mình vẫn biết có một nơi mà khi ngả lưng xuống nhất định sẽ có được giấc ngủ ngon.

- Ủ, học xong thì về đây.

Tôi cảm giác như khi nói xong câu này, anh nhả tay ga chậm bớt.

- Lỡ về đây không tìm được việc làm thì sao? Tôi cười ngả đầu nhìn đồng lúa xanh trải dài hai bên đường nhựa. Lúa nghiêng người chậm chậm, bông trĩu xuống bên hông như cúi đầu xấu hổ.

- Sau này em sẽ là gì?

Tôi nhìn vào kiếng chiếu hậu, lúc lắc đuôi tóc trả lời:

- Em làm nhà văn nhé.

Trả lời xong câu đó, tôi thấy như mình vừa nói "em lên sao hỏa nhé". Nhà văn là một ước mơ có vẻ rất xa xôi. Anh cười nói:

- Vậy chắc anh phải nuôi em một thời gian rồi.

- Ai thêm anh nuôi, trong thời gian chờ thành nhà văn em sẽ là một biên tập viên. Tôi bặm môi đánh vào lưng anh, tự nhiên lại xấu hổ.

- Hay là sau này em ở nhà đi, anh nuôi. Anh nói bằng giọng "người đàn ông của gia đình".

- Tự nhiên học đại học hết mấy năm trời rồi bắt em ở nhà sao. Một chút ám ức trĩu dậy trong lòng, phụ nữ thời đại này đúng là vẫn chưa có bình đẳng mà.

- Con gái ở nhà cũng tốt mà.

- Anh là người của thế kỷ nào vậy, em còn con đường của em chưa kịp đi mà anh nỡ nào dập tắt trong trứng nước vậy hả?

Anh nắm lấy tay tôi, cười. Nắng chiều trốn hết vào bông lúa, gió thổi mát cả mặt tôi, đường đã lên đèn, anh chở tôi

đi dạo những nẻo đường quen thuộc. Thấy lòng mình an nhiên, tôi cho phép mình mèm đi, vòng tay ôm lấy tấm lưng quen thuộc. Ngày mai về lại thành phố, sẽ lại mạnh mẽ, nhanh nhẹn, sẽ lại tiếp tục theo đuổi những ước mơ, đi từng bước trên con đường mình mong mỏi. Tuổi trẻ, quan trọng nhất là có cho mình một hoài bão. Dù đôi lúc mệt thật, nhưng nghỉ một chút rồi lại bước tiếp. Cuộc sống như một con đường có vô vàn trạm nghỉ, chúng ta không biết nơi chúng ta dừng lại là đích đến hay chỉ là chỗ tạm dừng chân. Mỗi người sẽ thành công bằng cách này hay cách khác. Có người, vì những đấng cay, mỗi mệt mà gục ngã, cũng có người càng trải qua bão tố càng mạnh mẽ vươn lên. Thành công hay thất bại nằm trong suy nghĩ, người cần đến sẽ đến người cần đi thì sẽ buộc phải ra đi, mọi thứ trên đời đều là chữ duyên, để kéo dài chữ duyên thì bản thân phải tự nỗ lực. Anh đã thực hiện được ước mơ của anh, còn tôi, tôi vẫn đang cố gắng. Từng đoạn đường đều mang dấu chân hai đứa, trải qua bao nhiêu chuyện, quay đầu nhìn lại, thật may vẫn có nụ cười ấy phía sau.

Ngày anh đưa tôi về lại thành phố, chiếc xe buýt chạy đến nhanh quá, tôi đẩy anh lên chưa kịp nói lời tạm biệt. Tin nhắn điện thoại rung "xong việc về với anh". Ủ thì bao nhiêu lời hứa cũng không bằng một chữ đợi, chúng ta trẻ thật trẻ, cứ bùng cháy đi, cứ thỏa thích với những đam mê và vụng dại. Chỉ cần biết, bên cạnh vẫn luôn có một bờ vai. Nắng trên đầu ngày hôm đó thật ấm áp. Cười một cái thiệt tươi, tôi vẫy tay tạm biệt chiếc xe đang khuất xa dần ■

Người thầy mơ ước

Thầy cô luôn mong muốn học trò mình ngoan hiền, chăm chỉ, siêng năng và thành đạt. Còn trong suy nghĩ của học trò, hình ảnh "Người thầy mơ ước" sẽ như thế nào?

Đình Nhi - Hồ Vận

Nguyễn Đình Thi
Ảnh: Đ.N

► **Nguyễn Đình Thi** (năm I, Khoa Kỹ thuật Xây dựng, Trường ĐH Bách Khoa): **Không tạo khoảng cách với sinh viên**

"Người thầy mơ ước" của tôi là người thầy giàu tri thức, hiểu sâu rộng chuyên môn của mình. Tài năng phải gắn liền với đức độ. Có như thế mới là tấm gương sáng cho học sinh, sinh viên noi theo. Đó là người thầy tận tâm với nghề, nhiệt huyết trong công việc và muốn truyền đạt tất cả kiến thức của mình cho học trò.

Mỗi người thầy có một cách giảng bài khác nhau, tuy nhiên "người thầy mơ ước" sẽ là người thầy hóm hỉnh, hài hước, hòa đồng và không tạo cảm giác xa cách với sinh viên. Có như thế những tiết học trên lớp sẽ trở nên thú vị, thoải mái hơn chứ không phải cứng nhắc, gò bó.

Là sinh viên năm nhất nên tôi tiếp xúc với các giảng viên chưa đủ nhiều. Song "người thầy mơ ước" sẽ xuất hiện khi cả thầy và trò đều cố gắng. Sinh viên chăm học thì giảng viên mới có động lực để giảng dạy.

Văn Hùng
Phương (người
mặc
sơ mi trắng).
Ảnh: Đ.N

► **Văn Hùng Phương** (Khoa Luật Dân sự, Trường ĐH Kinh tế - Luật): **Công bằng và tận tâm với học trò**

"Người thầy mơ ước" trước tiên phải là người thầy luôn tận tụy, hết lòng với việc giảng dạy. Mỗi lần đứng trên bục giảng thì người thầy đó luôn vui vẻ. Có như thế mới tạo tạo sự tự tương tác giữa người dạy và người học. Đặc biệt, "Người thầy mơ ước" phải là người thẳng thắn chia sẻ những kinh nghiệm và sẵn lòng giải đáp những câu hỏi của học sinh, sinh viên. Thậm chí thầy nên chủ động hỏi han học trò của mình đã nắm được bài giảng chưa.

Công bằng cũng là một trong những đức tính của người thầy mà nhiều người như mình nghĩ tới. Công bằng đối với tất cả sinh viên, không vì có mối quan hệ riêng tư mà thiên vị một ai đó. Mỗi thầy cô có phương pháp giảng dạy khác nhau; tuy nhiên, cần phải chú ý là một tiết học thành công khi mà người thầy truyền được lửa và những kiến thức cho người học.

Trương Xuân
Nương.
Ảnh: H.V

► **Trương Xuân Nương** (năm IV, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên): **Người truyền được cảm hứng học tập**

"Người thầy mơ ước" là người thầy không chỉ truyền thụ kiến thức mà còn chia sẻ kinh nghiệm về cuộc sống, xã hội cho sinh viên. Tôi học khoa học tự nhiên nên kiến thức các môn học thường khô khan. Do đó, việc tạo hứng thú nơi giảng đường là vô cùng quan trọng đối với người học. Người thầy đứng trên bục giảng chính là người phải truyền được cảm hứng học tập cho sinh viên. Bởi vậy, điều tôi mong muốn ở người thầy trước hết là phải hiểu về tâm lý học trò của mình, biết cách lồng ghép bài giảng vào những câu chuyện thú vị, sinh động để sinh viên dễ tiếp thu. Kế đến, người thầy đó cũng biết quan tâm sinh viên của mình, không tạo áp lực, đặt nặng vấn đề điểm số, thi cử.

Có thể bạn sẽ cảm thấy mất mát nếu không được đến trường và không chừng điều đó sẽ nhân lên gấp bội nếu bạn không được dạy bởi những người thầy mà mình hằng mơ ước. Chắc chắn rằng, có được những người thầy mơ ước, bạn sẽ tự tin và ước mơ của bạn sẽ có nhiều cơ hội tỏa sáng trong hiện thực... ■